

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2,
— Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 11.842,
78.180 Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo

Naloge nove narodne skupščine

Narodna skupščina še ni konstituirana in njeno delo se bo pričelo šele v prvi polovici meseca februarja. Toda že danes se v političnih krogih živahno pravi o tem, da bodo letos naloge jugoslovenskega parlamenta posebno pomembne in odgovorne. Čim bo narodna skupščina za delo sposobna, bo morala začeti z razpravo o državnem proračunu za leto 1939-40. Utemeljena je napoved, da se bo ta razprava lahko izvedla v pospešenem tempu in pravdo-sona končala. Vlada razpolaga s 307 poslanci, opozicija sodeluje v narodni skupščini le z 19 zastopniki. Pri količ- kaj organiziranem delu je v takih okol- nostih en mesec za proračunsko raz- pravo dovolj.

Čim krajša pa bo proračunska raz- prava, tem tehtnejša mora biti. Zopet se kažejo znaki, ki napovedujejo opas- nost nove gospodarske depresije. Iz tež- kih izkušenj vemo, kakšne posledice nastajajo iz spremenjenih gospodarskih prilik za celo državno gospodarstvo. Ublažiti se bodo dale tem bolj, čim spretnjeje bo načrt za novo državno gos- podarstvo našel pravi pot v naprej z njimi računati. Leži proračuni so bili v zad- njih letih sestavljeni na predpostavki naraščajoče gospodarske konjunkturi in so se zaradi tega gibal v vedno stro- mejšem vzponu. Že lani pa je bilo čuti pri proračunski razpravi svarične gla- sove glede nadaljevanja take finančne politike in sam finančni minister jim je deloma pritrjeval. Letos bo nesporno treba dosedanje proračunsko linijo pre- kiniti in pričeti z resnim upoštevanjem stvarne davčne moči naroda.

To pa ni edina naloga novega pro- računa. Imperativno se poleg nje po- stavlja dolžnost, da se ustavijo centra- listična stremeljenja v našem javnem gospodarstvu in nadomestijo z decen- tralizacijo, kar bo moglo s temeljito reformo dosedanjega sistema, uvedene- ga in izgrajenega s pomočjo finančnih zakonov. Prepričani smo, da so pri dobri volji vlade in narodnega pred- stavnika mogoče takojšnje remedure. Za celo vrsto ustanov in uredb zadošča, če se enostavno črtajo dotične določbe, ki so ali v finančnem zakonu uvedene ali pa na podlagi posebnih pooblastil z uredbami proglašene. Saj so deloma še neizvršene. Sem spada posebno si- stem raznih osrednjih fondov in cela vrsta ukrepov, ki občutno motijo gos- podarsko ravnanje. Da izmed mno- gih navedemo samo eno: predpisi o ustvarjanju poslovnih rezerv in njih nalaganju v državna posojila bodo pri nas umrtvili kreditno politiko zavodov za socialno in pokojninsko zavarovanje ter pomenijo usoden udarec za naš ko- munalni in zasebni dolgoročni kredit. Remedura je nujno potrebna.

Tudi cela vrsta drugih predpisov za- hteva brez odlaganja temeljito re- vizijo. Naj tudi tu zadostuje samo en pri- mer: uredba o cestnih fondih se, kakor že sedaj vidimo, v uporabi ni izkazala. Njena stvarna revizija sicer ni predmet proračunskega zakona, dosegljiva bo le, ako se v finančnem zakonu uzakoni načelo decentralizacije najbolj važnega državnega podjetja sedanje časa: iz- graditve modernega cestnega omrežja. Ravno letos, ko je vlada tako sigurna, da bo vsaka njena pobuda v narodnem predstavniku tudi odobrena, so velike reformatorične naloge v pogledu držav- nega gospodarstva povsem gladko reš- ljive.

Posebne pomena bo letošnji prora- čun tudi v zvezi z drugo veliko nalogo, o kateri so odgovorni činitelji vlade go- vorili ponovno že v volilni borbi. Vlada pripravlja zakon o samoupravah in v beograjskih političnih krogih zatrjujejo, da bo predlog takega zakona takoj po proračunu postavljen na parlamentarni dnevni red. Že lani si je dala vlada v finančnem zakonu izglasovati pooblasti- ljo, da sme posamezne kompetence višjih instanc prenesti na nižje instan- ce. Zlasti gre tu za ministerialne kom- petence, ki bi se izročile banskim upra- vam. To pooblastilo zaenkrat ni bilo uporabljeno. Politični dogodki očitno niso nudili priložnosti, da se to stori. Sedaj je program kr. vlade razširjen in v reševanju se nahaja vprašanje, ko- liko delokroga naj prenese država na banovinske skupščine in odbore, spo- redno s tem pa seveda tudi, koliko po- slov, ki ostanejo državi upravi kot taki, naj od centralne oblasti preide na državno oblast v banovini, torej na ba- na in njegove urade. Kakšen obseg naj bi imele predvidene samouprave, še ni znano. Nosilci samoupravne ureditve bodo banovinske skupščine in banovins- ki odbori, govori se pa tudi o možnosti posebnih okrožnih skupščin in okrožnih upravnih odborov.

Bilo pa bi pogrešno, če bi se zanimali samo za delokrog, ki ga naj dobijo nove ustanove. Najmanj tako važno je vpra- šanje sredstev, ki naj omogočijo uspe- šen razvoj samoupravnega življenja. Svoječasne oblastne samouprave so hi-

FRANCOZI O CIANOVEM OBISKU

Prvotno vznemirjenje se je umaknilo mirni in trezni presoji

Pariz, 21. jan. AA. Današnji jutranji francoski časopisi objavljajo poročila o dosedanjih razgovorih med predsednikom jugoslovenske vlade dr. Stojadinovićem in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano. Listi pišejo, da sta oba držav- nika imela priliko razgovarjati se dalj časa ter se dotakniti vseh vprašanj, ki za- nimajo obe državi. Večina časopisov ob- javlja poročila, ki pravijo, da sta dr. Stojadinović in grof Ciano pretresala special- no vprašanje madžarsko-jugoslovenskih odnosov. Nekateri napovedujejo, da bo v kratkem podpisan jugoslovensko-ma- džarski sporazum o medsebojnem jamstvu meja.

Poleg tega objavljajo časopisi, tudi ko- mentarje italijanskih listov o dosedanjih razgovorih. Dočim so prva dva dni gotovi komentarji tukajšnjih časopisov dajali iz- raza veliki zaskrbljenosti Francije v zvezi z razgovori med dr. Stojadinovićem in grofom Ciano, kaže današnje jutranje časopise nekako pomirjenje in točneje pre- cenjevanje namena in uspehov tega se- stanka. Na snočnem sprejemu zastopni- kov francoskega časopisa v znanjem ministru je bilo rečeno, da je obisk gro- fa Ciana v Jugoslaviji protokolarnega zna- čaja in da ni treba pričakovati kakšne spremembe v znanji politiki Beograda.

»Matine« v svoji brzojavki iz Rima na- glaša, da poročila potrjujejo, da je glavni cilj razgovorov med grofom Ciano in dr. Stojadinovićem zboljšanje gospodarskih vezi med obema državama. »Petit Pari- sien« objavlja pod naslovom »Razgovori med dr. Stojadinovićem-Ciano ne prinašajo ničesar, kar bi moglo vznemirjati druge dr- žave« poročilo iz Beograda, v katerem

pravi, da se na prvi pogled zdi, da je bilo malo časa posvečenega političnim razgo- rom med obema državnikoma. Po kraj- šem razgovoru, ko sta se dr. Stojadinović in grof Ciano vračala z lova na Bel'e, pa je bila dana možnost za izmenjavo misli. Oba državnika bosta prav gotovo vse- stransko razmotrila vprašanje odnosov z Madžarsko. Treba je omeniti, da je že avgusta meseca preteklega leta o priliki blejske konference dr. Stojadinović sam prevzel iniciativo za takšno politiko, kak- ršno tudi danes izvaja in to v popolnem sporazumu z Rumunijo. Ta politika je že rodila sadove. Dopisnik končuje svoje po- ročilo se tem, da se da že vnaprej trditi, da ne bo sklenjen nikak nov sporazum, ker pogodba iz leta 1937 zadostuje, a to kaže jasno tudi oblika sedanjega obiska. Prav tako ne bo ničesar sklenjenega, kar bi moglo biti naperjeno proti kakšni tretji državi.

Nemški odmevi

BERLIN, 21. jan. e. O priliki posle- italijanskega zunanjega ministra v Jugosla- viji nemški listi še vedno prinašajo vesti znanega tiska, zlasti italijanskih, ma- džarskih in jugoslovenskih in objavljajo tudi telefonska poročila svojih beograjskih rimskih in budimpeštanskih poročevalcev. Skoraj vsi listi prinašajo in komentirajo članek direktorja »Giornale d'Italia« Vir- ginia Gayde, ki se bavi z jugoslovenskimi zadevami. »Essener National Zeitung« ob- javlja dopis svojega stalnega beograjskega dopisnika, v katerem poudarja, da so ju- goslovenski krogi prepričani, da se bodo o priliki obiska grofa Ciana Jugoslaviji stvarno manj razpravljala posebna jugo-

slovenska in italijanska vprašanja, tembolj pa dalekosežna vprašanja faktičnega po- mirjenja na jugovzhodu Evrope. Sinočnja izdaja »Berliner Börsen-Zeitung« objav- lja dopis svojega beograjskega dopisnika, v katerem pravi, da med Beogradom in Rimom dozdaj še ni bilo sporazuma o kul- turnih vprašanjih, a je možno, da bo to- krat sklenjen.

Rumunsko časopisje

Bukarešta, 21. januarja. AA. (Stefani) Rumunski listi spremljajo z velikim za- nimanjem obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana pri predsedniku ju- goslovenske vlade in zunanjem ministru dr. Stojadinoviću. Listi posvečajo temu srečanju cele stolpce in prinašajo obsež- na poročila in dolge komentarje. Bivši ru- munski poslanik v Rimu Lugocianu pravi v »Universul«, da bodo beljski razgo- ri nedvomno plodnosni po svojih rezul- tati in da bodo pripomogli k ohranitvi in utrditvi miru in reda v Evropi. Glasi- lo zunanjega ministrstva »Timpul« tak- isto izreka prepričanje, da bodo beljski razgovori pripomogli k utrditvi miru v Podunavju.

Fašistična politika

v Podunavju

Budimpešta, 21. jan. AA. (Stefani). List »Nemzeti Ujszag« piše o podunavski in balkanski politiki fašistične Italije in pou- darja, da ima ta politika pomembne vza- jemne interese z državami tega dela Ev- rope, ter da nastopa v popolnem skladu z nemško politiko.

Chvalkovsky pri Hitlerju

Enodnevni obisk češkoslovaškega zunanjega ministra v Berlinu — Novo urejevanje odnosov med Nemčijo in ČSR — Nemška manjšina na Češkem

Berlin, 21. jan. h. Češkoslovaški zuna- nji minister dr. Chvalkovsky je davi ob 9.30 prispel v Berlin. Po pozdravu na ko- lodvoru se je podal najprej na češkoslo- vaško poslaništvo, ob 11.30 pa je odšel v nemško zunanje ministrstvo, kjer ga je že pričakoval zunanji minister Ribbentrop. Njun razgovor, kateremu so prisostvovali vodilni uradniki nemškega zunanjega mi- nistrstva ter češkoslovaški poslanik v Berlinu dr. Mastny in šef kabineta dr. Masaryk, je trajal nad dve in pol ure. Po sestanku je nemški zunanji minister pri- redil kosilo na čast svojemu češkoslova- škemu gostu.

Popoldne ob 17. je dr. Chvalkovskega sprejel kancelar Hitler. Audienca je tra- jala nad eno uro. Navzoč je bil tudi nem- ški zunanji minister Ribbentrop. Po au- dienci sta imela dr. Chvalkovsky in Ri- bben- trop vnovič daljši razgovor, zvečer pa je češkoslovaški poslanik v Berlinu dr. Mastny priredil večerjo, na katero so bili povabljeni številni nemški odličniki z zu- nanim ministrom Ribbentropom na čelu. Ob 23.30 se je dr. Chvalkovsky s svojim spremstvom odpeljal nazaj v Prago.

Nemški listi posvečajo razgovorom če- škoslovaškega zunanjega ministra s kan- celarjem Hitlerjem in nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom veliko pozornost. Naglašajo pa, da se razgovori niso nana- šali na nikake nove probleme in da ni šlo za sklenitev kakih novih pogodb, marveč v glavnem za realizacijo že sklenjenih do- govorov, izvirajočih iz monakovskega spo- razuma. Šlo je predvsem za to, da se iz- vajo praktične posledice novourejenega sosedstva. S konstituiranjem slovaškega parlamenta je notranja ureditev nove če- škoslovaške republike v glavnih obrisih zaključena in češkoslovaška mora sedaj dokončno urediti svoje odnose do Ne- mečije. Pri tem bi tudi nemška manjšina v ČSR igrala važno vlogo. Toda ta manjšina se ne sme več smatrati za manjšino v smi- slu dosedanje politike, marveč kot most med češkoslovaškim in nemškim narodom.

Praga, 21. januarja AA. ČTK. Mini- stri- ski svet je sklenil odkup dosedanjega

namškega gledališča v Pragi za ceno 11.3 milijona Kč. To gledališče bo v bodoče služilo za koncerte češke Filharmonije, za gostovanja tujih gledaliških družin in za predstave praškega narodnega gledališča. Obnovljena pa bo tako zvana »Die kleine Bühne«, ki bo ostala edino stalno nemško gledališče v Pragi.

Izseljevanje Čehov

v Nikaraguo

Praga, 21. januarja. AA. Havas: Češko- slovaška vlada je sklenila z republiko Ni- karaguo sporazum o naselitvi 50.000 Čeho- slovakov v Nikaraguo. Sporazum se nana- ša samo na arijske izseljence.

Nova slovaška vlada

PRAGA, 21. jan. e. Včeraj dopoldne je predsednik republike dr. Hacha sprejel predsednika avtonomnega slovaškega pa- rlamentarja dr. Sokola v avdienci, ki je v smi- slu ustavnega zakona o slovaški avtono- miji predložil novo slovaško vlado. Nova vlada je bila sestavljena snoči in sicer ta- ko-le: Predsednik dr. Tiso, ki je obenem obrnil resor notranjega ministrstva, fi- nančno ministrstvo Teplansky, prosveta Sivak, pravda Vančo, promet in javna dela Turčansky, trgovina, obrt, industrija in kmetijstvo Pružinski.

General Prhala v Chustu

Praga, 21. jan. h. Nocojšnji listi pišejo obširno o bližnjih volitvah v pokrajinski parlament Podkarpatske Rusije in v zvezi s tem tudi komentirajo izpolnitev pod- karpatske vlade. Pri tem naglašajo, da so narekovali imenovanje generala Prhale za ministra v podkarpatski vladi zelo važni razlogi. General Prhala je davi prispel v Chust ter se takoj podal k predsedniku podkarpatske vlade Vološinu, s katerim je imel daljši razgovor. Temu razgovoru je prisostvoval tudi minister Revaj. Vesti, da bi general Prhala po tem razgovoru iz- javil, da namerava odstopiti kot minister podkarpatske vlade, se v Pragi označujejo za netočne.

nost reorganizacije cele vrste državnih ustanov v smislu njihove decentraliza- cije. Akoravno morda še ni mogoče, da bi se v proračunu že označile postavke, določene za prenos, bi bilo vendar ve- likega pripravljalnega pomena, ako bi se vsaj v glavnem mogli vrniti tako v pogledu dohodkov kakor v pogledu iz- datkov na pregledni sistem sestave pro- računa po banovinah, v kolikor ne gre za ustanove, ki imajo nesporno enotni vsedržavni značaj.

Slovenija je na obeh vprašanjih, pro- računskem in samoupravnem, življenjs- kogo interesirana. V mnogem gre tu za obstoj in za bodočnost našega gos- podarstva in s tem socialnega ravnesja in možnosti kulturnega razvoja. Odgo- vornost, ki so jo prevzeli novoizvoljeni poslanci, je ogromna in le želeži je, da se ji v polni meri oddolžijo. Pristaviti je treba, da je ta odgovornost ravno letos zelo poenostavljena. Vsi v Slove- niji izvoljeni poslanci pripadajo, eni in isti politični skupini in bodo torej tem lažje uravnali svoje delovanje v enotno smer. Vsak rezultat njihovega dela bo pripisan na njihov račun in radi ga bo- mo priznavali vsi, če bo v resnično ko- rist splošnosti.

Vedno bližje Barceloni

Nacionalisti so zasedli tri važna mesta — Srdit odpor republikancev — Nacionalisti prodirajo iz vseh smeri

Lerida, 21. jan. AA. (Reuter) Naciona- listične čete so snoči zasedle Ingualeto. Pričakuje se ponovno velika bitka. Vče- raj je bilo skoncitrirano veliko vojaštva v okolici Barcelone. Nacionalistične čete napredujejo navzile velikemu odporu so- vražnika po 7 mil dnevno. Nacionalistični topovi neprestano grmijo in bruhajo ogenj na republikansko obrambno črto. Letala stalno bombardirajo.

Ingualeto je prvo večje mesto barce- lonske pokrajine, ki so ga nacionalisti za- vzeli. Njih čete so vkorakale v mesto okoli polnoči. Borba za Ingualeto se je začela ob starih popoldne. Glavne borbe so bile tri kilometre vzhodno od mesta. Odpor sovražnika je bil zelo močan, ka- kor se ne pomni od začetka ofenzive na katalonskem bojišču. Okoli in okoli me- sta so bili skopani jarki. Po padcu Ingu- alade imajo nacionalistične čete odprto pot proti Barceloni. Republikanci čete so se umaknile v smeri proti Villa Franci. Na- cionalistične čete so zavzele tudi vse vr- hove severno in vzhodno od Ingualeto.

Burgos, 21. jan. h. Nacionalisti so da- nes dopoldne zavzeli strateško pomembno mesto Udeno, ki leži 5 km severo- zapadno od Ingualeto. Z zavzetjem mesta Arbosa so nacionalisti oddaljeni le še 25 mil od Barcelone. Arbos leži sredi med Vendrella in Villarranco. Mesto so zavzele maroške čete pod poveljstvom generala Jague. Nacionalisti so zasedli tudi Clari- ano med Arbosom in morjem. Nacional- istični oddelki prodirajo v vseh okoliših.

Lerida, 21. jan. AA. Nacionalistične čete so zasedle danes zjutraj mesto Vendrello na cesti med Tarragono in Barcelono. Me- sto šteje okoli 5.000 prebivalcev ter je važno križišče za promet med Lerido in Barcelono ter Villa Franco in Vallso.

Republikansko poročilo

Saint Jean de Luz, 21. jan. AA. Poro- čilo republikanskega poveljstva od petka zvečer priznava, da ofenziva generala Franca na katalonski fronti ob močni pod- pori topništva, tankov in letal intenzivno napreduje. Sovražni oddelki so prodali v odseku Calaf na cesti Pons—Ingualeto in dalje v odseku Pontosa in ob obali pri Vendrelli. Sovražna letala so bombardirala Valencijo in druge kraje. Republikanci so zblili neko sovražno letalo.

Zračna bitka nad Barcelono

Barcelona, 21. jan. AA. (Reuter) Danes okoli poldneva je prišlo nad Barcelono do

velike letalske bitke. V boj je poseglo 20 republikanskih lovskih letal in pet nacio- nalističnih bombnikov, ki jim je poma- galo večje število nacionalističnih lovskih letal. Med republikanci in nacionalisti se je razvila ogorčena letalska bitka. Ljudje so videli, kako se je več letal strmogla- vil v vzhodno od Barcelone.

Barcelona, 21. jan. h. Letalska bitka, ki se je razvnela danes dopoldne nad barcelonskim letališčem, se je zaključila z nacionalističnim porazom, čeprav so bila nacionalistične letala nasproti repu- blikanskim v premoči. Vzhodno od Barce- lone je bilo sestreljeno trimotorno nacio- nalistično bombno letalo. Ostala so se umaknila. Nacionalističnim letalom je ta- koj ob pričetku napada na Barcelono uspešno vreči v pristanišče nekaj bomb, ki pa niso povzročile večje škode.

Franco je že imenoval guvernerja Barcelone

Burgos, 21. jan. w. Sinoči je bila seja vlade pod predsedstvom generala Franca. Na seji so razpravljali o bodoči upravi barcelonske pokrajine, ker računajo s skorajšnjim padcem Barcelone. Za pokra- jinskega guvernerja Barcelone je določen polkovnik Mila Camps grof Mont Seny.

Napetost v Franciji

Pariz, 21. jan. o. Zunanjepolitična de- bata v poslanski zbornici se bo nadaljeva- la še v prihodnji teden. Vsi govorniki obravnavajo zgolj špansko vprašanje; in- teresi Francije v vzhodni in srednji Evropi so stopili docela v ozadje. Dosedanja de- ba- ta je pokazala, da je francoska politika nevmešavanja v španske zadeve zelo ne- popularna. Kakor zatrjujejo informirani krogi, francoska vlada ki slej ko prej vztrajala pri načelu nevmešavanja, sama de- la na to, da se zunanjepolitična debata v zbornici zavleče čim dalje mogoče, da bi se v teh dneh pokazalo, ali se bo španski problem razpletel in likvidiral sam zase ali pa bo potegnil za seboj še druge ev- ropske zadeve.

Republikanski poziv

Franciji

Pariz, 21. januarja. AA. (Stefani). Zve- dlo se je, da je pri včerajšnjem razgovoru z Bonnetom poslanik barcelonske vlade zahteval v imenu svoje vlade, naj Fran- cija odkrito intervenira na Španskem.

Egiptski kralj

postane kalif?

Kairo, 21. jan. AA. Po cerkvenem obre- du v džamiji Buosami so nastale velike manifestacije za proglasitev egiptskega kralja Faruka za kalifa islama. Iniciati- vo za te manifestacije so dali oficirji, ki so hoteli pokazati svojo vdanost kroni v času, ko so nastala v vladi nesoglasja v zvezi s sprejemom novega uradniškega zakona. Kralj Faruk je pri včerajšnjih molitvah v veliki džamiji sambral mo- litve, čeprav jih drugače berejo samo du- hovniki. V nekaterih krogih poudarjajo verskopolični pomen te kraljeve geste. Dvorski krogi ne želijo, da bi bil egiptski vladar proglašen za kalifa.

Vzroki Schachtovega odhoda

Velik odmev spremembe v vodstvu nemške državne banke — Tudi podpredsednik banke je zamenjan

Pariz, 21. jan. AA. Imenovanje dr. Funka za predsednika nemške državne banke je glavni predmet komentarjev današnje pariskega tiska. Listi prinašajo najrazličnejše kombinacije o vzrokih te spremembe. Velik del pariskega tiska smatra, da je Nemčija zašla v finančne težave ter da je bil dr. Funk zaradi tega imenovan za predsednika državne banke. Listi pišejo, da je sprememba v vodstvu vrhovnega nemškega denarnega zavoda izzvala največjo senzacijo v političnih in diplomatskih krogih. »L'Epoque« piše da je Funk predstavnik totalitarnega gospodarstva v najostrejši obliki. Funk je borec v vrstah nacističnega pokreta ter eden najbližjih sodelavcev maršala Göringa, ki je vodja štiriletnega gospodarskega načrta. List zaključuje iz tega, da bo dr. Funk politiko državne banke popolnoma prilagodil potrebam štiriletnega načrta. »Jour« pravi da je prednost, ki jo ima dr. Funk pred dr. Schachtom, v tem, da ni vezan na stare finančne doktrine, ki jih nacionalni socialisti smatrajo za zastarele. Novi predsednik državne banke bo mogoče v še večji meri povečal skrivnosti, ki obdajajo finančni položaj Nemčije. »Journale« trdi, da je glavni razlog spremembe v vodstvu državne banke ta, da se mora nemško gospodarstvo postaviti zaradi priključitve Avstrije in sudskega kraja na novo osnovo.

Berlin, 21. jan. AA. Kancelar Hitler je odstavil člana direktorija državne banke, podpredsednika Dreiseja in ravnatelja Hilseja in imenoval za člana direktorija državne banke podtajnika gospodarskega ministrstva Rudolfa Brinkmanna. Predsednik državne banke dr. Funk je s svojim dekretom imenoval Brinkmanna za podpredsednika banke.

Razgovori z Rubleejem se bodo nadaljevali

Berlin, 21. jan. AA. (Reuter). Dopisniki tujih listov so dobili uradno izjavo, da se bodo razgovori ravnatelja mednarodnega begunskega urada Rubleeja glede najetja posojila za finansiranje izseljevanja Židov nadaljevali. Netočne so vesti, da so razgovori prekinjeni. Nemška vlada si bo tudi v bodoče prizadevala, da se razčisti problem, iz katerega nastaja vprašanje židovske emigracije. Rublee je dobil zagotovilo, da se bodo razgovori nadaljevali, toda njemu ni znano, s kom se bo razgovarjal, ne kdaj.

„Kaj hoče Amerika?“

Nemški propagandni minister o razpoloženju Amerike do Nemčije

Berlin, 21. januarja. AA. »Völkischer Beobachter« prinaša članek ministra Göttelea pod naslovom »Kaj hoče Amerika?« Göttele v članku naglašja, da se je začela v Ameriki ponovno gonja proti Nemčiji. To gonjo vodi Zidje v Ameriki že od leta 1933 dalje. Zdaj je ta gonja dosegla take mere, da jo mora Nemčija smatrati za provokacijo. Nemčija nima ničesar proti američkemu narodu, spoštuje njegovo politično prepiranje ter se ne vmešava v njegove notranje zadeve. Toda Nemčija zahteva isto pravico zase. Amerika ne more imeti od borbe proti Nemčiji nobene koristi. Korist imajo edino brezvestni mednarodni hujšaki, ki hočejo živeti od mednarodnih sporov. Nemčija mora protestirati proti temu, da Amerika dovoljuje, da židovstvo zavaja ves ameriški narod v Nemčiji sovražno razpoloženje. Ako oni

del ameriškega javnega mnenja, ki je odvisen od Židov želi neslogo med Nemčijo in Ameriko, potem je treba naglasiti, da je tako postopanje zelo kratkovidno ter stavi vprašanje, kaj pred vsem svetom vprašanje, kaj prav za prav hoče Amerika?

Wiedemann postal konzul v Ameriki

Berlin, 21. januarja. AA. (Havas). Hitlerjev adjutant stotnik Wiedemann je imenovan za nemškega generalnega konzula v San Franciscu na mesto ki ga je doslej zasedal Kuhlenger. Le-ta se še mudi v San Franciscu in se odpravlja v Berlin sredi februarja. Stotnik Wiedemann je izjavil, da je silno zadovoljen zaradi tega imenovanja in da bo v kratkem prevzel svoje novo mesto.

Japonska ne bo popustila

Na Daljnem vzhodu hoče imeti glavno in odločilno besedo — Ekspozicija predsednika vlade in zunanjega ministra

Tokio, 21. januarja. AA. Japonski zunanji minister Arita je imel včeraj o priliki odpiranja japonskega parlamenta govor o japonski zunanji politiki. Japonska želi obnoviti Vzhodno Azijo na moralni osnovi, pri čemer bo s Mandžukuum in Kitajsko sodelovala na vseh političnih, gospodarskih in kulturnih poljih. Japonska je že 22. decembra 1938 uradno povabila Kitajsko k sodelovanju v borbi proti komunizmu. V tej deklaraciji Japonska ni zahtevala od Kitajske nobene vojne odškodnine, niti teritorija, temveč je nasprotno izjavila, da bo spoštovala suverenost Kitajske pod pogojem, da se sporazume o praktičnih sredstvih za ukinitev eksteritorialnosti tujeve in ukinitev tujih koncesij, kar je pogoj neodvisnosti Kitajske. Za ustvaritev novega reda v Vzhodni Aziji je neobhodno potrebno uvesti gotove omejitve suverenosti v onah, ki so življenjskega pomena za narodno brambo ter neodvisnost Japonske in Mandžukua. Omejitve bi bile minimalne.

Japonsko-kitajska vojna je stopila v novo fazo. Vlada maršala Čangkaikja predstavlja zdaj samo lokalno upravo. Japonska upa, da bo skoraj sestavljena nova centralna vlada, ki bo sodelovala za Japonsko.

Kar se tiče odnošajev s Sovjetsko Rusijo, je Arita dejal, da je Japonska pripravljena tudi na to, da podvzame vse potrebne ukrepe, ako bo prisiljena varovati svoje legitimne pravice in interese.

Arita je končal svoj govor z izjavo, da Japonska veruje v svetovni mir, ki se pa da doseči samo na moralnih osnovah prijateljstva in harmonije med ljudmi ter na osnovi pravice. Vzroki današnje nemirne položaja na svetu so v glavnem v stremeljenjih, da bi ostal sedanj status quo, ki ni več pravičen. Sebičneži hočejo preprečiti razvoj novih sil. Novi red v Vzhodni Aziji, ki ga predlaga Japonska, bo služil okrepitvi prijateljstva med narodi Vzhodne Azije ter vseh ostalih narodov, ker bodo njihovi interesi in odnosi dobili solidne osnove. Japonska bo neustrašeno šla po poti pravičnosti, ki jo diktira japonska nacionalna politika.

Tokio, 21. jan. AA. (DNB) Današnji seji zbornice so prisostvovali vsi člani vlade in ves diplomatski zbor. Prvi je povzel besedo predsednik vlade Hiranuma. Poudaril je, da bo Japonska sodelovala s tistimi državami, ki razumejo nove razmere na Daljnem vzhodu. Odkar se je začel sedanj spor, sta Italija in Nemčija stalno podpirali Japonsko in Japonska ji ma je zato hvaležna.

Hiranuma je dalje poudaril, da upa, da bodo razne države spoznale prave namere Japonske in sodelovali pri ustvarjanju novega sistema v Vzhodni Aziji. Izjava Konojev vlade daje Kitajski popolno poročilo, da bo lahko sodelovala pri novem sistemu. Čeprav je Japonska vojska dosegla velike uspehe, japonski vladi ni namen vojaške zmaga, temveč obnova Kitajske.

Dalje je Hiranuma dejal, da mora Japonska izvesti reformo vzgoje mladine in naroda na novih osnovah, obenem mora pa kar najbolj povečati svoje oboroževanje in razširiti polje gospodarskega delovanja s sodelovanjem Mandžukua in Kitajske. Japonska vlada bo ukrenila vse po-

trebno, da preide država brez trenja na sistem vojnega gospodarstva.

Na koncu je Hiranuma pozval parlament, da sprejme zakone in ukrepe, ki jih vlada predlaga.

Vojni minister

o kitajskih izgubah

Tokio, 21. jan. AA. (Reuter). Japonski vojni minister general Itagaki, je pri predložitvi poročila o vojaških operacijah japonske vojske v lanskem letu izjavil v parlamentu, da so japonski oddelki osvojili na Kitajskem dvakrat tolikšno ozemlje, kakor je japonsko cesarstvo. Po njegovih izjavah so Kitajci izgubili od začetka vojne dva milijona ljudi. Od teh je 830.000 Kitajcev padlo. Japonski oddelki so imeli samo 51.000 smrtnih žrtev. Od začetka vojne so japonske čete zaplenile 210.000 pušk, 11.000 strojnic in 550 tankov. General Itagaki je dalje izjavil, da se v sever, ni, srednji in južni Kitajski bori še okoli milijon kitajskih vojakov. Na področju Kitajske, ki se ga Japonci zavzel, je mnogo v aži in mestih in večina prometnih zvez, toda v tem delu Kitajske je tudi 400.000 kitajskih četašev, ki se zmerom aktivno nastopajo.

Protijaponski ukrepi v Ameriki

Washington, 21. jan. AA. (Havas). Finančni odbor reprezentativne zbornice, je objavil, da so na Havajskem otočju usta, vili podpisovanje obveznice japonskega posojila v višini enega milijona jenov. Doselej so podpisali obveznice samo za 56.000 dolarjev. Ta denar bodo vrnili podpisnikom.

Angleško posojilo Kitajski

London, 21. januarja. AA. Današnji jutranjiki mislijo, da bo Anglija podelila Kitajski posojilo treh milijonov funtov (bližje 800 milj. din). Iz dobro poučenih virov se je zvedelo, da vlada zares proučuje možnost podelitve finančne podpore Kitajski.

Dva zanimiva medicinska primera

Kodanj, 21. jan. w. Veliko pozornost v medicinskih krogih je zbudila razprava zaradi očetovstva pred kodanjskim sodiščem. Neka ženska, ki je nedavno porodila dvojčke, je tožila nekega uradnika zaradi očetovstva. Ta je očetovstvo zanikal. Sodišče se je odločilo za krvno analizo, ki pa je pokazala da le eden izmed dvojčkov spada v isto krvno skupino kakor toženi oče, dočim mora biti oče drugega dvojčka nekdo drugi. Medicinski znanstveni krogi, ki so bili vprašani za nasvet, so podali mnenje, da je to sicer redek primer, da pa ga znanost priznava.

Parma, 21. jan. AA. Tu so operirali neko žensko, ki je bila že v osmem mesecu nosečnosti. Kljub operaciji je umrla, toda kirurgi niso še izgubili upanja, da rešijo njenega otroka. 40 sekund po njeni smrti so izvršili »cesarski rez«, ki se je zelo dobro posrečil in so tako izrezali iz materinega trupla popolnoma zdravega otroka ženskega spola.

Dar Nj. Vel. kralja beograjskim revežem

BEOGRAD, 21. jan. e. Nj. Vel. kralj Peter II. je podaril 100.000 din zimski pomoči za beograjske reveže. Beograjski župan Vlada Ilić se je v imenu revežev in zimске pomoči pismeno zahvalil.

Beleške

Ugotovitve „Samouprave“

Beograjska »Samouprava« posveča uvodnik razpravi o nevaležnosti sveta in prihaja do zaključka, da je »teško biti v naši domovini pameten, ko se dosledno gazi in tepta vsakdo, pa tudi najboljši.« Nato list nadaljuje:

»Danes je v Jugoslaviji gotovo najbolj nevaležno opravilo, baviti se z najbolj potrebnim narodnim pismom, s politiko. To pa samo zato, ker se pri nas napadajo ljudje zaradi same slepe strasti in iz strankarskega sovraštva, čeprav so še tako sposobni in pošteni. Izgleda, da je našim ljudem ljubše se klati med seboj, kakor pa živeti v medsebojnih korektnih odnosih ter stremeti za pametnim sodelovanjem.«

Očitki

krščanskih socialistov

Kršćanski socialna »Delavska pravica« polemizira s listi Kopitarjeve ulice zaradi njihovih poročil o zmagah zelene Zveze združenih delavcev. List pravi, da so ti uspehi le »prav navadno podiranje posameznikov in nekaterih skupin Jugoslovanske strokovne zveze. Ta nenak boj, sliči delu raznih zaplokarjev, ki se ne upajo v odprto borbo, marveč samo iz ozadja na, točujo, lažejo in tudi kupujejo, kdor jim pač pride v pest. Kjer ne gre zlepa, se poslužujejo tudi groženj.«

Bolne fantazije frankovcev

Zagrebskim frankovcem so se skisali očitvidno še tisti ostanki možganov, kar jim jih je ostalo od ekserciranja v rajski Avstriji. Tako v svoji »Nezavisnosti« znova dokazujejo, da Hrvati niso Slovani temveč potomci prvih Gotov. Med drugim modrujejo takole:

»Mora se priznati, da je naš hrvatski narod stvorjen iz mešanice raznih narodnih elementov. Slabši, manj vredni in nepolitični element našega naroda tvori tako zvana »slovanska« primes, četudi prav za prav niče ne ve, kaj je »slovanstvo«. Saj ni nikdar obstojal kak slovenski jezik. Se manj pa seveda kaka slovanska država. Glavni znak te slabe prime, na kateri bojujejo tudi drugi narodi — žal, v manjši meri kakor Hrvati —, pa je suženjska narava, ki jo je pokojni Starčević imenoval služabniško pasmo.«

Zahteva po tajni seji francoskega parlamenta

Poročali smo že o predlogu znanega francoskega desničarskega poslanca in publicista de Kerillisa, da bi se sestala poslanska zbornica na tajno sejo, na kateri naj bi odgovorni francoski činitelji predložili poslancem dejanski položaj države. Posnemamo po de Kerillisevom listu »Epoque« zanimivo besedilo tega predloga:

»Gospod ministrski predsednik! Čast mi je zaprositi vas za sklicanje tajne seje zbornice, da bi nam bila tako dana prilika slišati izjave generala Gamelina, šefa generalnega štaba, podadmirala Darlana, šefa admiralskega štaba, in generala Faucherja, bivšega šefa francoske vojske mišije v Pragi. Glede preteklih dogodkov je nujno potrebno razčistiti, v koliko so bili za obrambo Francije odgovorni vojaški šefi povprašani za mnenje in v koliko so se njihova mnenja pred monakovsko kapitulacijo upoštevala. Glede bodoče francoske politike pa se mi po izjavah zunanjega ministra, da so bile stare zveze Francije zamenjane s trdnimi prijateljstvi, zdi prav tako potrebno vedeti, kakšnega mnenja so v tem pogledu odgovorni šefi vojske in mornarice.«

Zunanja politika Kanade

V kanadskem parlamentu so bile ta teden zanimive razprave o kanadski zunanji politiki, zlasti o zadržanju v primeru kake evropske vojne. Med liberalci in konservativci so se pokazale velike razlike v pogledu sodelovanja Kanade z Veliko Britanijo. Vodja konservativne opozicije Meighen je izrazil svoje obžalovanje, ker ni bila v prestolnem govoru, s katerim je bil kanadski parlament odprt, poudarjena potreba tesnejšega sodelovanja z Veliko Britanijo. Šef liberalne večine Dandurand pa je izjavil, da so od vlade predvideni vojaški izdatki namenjeni samo za obrambo Kanade in da vojaška pomoč Evropi ne prihaja niti v poštev. Stališče vlade je predsednik Mackenzie King formuliral tako, da bi se tudi Kanada smatrala v vojnem stanju, ako bi Velika Britanija napovedala komu vojno, da pa zaradi tega nikakor še ne bi bila prisiljena udeležiti se vojne tudi dejansko, ker bo o tem imel zadnje besedo parlament.

„Črni zmaj“ na Japonskem

V zvezi z domnevanji, da je tudi sedanj predsednik japonske vlade baron Hiranuma član tajne japonske organizacije »Črni zmaj«, objavljajo angleški in ameriški listi podrobnosti o tej zagonetni organizaciji. Organizacija »Črni zmaj« (Koku Jukaj) je bila ustanovljena l. 1901 kot nadaljevanje prejšnjega društva »Črni ocean« (Gen Joša), ki je nastala kakih 30 let poprej v borbi proti vplivu belih narodov na Japonskem. Organizacija je tedaj pobujala zlasti rusko uveljavljanje na Daljnem vzhodu in so njeni člani vohunili na Koreji, kjer so po načrtu pripravljali aneksijo te pokrajine k Japonski. »Črni zmaj« je deloval v tesnem sporazumu z vladnimi in vojaškimi krogi. Kasneje je organizacija iskala stikov z drugimi azijskimi elementi, ki so bili nerazpoloženi proti prevladi bele rase, tako na primer z indijskimi nacionalisti in njihovimi emigranti. Po njenem zgledu je pozneje nastalo še polno drugih podobnih organizacij, ki so sedaj združene v »delovni zvezi za Veliko Japonsko« (Daj Nipon Sejsanto) in ki štejejo skupno okoli 90.000 članov.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zajima očitno vse, ki trpe na astmi, katarju pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hripavosti in hriplu, a doslej se niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe pri nas

POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna. — Treba je pisati samo karto (frankirano z 2 din) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-25a.

Odobreno od min. soc. pol. sanitetno oddeljenje 8. br. 2416 od 12. XII. 1938

Ali je vojna v Španiji že pred koncem?

V informacijo naših čitateljev smo objavili že več glasov o položaju, ki je nastal za republikance po poslednjih uspehih Francove ofenzive v Kataloniji. Iz poluradnega praškega lista »Prager Tagblatt« posnemamo sedaj naslednje pesimistične ugotovitve za Katalonce:

»Nevralgična točka, odnosno nevralgični pas katalonskega bojišča ni več jugozapadno od Barcelone ali v gorovju pri Igua, ladi, temveč severno in severovzhodno od velikega mesta, ob edini še preostali zvezi s Francijo. K tem vojaškim ugotovitvam pa je treba dodati še politično-psihološke. Ko je Franco prodiral proti Madridu, je vladal v Parizu Leon Blum, v Foreign Office pa Eden, val ljudske fronte je kot poslednja iluzija levice šel preko Evrope. Medtem pa se je marsikaj zgodilo. Pridobivati na času, nima za španske republike nobenega pomena več. Za branilce Madrida, Barcelone in Valencije bo v kratkem šlo le še zato, ali bodo njihovi sedanjí oblastniki prekorčili francosko mejo štiri tedne prej ali kasneje. Strahotne krvave žrtve so postale brez slehefnega pomena. Lakoča, porazi, razočaranja in teror so notranjo moralno odpornost že zlo-

milli. Zgoditi bi se moral zares že pravi čudež, ako bi general Franco še to poletje ne postal gospodar vse Španije.«

Precej drugačnega mnenja je francoski general Michel, ki objavlja v znanem dnevniku »Paris Midi« daljšo studijo o razvoju španske državljanske vojne. On prihaja do zaključka, da je napačno mnenje, kakor da smo že pred koncem vojne. Pod silo razmer je usmeril general Franco svojo ofenzivo proti Barceloni, kjer pa mora računati z zelo resnim odporom, ker se je Barcelona že dolgo pripravljala za obrambo. Dokler pa Katalonija ni popolnoma premagana, so vse Francove čete vezane na to bojišče in jih ne more prenesti na fronto v srednji Španiji, kjer mu prede precej trda. Tam je položaj za generala Franca toliko bolj težaven, ker je ta del republikanske fronte najbolj konsolidiran in tam tudi ni tolikoga pomankanja živeča kakor v Kataloniji. Zato lahko vojne operacije v Kataloniji trajajo še več mesecev. Ker prihaja sedaj general Franco v gorate pokrajine, kjer se mora boriti tudi z vremenskimi neprikljnostmi, se bo njegovo prodiranje proti Barceloni ustavilo.

Goriško pastirsko pismo o Španiji

Kakor poroča »Polopolo di Trieste«, je goriški nadškof Margotti te dni izdal daljšo pastirsko pismo o Španiji. V njem pravi med drugim:

»Mnogo ljudi zasleduje te dni kroniko o dogodkih v španski vojni in v naši katoliški in fašistični Italiji vsi prekipujejo veselja in novih nad vseh o Francovih zmagah. Katoličani vidijo v zmagi Franca zmago krščanstva nad novimi barbarstvi. Dobri Italijani vedo, da so se v rdeči Španiji zbrali vsi najslabši zastopniki temnih demokratskih režimov, da bi zadnji poskusili razdejati granitno maso krščanske civilizacije, ki ima svoje središče v večnem Rimu, sedežu Kristusovega namestnika. Iz imperialnega Rima so odhajale legije, ki so osvajale svet, iz Rima so izšli miroljubni glasniki evangelija, da bi razsvetlili poganske narode in jih pridobili za Kristusa. V teh zadnjih časih smo doživeli velikodušno in globoko krščanska dejanja novih ducejevih legionar-

jev, ki so, prezirajoč sleherni nevarnost in pripravljeni dati življenje za Boga in za slavo Italije, pohiteli na pomoč trpinčenemu bratskemu narodu. Ti vojaki so si pridobili še večjih zaslug kakor nekdanji križarji, ker jih ne vodi nič manj plemenita ideja, ker nimajo nobenega materialnega interesa, a jih še posebej ne privlačuje nikaka srednjeveška puhla slava.«

Nekoliko dalje pravi nadškof: »Molimo za modra krila Italije, ki nad zatiranimi španskimi mesti z brnenjem svojih motorjev svarijo, a hkratu napovedujejo bližnjo osvoboditev, ki zanašajo grozo med one človeške zveri, ki so pobile duhovnike, samostanske brate in sestre in neboljlene otroke katoliške akcije, med one ničvredne, ki so kakor novi Judeži, žejni krščanske krvi, križali španske mučenike.«

To pastirsko pismo goriškega nadškofa je bilo preteklo nedeljo prečitano v vseh cerkvah goriške škofije.

Načrti irskih teroristov

Razkritja ulsterskih oblasti — Dva vodilna ulsterska politika v Londonu

London, 21. jan. AA. Včeraj dopoldne se je pripeljal v London Wilson Hungerford, tajnik ulsterskega unionističnega sveta in šef vladne parlamentarne večine v Belfastu. Novinarjem je izjavil, da bi angleška policija po njegovem mnenju odkrila še več bomb, ki so jih teroristi skрили, ker je teroristična akcija zelo razširjena. Ulsterska vlada je vedela za celo vrsto atentatov, ki se pripravljajo in je več osumljencev aretirala že pred božičnimi prazniki. Tako je preprečila celo vrsto katastrof, podobnih tistim, ki so se pripetile leta 1922 Hungerford je v zvezi s tem pripomnil, da obisk vojvode Kentskega na trskem, določen za 7. marč, ne bo odložen. Poudaril je, da je tudi zato prišel v London, da pripravi ta obisk. Vojvodski par se bo peljal z letalom do Aldergrava. Na koncu je Hungerford izjavil, da je ulsterska vlada pripravljena na vsako možnost, in da je Ulster odločen za zmerom ostati neločljiv del Velike Britanije.

Snoči se je pripeljal v London tudi notranji minister severne Irske sir Dawson Bakes, da se bo z vlado posvetoval zastran terorističnih atentatov. Minister je prinesel s seboj »črno listino«, ki so jo našli pri teroristih v Belfastu. Po tem dokumentu so teroristi namečavali ubiti celo vrsto uglednih oseb. Na severnem Irskem mislijo še zmerom, da je položaj zelo resen. Zato so že itak pomnoženo policijo povečali še za tisoč moč.

Rekonstrukcija belgijske vlade

Bruselj, 21. jan. e. Rekonstrukcija vlade je že končana. Preostali sta dve mesti, ki jih bo treba izpolniti. Socialisti imajo ministrsko predsedstvo (Spaak), ministrstva javnih del, socialne politike, notranje zadeve in narodno gospodarstvo. Zunanje ministrstvo bo vodil liberalac Janson, prosvetno ministrstvo, ministrstvo za narodno zdravje ter za promet je v rokah krščansko demokratske stranke, ministrstvo za kolonije in finančno ministrstvo pa v rokah katoliške stranke; narodna obramba je poverjena izvenparlamentarnu. Prosta sta še resora ministrstva pravde in ministrstva za kmetijstvo.

Konferenca Balkanske zveze

Bukarešta, 21. jan. p. Stalni svet držav balkanskega sporazuma se bo sestel prihodnji mesec v Bukarešti. Spričo splošnih mednarodnih razmer pripisujejo tej konferenci poseben pomen.

Stavka v ameriškem radiju

New York, 21. jan. w. Listi napovedujejo, da bodo prihodnji teden začeli stavkati nameščenci vseh ameriških radijskih postaj. Gre za okrog 20.000 ljudi. Do stavke bo prišlo zaradi tega, ker je bila odklonjena njihova zahteva po izboljšanju plač in po uvedbi petdnevnega delovnega tedna.

Volkovi napadajo bolgarske vasi

Sofija, 21. januarja. AA. Te dni so krde lačnih volkov napadla mnogo vasi v gorovju Pirinu, Rodopih in v Rilu. Volkovi so raztrgali mnogo živine. Več lovskih društev je zato organiziralo lov na zverine.

Avtobusna nesreča v Bosni

Beograd, 21. januarja p. Kakor poročajo iz Sarajeva, je s ceste Sarajevo—Vlasenica padel v prepad avtobus, ki je bil poln potnikov. Sofer Keljević je bil ubit, lastnik avtobusa Lagundžija pa težko poškodovan. Tudi večje število potnikov je dobilo večje ali manjše poškodbe.

Novinarska čajanka pri ljubljanskem županu

Ljubljanski župan dr. Jure Adlešič in njegova gospa sta sinoči v svojem stanovanju na Aleksandrovi cesti priredila intimno čajanko za one ljubljanske novinarje, ki imajo kakorkoli posla z občinskimi zadevami ljubljanskega mesta. Namen čajanke je bil, da se novinarji osebnostno seznanijo z vodilnimi činitelji ljubljanske komunalne politike. Zato so se čajanke poleg župana, podžupana dr. Ravnharja in novinarjev udeležili tudi načelniki odsekov mestnega sveta ter vodilni uradniki mestnega magistrata. Čajanka je ta svoj namen v polni meri dosegla, ker se je pod skrbnim in spretnim vodstvom ljubizne domačice razvila neprisljuna družabnost, ki je posredovala mnoga nova osebna znanstva.

Nov senator

Beograd, 21. januarja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je imenovan za senatorja advokat iz Petrograda dr. Imre Varady.

Beograjski novinar odšel v samostan

Beograd, 21. jan. p. Med beograjskimi novinarji je nastala danes prava senzacija, ko se je izvedelo, da je njihov tovariš Milan Knežević, ki je bil splošno znan kot odlični kriminalni reporter, iz neznanih razlogov odšel v samostan. Danes je oblekel redovniško obleko in dobil samostansko ime oče Mitrofan.

Iz državne službe

Beograd, 21. jan. p. Premešten je v notranje ministrstvo dr. Ivan Vidmar, svetnik pri banki upravi v Ljubljani. V šolski službi sta premeščena učitelja Anton Strigel iz Črešnjevca v Poljčane ter Josip Velikonja iz Pragerskega v Kibelj.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Pooblačitev z nekaj dežja v zahodnih krajih, gosta megla sredi države in v dolinah in kotlinah na vzhodu pa ponekod jasno. Toplota bo na skrajnem zahodu in v vzhodnih krajih nekoliko poskočila. Dunajska: Zjutraj megleno, podnevi oblačno.

Prezgodaj poje črni kos...

Zažvižgal je najprej v Ljubljani, učeraj pa so ga čuli tudi na Gorenjskem

Bled, 21. januarja
Letos so se nam zimski mrzli svetniki izneverili. Očitno tudi njihove diplomatske pogodbe s starko zimo ne drže več. Prav takrat, ko je v normalnih zimah vsaj pri nas na Gorenjskem najbolj mrzlo in se tolažimo, da nas bo nemara svečnica rešila ledu, pa nam je letos že potrkala na vrata zgodnja pomlad. Preko noči se je zgodilo, da so morale sani zginiti s ceste. Naslednje jutro so se že pokazale prekopnine na prisojnih pobočjih. Še eno jutro, pa se je pokazalo zelenje na močvirnih travnikih. Zivo srebro v toplomeru se je dvignilo na 8 stopenj nad ničlo.

Skoraj neverjetno se je zdela prijateljem prirode, ki jih je bila ostra zima za nekaj dni pritisnila k peči, pa so spet prišli v ljubljene gaje in so videli iz listja kukati popje in celo razcvetelo cvetovje kuric. In vse to se je zgodilo v nekaj toplih januarjskih nočeh. Prav tako kakor cvetana pa se je prebudilo tudi živalstvo. Tisto, česar ne pomnijo najstarejši ljudje, se je letos zgodilo v prirodi: sredi zime, za god mrzlih svetnikov, se je oglašil naš najbolj znani pomladni pevec — črni, zlatokljuni kos. To pa ne kje na jugu, marveč najprej v Ljubljani in takoj nato celo na Gorenjskem, kjer smo ga v zgodnji pomladi navajeni slišati šele prve dni marca ali pa sredi marca. Današnje soboto zjutraj ob sedmih, ko se je zdanilo in je zadilah po gorenjskih pokrajinah topel veter, pa ne od juga, marveč od severa, se je razlival čudno prijeten spev čez gaje ob Savi pod Radovljico. Ušesom sprva ni bilo verjeti, da je pevec črni kos. Šele iz bližine je poslušalec zgodnjih pomladnih kitic spoznal, da se ne moti in da to ni žvižganje kosovega polbrata »cazarja«, ki se tu pa tam oglašuje, marveč, da je to res kosje žgole-

nje. Bog daj, da bi dobil črni pevec še pravočasno hladno svarilo od matere prirode, naj še vendar nekaj časa počaka s pesmijo in z njo združeno ljubeznijo. Sicer bo ves prezgodnji mladi rod ugonobila prva zopetna jeza pojemajoče starke zime.

Prijatelji prirode se vesele, ko vidijo, da se priroda prebujala in da je močno diha. Nezadovoljni pa so vozniki, ki morajo prevažati težke tovore po izredno slabih, mokrih cestah. Posebno neprijetno je iznenadilo južno vreme lastnike ledenic, ki si niso pravočasno pripravili ledu. Zanašali so se na mrzle svetnike. Plašijo jih velike kopnine, ki so se pojavile na prisojnih rebrih planin, posebno tam, kjer so oddrčali plazovi. Ti so bržčas povzročili škodo v gamsovem rodu. V senčnih legah planin pa so še vedno debele plasti snega in vse je prepičano, da še ni konec in da je sedanje vreme le začasna zmaga juga. Verjetno pa je, da smo prestali najhujše in da se bodo morali oni, ki potrebujejo led, kaj hitro obrniti, ko bosta spet zavladala sever in burja.

Kmetje so zaenkrat zadovoljni tudi s sedanjo, zelo zgodnjo odjugo. Polja so do zdaj dobro prezimila. Škodovalo bi le, če bi zdaj, ko je še vse mokro, hitro nastopil mrz in bi njive poledene. Tak led seveda močno škoduje ozimam, na kmetje potrga korenine. V splošnem pa so kmetiči vremenski preproki prepričani, da z novo luno zopet pride mrz, ki bo zadrževal prehitri in prezgodnji razvoj rastlin. Kmetovalec meni, da so zgodnje pomladi neugodne za polja, še bolj pa za sadjarstvo. Čim bolj zadržuje mrz razvoj popja, tem boljše se obeta sadna letina. Nepriznansljivi so sleherno leto mrzli pomladni dnevi, ki škodujejo posebno takrat, če najdejo odprto popje.

Skrbno

prati se pravi:

perilo zaupati dobremu Schichtovemu terpentinovemu milu. S Schichtovim terpentinovim milom negovano perilo nikoli ne porumeni in ostane dolgo časa kot novo.

**SCHICHTOVO
TERPENTINOVO MILO**
pere bleščeče belo!

kamor ne pelje ne tramvaj ne avtobus in kjer tudi slavnih fijkarjev ni več.

Tako se nam je na tistem izmuznil. Ko sem te dni brskal po blagajniški knjigi Podpornega društva za gluho mladičino, ki jo tudi vodi naša Vita že dolgo vrsto let, sem našel pod datumom 21. oktobra l. 1938 beležko: V. Z. din 70. »Kaj pa naj

to pomeni?« sem vprašal Vito bolj v zadregi kakor v negotovosti, ko sva prišla še tisti večer skupaj. »I, kaj,« se je odrezala po svoji segavi navadi, »za vsako leto en dinar, to vendar ni taka reč!« Mene pa je pošteno zabolelo. Morda je bila res čisto sama tisti dan, morda so jo tudi takrat klicali na dve, tri seje ali pa je bog ve za koga pritiskala kljuko po mestu. Šele zvečer se je utegnila spomniti sama sebe, da ima god in rojstni dan in še kar čestit jubilej po vrhu: sedem križev. Spomnila se je svojega najljubšega CMD v Ljubljani, Sklada Vite Zupančičeve, da mu vsa ona ostane zvesta...

Zabolelo bo zdaj še marsikoga, da je prežrl v naglem toku časa ta znameniti jubilej. Ali smo tej plemeniti narodni ženi, ki jo je bilo vse življenje samo žrtvovanje, res tako nehalno? To ni mogoče! Prepričan sem, da se bo ob teh vrsticah spomnil Sklada Vite Zupančičeve še marsikateri njen častilec in položil pod tem naslovom svoj obulup Podpornemu društvu za gluho mladičino v Ljubljani. To bo najprimernejše opravilo za nerodno zamudo. Naši dragi Viti pa želimo to, kar vsebuje že njeno ime: še mnogo zdravih in vedrih let!

Smrt kremenitega nacionalnega moža

Trbovlje, 21. januarja

Smrt je v terek ugrabila uglednega trbovjskega občana g. Hermana Kolbezna, uradnika TPD v pokoju, rezervnega kapetana I. klase in posestnika, starega šele 47 let. Dodeljeval je dolgoletni zavratni bolezni. Z njim je užaloščena rodbina izgubila dobrega soproga in očeta, naša javnost pa kremenitega nacionalnega moža. Rajski se je marljivo udeleževal kot član Sokola, Pevskega društva »Zvona«, trbovjskih gasilcev in lovške organizacije. Povsod je bil mož na pravem mestu in borec za zdrava napredna stremeljenja. Vi-hra svetovne vojne mu je bila zadala kal

bolezni, ki ga je spremljala do prezgodnega groba.

Učiteljski poklic, ki si ga je bil izbral, je po vojni moral zamenjati s službo pritakajšnega rudnika, katero pa je tudi moral opustiti iz zdravstvenih razlogov. Njegove življenjske moči je vidno razjedala pljučna bolezen, kateri ni bilo leka.

Smrt Hermana Kolbezna je v trbovjskih naprednih vrstah zarisala globoko vrzel in zbudila veliko žalost pri vseh, ki so ga poznali. O njegovi veliki priljubljenosti je pričala zlasti njegova poslednja pot, na kateri so ga spremljevali vse Trbovlje. Pogreba so se udeležili Sokoli in trbovjske gasilske čete z zastavami, rezervni oficirji v krojih, lovci, uradništvo zunanjega obrata TPD in neštevilno občinstvo. Pevsko društvo »Zvona« je pred domom žalosti in ob grobu zapelo pretresljive žalostinke. Ob žalostnih zvokih sokolske godbe je dolgi sprevod krenil do pokopališča, kjer sta se od pokojnika poslovila v imenu rezervnih oficirjev učitelj g. Omerzu in za lovce g. Tržan. Lovski rog je poslednjič zapel svoemu mrtvemu drugu, puške so oddale žalosten grob.

V naslednjih dnevih je gorelo v žagi in stanovanjski hiši g. Tretjaka, nato pri tvorničarju glinastih izdelkov g. Lobeju in brivskem mojstru g. Vyborniju. Vendar so vse štiri požare domači še pravočasno opazili in jih zadušili, da ni bilo treba nastopiti gasilcev.

Zadnji požar pa je upepelil lepo sta-

Šest požarov v enem tednu

Slovenj Gradec, 21. jan.

V preteklem tednu smo imeli kar šestkrat ogenj v Slovenjem Gradcu. Najprej je zgorela velika stanovanjska hiša g. Fr. Kuharja in je bilo škode okoli 150.000 din, medtem ko je bil Kuhar zavarovan samo za 20.000 din. Ogenj je nastal v dimniku zaradi napačno vzidanega trama, ki ga je razgreti dimnik vžgal.

V naslednjih dnevih je gorelo v žagi in stanovanjski hiši g. Tretjaka, nato pri tvorničarju glinastih izdelkov g. Lobeju in brivskem mojstru g. Vyborniju. Vendar so vse štiri požare domači še pravočasno opazili in jih zadušili, da ni bilo treba nastopiti gasilcev.

Zadnji požar pa je upepelil lepo sta-

Trije požigi v ptujski okolici

Ptuj, 21. januarja.

V bližini Herbersteinovih gozdov v Novi Krčevini občina Grajena pri Ptuj, je stala domacija, ki si jo je kupil l. 1927. posestnik Belinger Adolf za 21.000 din. Ob nakupu posvetila so bile vse stavbe v slabem stanju in so lanskega leta v januarju pogorele do tal za kar je dobil lastnik 21.000 din zavarovalnine, kolikor je dal pri nakupu za vse skupaj z zemljo vred. S tem denarjem si je Belinger postavil lepo zidano, z opeko krito hišico in gospodarska poslopja. Pretekli terek zvečer pa se je na tej domaciji spet posvetil ogenj ter uničil vsa poslopja do tal. Prihiti so reševalci in rešili iz gorečega poslopja živino in pohištvo. Nastal je sum, da je bil ogenj podtaknjen, ker je začelo goreti v podstrešju skednja. Ptujski orožniki so zadevo preiskali in ugotovili, da je isti večer odšel lastnik proti svoji navadi spat na skedenj v seno, kmalu na to pa je začel goreti. Povzročena škoda znaša 15.000 din, med tem ko je bil lastnik zavarovan za 35.000 din. Spričo suma poži-ga zaradi zavarovalnine, je bil gospodar izročen sodišču.

V četrtek ko so orožniki v Novi Krčevini pri Belingerju vodili preiskavo, so švigili iz vinčarije posestnice Elizabete Vodanove ognjeni jeziki. Vinčarija je bila ob kraju vasi na samem. Oskrbovala jo je lastnica sama in jo uporabljala za

novanjsko hišo pismonoše g. Fetterja in mu naredil preko 40.000 din škode. Ki je delno poravnana z zavarovalnino. Ta požar je nastal zaradi premočno segrelih pečnih cevi, ki so vžgale podstrešje.

Brez težav

deluje DARMOL. « temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja, čevlji, poliranje kroglic in ne grenkih soli. DARMOL je okusen kakor čokolada. Ne onesušite z nepreizkušeni preporoki, temveč uredite svojo prebravo z dobrim odvisnim sredstvom.

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

30 LET

Za Binkošti na Oplenac

Izlet pripravlja šentpeterska CMD

Ljubljana, 21. januarja

Kakor smo preteklo nedeljo najavili, sta se šentpeterska moška in ženska podružnica CMD odločili, da tudi letos organizirata velik romarski izlet na Oplenac. Zelenje po ponovitvi izleta so bile izražene že v teku lanskega poletja. Toda jeseni se za izlet ni bilo mogoče več odločiti, zato pa se hoče prirediteljica letos tem temeljitej pripravi, da bo izlet po lani pridobljenih izkušnjah čim bolj organiziran.

V petek je bila seja odbora šentpeterske CMD pri »Sestici«, prišli so tudi zastopniki in zastopnice raznih društev iz Ljubljane in okolice, da čujejo dosedanje sklepe in da bodo vedeli poročati svojim organizacijam, ki naj po možnosti sodelujejo pri izletu s primernim številom članov in članic. Da se bo izlet vršil, je gotova reč, in sicer ob Binkošti. Posebni brzovalok bo krenil kot druga garnitura večernega brzovaloka v soboto dne 27. maja zvečer iz Ljubljane. Iz Zemuna bo v nedeljo zjutraj zavlil naravnost v Mladenovac, odkoder bodo udeleženci z avtobusi prepeljani na Oplenac. Prevoz z avtobusi se bo izvršil v treh skupinah. Vsaka skupina bo prebila 3 ure na Oplenacu, da si bo vsakdo lahko ogledal lepote kraljevske zadušbine in zgodovinskega kraja ter se poklonil v kripti manom Viteškega kralja in njegovih slavnih prednikov. Kosilo si bo lahko vsakdo izbral na Oplenacu ali v Mladenovcu. Proti večeru bo krenil poseben brzovalok iz Mladenovca nazaj v Beograd, kjer bo poskrbljeno za čista in cenena prenočišča ter za dobro prehrano v veliki menzi Nabavljalne zadruge. Tako kmotni ponedeljek (ki pa v Beogradu ni praznik!), si bodo udeleženci lahko sami ali v skupnah ogledali številne zanimivosti Beograda, predvsem pa vojni muzej z znamenitimi spomini iz svetovne vojne ter s sobanami Viteškega kralja. Kdor bo želel, se lahko popelje tudi na Avalo. Posebna deputacija pa bo prosila za sprejem na dvoru. Zvečer bo krenil poseben brzovalok iz Beograda, da bodo udeleženci v terek dopoldne spet doma.

Po dosedanjih računih bodo iznašali vsi prevozni stroški za III. razred in avtobus 190 do 200 din, za II. razred pa 270 do 280 din. Prirediteljica želi omogočiti udeležbo tudi pripadnikom onih slojev, katerim se

sicer le težko nudi tako ugodna prilika, da bi vsaj enkrat v življenju videli Oplenac in spoznali prestolnico. Zato je prireditveni odbor sklenil, da takoj odpre tekoči račun, v katerega lahko začnejo posamezni udeleženci vplačevati poljubne obroke, tako da bodo imeli do izleta vse plačano. Vplačila sprejema g. Albin Turk, Ljubljana, Vidovdanska cesta. Kdor želi polnočnice, naj kar piše g. Albinu Turku ponje in potem začne nakazovati poljubne obroke z omembo: za Oplenac. Za vse udeležence bo veljal vrstni red prijave. Kdor se bo prej prijavil, ta bo imel številko po vrsti prijave v vlaku, kakor v avtobusu in drugod. Zaposelci se nikakor ne bodo mogli pritoževati, da so nemara zapostavljeni. Priporočamo torej, da se čimbrž odločite. Vse potrebne informacije dajeta: predsednica gospa Nilka Potočnikova, Slomškova 17 in pa g. Antola Tomšetova, Slomškova 21, podpredsednica šentpeterske CMD v Ljubljani. Zasedajte nadaljnje informacije v nedeljskih številkah »Jutra«!

Ušla nam je...

Kdo pa? Saj se verjeli ne boste: Vita Zupančičeva s svojo sedemdesetletnico. Ali je to mogoče? Vsek dan jo lahko srečamo na cesti lahkih nog in vedrih lic. Nič čudnega se vam ne zdi, če vam pove, da jo maha morda že na drugo ali tretjo sejo ali pa po kakih drugih takih opravkih, ki nič ne nesejo, pa vendar morajo biti. Takim ljudem pravimo idealisti, ki jih mlajši rod že zelo malo premore. Včasih jih je bilo dosti več in smo jih srečavali še v Abrahamovem naročju. Tudi nepopoljšljive idealiste smo poznali, take, ki ne bi odnehali niti sto let. Ti so zdaj bele vrane. Vita Zupančičeva je med njimi. Morda se sama ne ve, v kolikih društvih je zapisana ne samo kot članica, ampak opravlja tudi odgovorne odborne posle. Nikdar se teh poslov še ni otepla, zato tudi še nikomur ni padlo na um, da bi jo kdaj pobaral po njenih letih. Saj jih še ne more imeti toliko, če je skoro nikdar ne najdete doma tam na robu trnovske fare,

Znamenita Ptujška gora

Zgodovinski pomen stare gotske cerkve

Nedavno je silovit orkan divjal nad Halozami in Ptujskim poljem ter prizadel zlasti občutno škodo trgu Ptujski gori v Zgornjih Halozah, kjer je katastrofalno poškodoval starodavno in mnogo trških hiš. Močni vetrovi v teh krajih niso nič nenavadnega, saj se dogaja včasih celo v poletnih nočeh, da hud veter ropoče z oknicami in vpgiba debelo drevje. Pa tudi viharji, kakršni je bil ta, niso bili baš redki. Zanimivo je, da ima znamenita gotska cerkev, ki nadkrikuje s svojo starodavno arhitektoniko in velikostjo marsikatero mestno katedralo, razmeroma nizek zvonic, ki čepi na visoki cerkvi kakor majhen klobuk na debeli glavi. V preteklih časih je imela cerkev višji zvonic, toda so ga odnesli viharji. Nesreča, ki je zadela minuli teden Ptujsko goro, je tem bolj občutna, ker še ni dolgo, ko so sedanji cerkveni upravitelji, oo minoriti, izdatno restavrirali cerkev, ki je bila že v nevarnosti, da bo propadla. Na vsak način bo treba skrbeti za to, da se nam ohrani ta edinstveni umetniški spomenik na domačih tleh.

Starodavna cerkev na Ptujski gori je umetnina zase, dragocen zaklad, kakršnih je pač malo na slovenskih tleh. Cerkev prihaja obdovovat domači in inozemski

umetniški zgodovinarji in stavbeni strokovnjaki. Razne izsledke in znanstvena doseganja je obdelala strokovna literatura že do podrobnosti. Grbi Celjskih grofov in Ptujskih gospodov v cerkvi in nad glavnim vvhodom nam pričajo o njihovi zgodovinski povezanosti s postankom cerkve. Njen začetek sega v prva leta 15. stoletja, nekateri zgodovinarji trdijo celo, da je iskati prve vi-re v 13. stoletju. Obzidje okoli cerkve, deloma ohranjeno s strelnimi linami, je še ostanek iz turških časov, ko je bil tukaj varen tabor za pribežališče in obrambo. Iz tiste dobe se je po ustnem izročilu ohranila legenda, da so Turki, ki so plenili po Ptujskem polju, prišli tudi do Ptujške gore, hoteli oropati Marijino svetišče. Toda glej čudo! Nevidna višja sila je zagnala cerkev in vso bližnjo okolico s črno meglo, da Turki niso videli ničesar več pred seboj. Prestašeni so se obrnili in urno pobegnili. Odtod se izvaja krajevno ime Črna gora. Cerkev je še dandanašnji zunaj temna, ker je sezidana iz rezanega kamna. Ze večkrat so hoteli tudi zunanje cerkvene stene ometati, toda zaradi vremenskih sprememb je omet vsakokrat sproti odpadel. In tako je ostala cerkev od zunaj po-rnela. Razne plemenitaške rodbine, Celjski grofje, Vurberški in Ptujski gospodje ter

Stubenbergi, so ustanovili za ptujskogorske cerkev več beneficijev. Zanimivo je, da je bil v protestantski dobi nekaj časa na Ptujski gori tudi luteranski predikant. Najbrž pa tukaj niso bila ugodna tla za novo vero, ker je že leta 1574. odšel. Nato so prišli leta 1615. na Ptujsko goslo jezuiti, ki so sezidali župnišče in upravljali župnijo poldrugo stoletje. Ze v tisti dobi so bila v navadi pogosta in mnogoštevilna romanja, tako so našli leta 1735. jezuiti 6220 obhajancev. Cesar Jožef II. je odpravil in razpustil mnogo cerkvenih redov, in tako so morali tudi jezuiti zapustiti Ptujsko goro. Nato je bila župniška uprava v rokah posvetne duhovščine do lanskega leta, ko so jo prevzeli oo. minoriti.

Ze glavni cerkveni vhod kaže izredno zgodovinsko in umetniško vrednost. Nad vrati je prekrasen relief: smrt Marije, obdane od žalujočih apostolov. Pod obokom so kipi Treh kraljev in dveh angelov z grbi Celjskih grofov in Ptujskih gospodov. Zunaj cerkve na severni strani stoji kapela sv. Antona. Tudi to krasijo grbi Celjskih grofov; podaril jo je Celjan Friderik II. in je stala prvotno v cerkvi, šele v 18. stoletju so jo postavili na ta prostor, kjer je izpostavljena vsem vremenskim izpremembam in zato že močno poškodovana. Nujna potreba veleva, da jo premešče nazaj v cerkev in se tako očuva dragocena zgodovinska umetnina. Najznamenitejša posebnost in vrednota pa je relief nad glavnim oltarjem, ki predstavlja Marijo z Jezusom v naročju. Pod

plaščem, ki ga odgrinjajo angeli, se nahaja 81 kipcev. Tu so zbrani v pobožni molitvi cesar, kralji in kraljice, vitezi, škofi in kardinali, meščani in kmetje, redovniki in redovnice. Vse te razne osebnosti so originalni portreti iz tiste dobe, tako n. pr. cesarjev, Celjskih grofov itd. Relief, ki je izdelan iz enega samega kamna, izvira iz začetka 15. stoletja. Na njem je tudi prikazana noša iz tistih časov. Monumentalno je tudi stopnišče, ki vodi do cerkve z majhnega trga. Na desni strani stopnic poleg pošnega urada stoji nad 150 let star samotilni steber (Pranger). V starih časih so k njemu priklepali v svarilni zlgled obsojence, tatove in roparje, nečistnike in javne grešnike, ob sejmih in shodih, da so si jih ljudje lahko ogledali.

Ptujška gora pa je tudi zelo priljubljen in obiskan izletniški kraj. Okoli cerkve, ki stoji vrh hriba, se razprostira zelena trata. Odtod se nudi izletniku daleč naokrog tako obsežen in lep razgled, kakor malokje na slovenski zemlji. Globoko spodaj se širi obsežno Dravsko ali Ptujsko polje od Maribora pa tja dol do Medžimurja. Na severni strani mejijo robovi Slovenskih goric s sv. Barbaro, starodavnim gradom Vurbergom, kjer se nahaja zdaj ruska bolnišnica, s sv. Urbanom, vinogradniškim patronom, in Polenšakom. Ob jasnem vremenu zagleda tudi Malo Nedeljo, Jeruzalem, Svetinje, Hum, na skrajnem vzhodu Sv. Bojlenk na Kogu ter v posebno čistem zraku celó daljnji Schöckl pri Gradcu. Na zahodu stoji široki hrbet zelenelega Pohorja. Prekrasen je

pogled na njegova pobočja zjutraj, ko se blešči v jutranjem soncu beli goriski hrami in kmetski domovi, pa tudi zvečer, ko žarijo in gorijo pohorski grebeni in gozdovi v zahajajočem soncu, ko lega zlata obla v žarečo postelj. Na levi od Pohorja vidiš Savinjske in Kamniške planine z Ojstrico, široko Konjsko goro in na koroški meji goro Uršljo. Za Ptujsko goro se vzdigujejo gozdne in vinorodne Há-loze z Bočem, ki ima v novejši dobi razgledni stolp, izga njih pa pogleduje visoka Donačka ali Rogaska gora s svojimi ostrimi robovi. Proti vzhodu se spuščajo Há-loze v nizkih grebenih na varazdinsko ravnino. Med gričevjem je Sv. Vid, zadaj sta pa grad Borl s svojo zgodovino in Zavrt, ki slovi po dobri kapljici. Za Há-lozami mejita na hrvatsko stran visoka Ivančica in Macelj, tukaj je prehod brez prave meje v Hrvatsko Zagorje. Čudovit je pogled na južno stran, na morje gričev, zasajenih z zlahtno vinsko trto. Na haloških vrhovih kraljujeta Sv. Bojlenk in Janž. Zahodno so razvaline starodavnega gradu Majšperga, kjer stoji v bližini velika tekst

KAKOR VSAKO LETO — TAKO TUDI LETOS!
Samo od 23. januarja do 11. februarja

**20%
popust**

na vse blago, kljub našim znano nizkim cenam. Pri nas je vsak komad vidno s ceno označen in od te cene dobite

TIVAR OBLEKE: Anton Brumec, Ljubljana
Nasproti glavne pošte.

Domače vesti

Jutri — ponedeljek

Jutrišnja številka ponedeljske izdaje »Jutra« bo poleg običajne kronike nedeljskih dogodkov z obširno sportsko rubriko prinesla še vrsto poročil o najzanimivejših dogodkih tedna. V široki svet nas popeljeta članek o Jeruzalemu, mestu čudežev, in poročilo o ljudskem štetju na Ruskem, ki se je pričelo 17. t. m. in pri katerem sodeluje posebna civilna komisija, sestavljena iz 500.000 mož in žena, niti pa je dodeljenih še 800.000 sodelavcev. Pokojnemu šentiljskemu župniku Evaldu Vračku je posvečen članek, ki pripoveduje kako je leta 1914. po sarajevskem atentatu prišlo do tega, da je bila na stolpu šentiljske cerkve v znak žalovanja izobešana — srbska zastava. Tja, »kjer se v najtežjih minutah srečujejo usode ljudi«, nas povede Klautov listek »Življenje brez kulisa« V literarnem delu je še Ostava razburljiva prigoda o umnem čebelarju Friceju, in pa Novakova »Tragikomedija na seneh«, iz dobe, ko so v naše kraje še v trumih prihajali italijanski delavci. Poleg tega prinese list obširno reportažo o Ignacu Salaju, največjem robovniku in sleparju zadnjega časa, ki je bil pred dnevi v Ljubljani obsojen na 9 let robov, in nekaj novih podatkov o bratormu v Smartnu. Polne aktualnega gradiva so tudi vse stalne rubrike ponedeljske izdaje (javna tribuna, film, fotoalbum, filatelija, vzgoja, jadralno letanje) Ponedeljska izdaja »Jutra« velja po pošti na dom dostavljena samo 4 dni na mesec, po raznašalcih v mestih pa 5 dni.

VSE VRSTE REGISTRATORJE
HERMES, REDOS, ORGA
FASCIKLE, MAPE ZA ODLAGANJE SPISOV
VSE POSLOVNE KNJIGE
NAJVEČJO IZBIRO NUDI
IV. BONAC
SELENBURGOVA

* Prijateljem in članom zamudnikom Vodnikov družbe vjudno sporoča družbeni odbor, da ima letošnje knjige še na zalogi. Z letošnjimi knjigami je članstvo izredno zadovoljno. Kdor želi imeti lepe knjige, zanimive vsebine, dobi za 20 din pri Vodnikovi družbi v Ljubljani 4 knjige: bogato ilustrirano Vodnikovo priručnik za leto 1939, Lojze Zupančičevo povest Tretji rod, dr. Sorlijevo povest Večne vezi in Orožovne Karadjordjevič, ilustrirano knjigo posvečeno dvajsetletnici naše svobode narodne države. Prijavite svoje članstvo družbenim pisarni po dopisnici, odnosno poverjeniku Vašega okraja, nakar se vam letošnje knjige takoj pošljejo. Za Ljubljano sprejemata prijave družbene pisarne, Knafličeva 5, prišilje in Knjižarna Tiskovne zadruge, Selenburgova. Pohitite torej z Vašo prijavo, dokler traja zaloga!

OVEN milo
Ponos Slovenk
je čisto in duhteče perilo
Perite z »Oven« terpen-
tovim milom in zadovoljni
boste! Domače izdelke!

* Napredovanje monopolističnih uradnikov. Za višje monopolistične inspektorje v V. skupini so napredovali: Bernard Lobj pri tobačni tovarni v Travniku, Srečko Vizjak pri tobačni tovarni v Zagrebu in Ciril Re, kef, inspektor pri upravi državnih monopolov.

* Osebnost vest. G. Jurica Zadravec, in-
dustriec v Središču ob Dravi, je napre-
doval v čin konjeniškega rezervnega ka-
petana II. klase.

* V članku »Jugoslovensko italijansko kulturni stik« v večeršnjem kulturnem pregledu je tiskarski škrat izpustil v zadnjem odstavku poleg slovenske in srbske knjige tudi hrvaško knjigo, kar popravljamo, da ne bi bilo napačnega tolmačenja.

Pri gripi
AFUKIN
DOBIVA SE
V VSEH APOTEKAH
Reg. br. 15426/38

* Prvi ribarski tečaj v državi. Centralna ribarska zadruga, ki predstavlja zvezo vseh primorskih ribarskih združenj in ima svoj sedež v Crikvenici, je poslala vsem razvidnim poziv k udeležbi pri prvem ribarskem tečaju, ki se bo začel 27. februarja v Crikvenici in bo trajal 20 dni. V tečaj se sprejemajo v prvi vrsti člani združenj, ki so dovršili lanski tečaj za vožnjo z motornimi čolni v Bakru in se udeležujejo kot ribici že najmanj 5 let ter niso mlajši od 23 let. Tečaj je brezplačen in daje centralna ribarska zadruga udeležencem tudi stanovanje na razpolago.

* Udruženje železniških uradnikov, ob-
lastna uprava v Ljubljani, priredi v nede-
ljo 5. februarja ob 19. v veliki dvorani ho-
tela »Metropol« v Ljubljani družbeno ve-
čer s koncertnim in plesnim sporedom v
proslavo 30 obletnice obstoja. Vstop do-
voljen z vabilom, reklamacije vabil na
udruženje žel. uradnikov, oblastna upra-
va v Ljubljani, Masarykova cesta, novi
hotel Metropol, I. nadstropje. Vstopnina
prosta. Čisti dobiček je namenjen za po-
stavitve društvenega doma v Ljubljani.
Prireditelji odbor UZČ Ljubljana.

* Pisalne in računske stroje Vam strokov-
no popravi BORIS V. SIMANDL, Ljubljana,
Dvořakova ul. 3. telefon 24-07.

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi zve-
mite jutraj na prazen želodec kozarec
navadne Franc Jozefove grenčice.

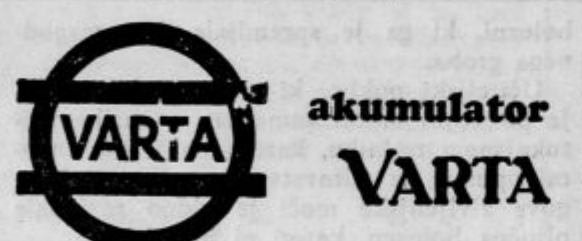
* Slovenci v Italiji dobe mladinski list
»Zvonček« po trafikah in knjižarnah, šte-
vilko za Lit. 1.40, ali pa ga lahko letno na-
roče pri tvrdki Giovanni Parovel, Trieste,
casella postale 593.

* Odbor za postavitev nagrobnega spo-
menika dr. Ivanu Lahu, znanemu pisate-
lju in zaslužnemu borcu za svobodo in
srečo Jugoslavije, ima čekovni račun št. 17.839. — Narodnjaki, prispevajte!

* Kdor naroči »Zvonček« svoji deci, pod-
pira važno narodno-obrambno akcijo. Kdor
daruje v »Zvonček« sklad, naroči s tem
»Zvonček« slovenskemu otroku ob
mejah, za mejami in po daljnem svetu!

Najtrajnejši

in zato je najcenejši

A. GOREC d. z o. z.
poleg nebotičnika.

* Sejem v Novem mestu. Ker je slinav-
ka in parkljekva v novomeškem srezu
prenehala, so po odredbi banske uprave
dovoljeni zopet živinski sejmi v celem no-
vomeškem srezu in se bo zaradi tega vršil
v Novem mestu v torek 24. t. m. Antonov
sejem za vse vrste živino in kramarsko
blago.

* Novi grobovi. V petek je umrl v 70.
letu starosti znani ljubljanski dimnikar,
siki mojster in hišni posestnik na Emonski
cesti g. Josip Spitzer. Pokojnik je bil mar-
kantna osebnost in značilen mož, ki je
imel mnogo prijateljev in znancev zlasti v
krakovskem predmestju. Za njim žalujejo
poleg žene štiri hčerke in trije sinovi. K
večnemu počitku ga prepeljejo danes Po-
greb bo ob 16. iz mrtvašnice splošne bol-
nice. — V splošni bolnišnici je preminila
ga Minka Grilova, rojena Plevelova, so-
proga železniškega uradnika. Pogreb bo
jutri ob 16. iz mrtvaške veže k Sv. Kri-
žu. — Dalje je umrla v Ljubljani ga. Ma-
rija Vencajzova, rojena Žužkova. Pogreb
bo danes ob 14. iz hiše žalosti. Tyrseva ce-
sta 17. — Pokojnim blag spomin, žalujo-
čim naše iskreno sožalje!

* Smrt zaslužnega četnika in nacional-
nega delavca iz Sandžaka. V Prijepolju
je po dolgi bolezni umrl odvetnik in bivši
narodni poslanec Sveta Borisavljevič, ki
je bil potomec ugledne nacionalne druž-
ine, ki je dala Sandžaku več zglednih ju-
nakov in narodnih voditeljev. Med balkan-
skimi vojnami se je Steva boril v komit-
skem odredu Sretena Vukosavljeviča, v
začetku svetovne vojne je bil v komit-
skem odredu Vojne Tankosića. V krvavih
borbah v Mačvi je bil ranjen in ko še ni
popolnoma okrevljal, se je podal na strašno
pot preko alpskih gor. Pozneje se je
boril na solunski fronti. Po osvobojevanju
se je vrnil v svoj domači kraj in leta 1925.
je bil izvoljen za narodnega poslance. Pri
prihodnjih volitvah ni več kandidiral in v
Prijepolju je otvoril svojo odvetniško pi-
sarno. Udeleževal se je v vseh nacional-
nih in dobrodelnih organizacijah in roja-
lec in Sandžaku je bil najboljši svetova-
lec in prijatelj.

Užitek je piti ABESINSKI ČAJ „KARKADÉ“

Zahtevajte ga povsod!

* Velike koristi prostega področja med
Jugoslavijo in Rumunijo. Ko je bil po spo-
razumu med našo državo in Rumunijo
 uveden prost obmejni promet na razdaljo
15 km v okolici Bele Crkve in Vršca, so se
takoj pokazale velike koristi tega proste-
ga področja. Vršar in Bela Crkva sta ime-
la pred 20 leti zaradi novih meja veliko
gospodarsko škodo, ker ni bilo več zvez z
zaledjem. Sedaj pa se bosta oba kraja
gospodarsko okrepila, ker je na prostem
področju trgovina zelo živahna v Rumu-
niji so namreč cenejša razna živila, pri
nas pa razni industrijski izdelki.

* O položaju delavstva v splitski ladje-
delnici razpravljajo pri bankski upravi v
Splitu predstavniki delavske organizacije
in Jadranske ladjedelnice. Najvažnejša toč-
ka je revizija dosedanje kolektivne pogod-
be, a ker bo v kratkem potelekt odpovedi
ni rok za 150 delavcev, so predstavniki
delavcev predlagali, naj se odpoved pre-
klči in naj se za vse delavce v ladjede-
lnici primerno skrajša delovni čas.

* Split mora dobiti zrakoplovno zvezo.
Splitski Aeroklub je na svoji seji razpravljal o potrebi zračne zveze s Splitom ter
naglašal, da je Split v našem zračnem
prometu zapostavljen. Na zborovanju je
bila sestavljena spomenica, ki razlaga,
zakaj je priključitev Splita našim zračnim
zvezam nujno potrebna in kako bi se dal
urediti splitski aerodrom. Najlažje bi se
zračni promet opravljal z amfibijoj, ki bi
pristajala v samem pristanišču, kjer so
že pristajale amfibije iz CSR. V spomenici
so predložene naslednje zračne proge, ki
naj bi se še letos uredile: Split—Hvar—
Korčula—Dubrovnik—Sarajevo—Beograd;
Split—Banja Luka—Zagreb; Split—Zadar
(zveza z italijanskimi zračnimi programi)
—Rab—Sušak.

* Elektrifikacija Makarskega pramožja.
Vprašanje elektrifikacije Makarskega pri-
možja bo vendarle v kratkem rešeno. V
Makarsko je prišel inženjer društva »La
Dalmatiennes«, ki je že začel s pripravami
in bodo že v nekaj dneh začeli urejevati
električno zvezo, ki bo vezala zgornja in
spodnja Brela, Makarsko, Tučete in Pod-
gorje. Če bodo dela po načrtu končana, bo
imelo Makarsko primorje že začetkom tu-
ristične sezone električno razsvetljavo.

* Beograd v gosti megli. Po nekaj iz-
redno toplih dneh je bil v petek Beograd
ves dan v gosti megli, ki je hudo ovirala
avtomobilski in tramvajski promet. Naj-
hujeje je bilo zvečer, ko je bila megla ta-
ko gosta, da se na razdaljo nekaj korakov
ni videlo ničesar. Tako goste in dolgotraj-
ne megle že dolga leta ne pomnijo v Beo-
gradu.

* Dobra trgovina s pijavkami. V spod-
nji Posavini kupuje trgovec Ručić že štiri
leta pijavke, ki jih potem izvažajo v ino-
zemstvo. Revni vaščani so s pijavkami že
precej zaslužili. Letos bodo začeli zbirati
pijavke že meseca marca in bo tako zaslu-
žek še večji, kakor je bil dosedanja leta.

* Interesi vsakega bolnika, ki se hoče
rešiti astme, boleznij pljuč in podobnega
narekujejo, da se poslužijo ponudbe tvrdke
Puhlmann & Co., Berlin 614, Müggel-
strasse 25/26 a, ki obstoja že mnogo let
brezplačno razpošilja poučno brošuro
s slikami. Pazite na oglaš na strani 2.

* Važno za naglušne. Znano je, da je
naglušnost močno razširjena v Angliji.
Zato ni čudno, da so baš v tej državi raz-
iskave za preprečitev te bolezni najbolj
napredovale. Po mnogih letih znanstvene-
ga raziskavanja je dala tvrdka European
Vibrophone Co., London W. 1, svoj aparat
Vibrophone v promet. V razmeroma krat-
kem času je bil ta aparat deležen soglas-
nega priznanja strokovnjakov v mnogih
državah. Vseučilniške klinike so preiskale
njegove učinke ter oisale o tem v mno-
gih znanstvenih publikacijah. Vibraphon
je majhen, srebrni aparat, ki se skoraj ne-
opazljivo nosi v ušesu brez baterije, brez
žic in brez vsakega drugega pripomočka.
Da bi pomagala tudi naglušnim v Jugo-
slaviji, je tvrdka European Vibraphone
Co. odprla svojo filijalko tudi v Zagrebu
(Dep. 12 G) Boskovičeva ulica št. 3, kjer
razkazuje brezobzorno aparati ter pošlje
po želji brezplačno prospekte kakor tudi
pogoje za 30 dnevno poskušanje aparata.

* Številka 17 je za vsako gospodinjino in
nevesto te dni dvojno važna in jo velja
zapomniti. To pa zaradi tega, ker se na-
haja v Ljubljani na Mestnem trgu števil-
ka 17 manufakturna Manica K. D. pri ka-
teri se vrši 17 belih dni, ki pa bodo sedaj
kmalu pri kraju. Mislite torej na to šte-
vilko in ne oklevajte z nakupom, če rabite
katerokoli belo blago.

Naročila za naše

Laško pivo

se tako množijo, da nam žal ni mogoče v polni meri postreči vsem
svojim cenjenim odjemalcem in konzumentom, ker hočemo dobav-
ljati vedno le dovolj uležano pivo.
Od pomladi dalje bomo mogli vsreči vsem željam, za sedaj pa pro-
simo, naj ne bo nikdo ozlovoljen, če ne izvršimo vseh naročil.

Naša specialiteta

Laško termalno pivo pride junija v promet

GOSTILNIČARSKA PIVOVARNA D. D.
LAŠKO

* Vlom v tovarno. V Zapužah na Go-
renjskem so neznanji zlikovci vlomili v
tovarno Lojzeta Kristana in odnesli bašo
39 m svetlorumenega sukna za ženske ob-
leke in veliko odejo in skupni vrednosti
3.000 din.

* Zamotano zadevo zastavljenega in
ukradenega motorja so razvozljali doma-
žalski orožniki pod vodstvom poveljnika
g. Skoka. Domažalski posestnik in trgo-
vec Franc Smon je dobil decembra 1937
od posestnika Janeza Cerarja z Doba v
zasavo elektromotor s kablom vreden
4000 din, v jamstvo za povračilo nekega
dolga. Mož je zastavljen motor zaklenil v
barako, lani meseca marca pa je bilo v to
barako vlomljeno in vlomilci so odnesli
motor. Kre Smon motorja Cerarju ni mo-
gel vrniti, je Cerar proti njemu v Kam-
niku vložil tožbo z odškodninsko zahtevo
5000 din za vrednost motorja in za od-
škodnino, ker ga ni mogel rabiti. Smon
je pravdo seveda izgubil, a orožnikom se
je zdelo vsa zadeva zelo sumljiva. Silili
so, da se je posestnik Cerar s svojim hla-
pcom Matevžem Oblakom sprl in da sta
med prepričkom govorila tudi o nekem mo-
torju. Ko so hlapca Oblaka zaslišali, je
ta naposled izpovedal, da je pomagal svo-
jemu gospodarju ukrasti zastavljeni mo-
tor. Pri tatvini je sodelovala tudi Cerar-
jeva žena in motor so skrili v domačem
hlevu. Ko so orožniki pri Cerarjevih na-
pravili preiskavo, niso v hlevu našli nič-
esar, a bilo je očitno, da je Cerar po pre-
piru s svojim hlapcem skril motor neke
druge. Zda so motor našli v Cerarjevi
drvarnici in se bo moral Cerar pred so-
diščem zagovarjati zaradi vloma in tatvi-
ne in tudi zaradi nagovarjanja in krivemu
pričanju. Motor je zdaj spravljen pri do-
sknem županstvu.

* Opozorilo. Podporno društvo železni-
ških uslužbencev in upokojencev v Ljub-
ljani opozarja vse člane, ki so v zaostan-
ku s članarino nad tri mesece, da zaosta-
lo članarino poravnajo najkasneje do 5.
februarja t. l., ker bo društvo sicer pri-
morano vse neredno plačujoče in s člana-
rino zaostale člane v smislu § 5 društvenih
pravil črtati iz članstva. S tem ugasnejo
vse obveze društva do črtanih članov. Na
morebitna tozadevna vprašanja bo društvo
odgovarjalo le v primeru, ako bo priložena
dopolnjava z napisanim naslovom. Odbor.

* Dober start ni potreben samo pri
sportu, temveč tudi v življenjski borbi.
Borba za obstanek zahteva od človeka,
naj bo zdrav, odporen in dobrih živcev.
Kdor ima večjo odpornost, tudi zmaga.
S primerno prehrano se dviga odporna
moč organizma in poveča volja za delo.
Zaradi tega uživajte za zajutrik in malico
po eno ali dve skodelici preizkušene hra-
nilne hrane »Ovomaltine«, ki krepiča or-
ganizem ter zajamči zdrav razvoj in od-
pornost.

3 VELIKI ZVEZDNIKI: CLARK CABLE — MYRNA LOY — SPENCER TRACY

so ustvarili monumentalni film moderne dobe,
stremiljenja in napredka! — Film iz življenja
pilotov, njihovih radosti in bolesti! — Film
čudežev tehnike in drznih podvigov!
VELEFILM XX. STOLETJA!!!
(Dialog v nemškem jeziku)

KINO MATICA 21-24

DANES ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaska slatina, da so se po zgo-
dovinskih podatkih prebivalci okolice za
časa lakote v 30-letni vojni izogibali, piti
to vodo, ker jim je povzročala prevelik tek.

Za nagrobnik

dr. Ivana Laha

Odbor za postavitev nagrobnega spo-
menika dr. Ivanu Lahu v Ljubljani je
prejel od 14. do vključno 20. t. m. nasle-
dne prispevke:

Din 500: »Jutro«, Ljubljana.
Din 200: dr. Kramer Albert; Jelačin in
neimenovani, Ljubljana; Kranjska indu-
strijska družba, Jesenice; dr. Lipold Fran
Maribor.

Din 100: dr. Cholewa J., inž. Dedek Fr.,
dr. Fux R., Gangl E. L., Jug.-českoslova-
jska liga, Nova založba, Peterfel Ciril,
Pustoslavšek Rasto, dr. Zajec M., Ljub-
ljana; Bat'a Borovo; Lapajne Helena,
Celje; Požun H. Gor. Radgona; neimeno-
vani, Hrastnik; Marincek M., Novo me-
sto.

Din 50: dr. inž. Fakin M. Vrečar Fran,
inž. Pavlin M. Schwab D., Zrimec J.,
Ljubljana; Knez-Pacchiao, Celje; dr. Me-
jak E., Gornji Grad; »Semperite«, Kranj;
dr. Gregor A., Murska Sobota.

Din 30: A. & E. Skaberne, dr. Zirovnik
J., Ljubljana; dr. De Gleria J., Bled; dr.
Mejač, Lož; Benčina in drug, Maribor;
dr. Gradnik A., Zagreb.

Din 25: Baloh J., inž. Klinar A., Kolar
Ivan, Ljubljana.

Din 20: inž. Jezeršek J., Kopylov A.,
Ljubljana; dr. Lutman St., Maribor; Mazl
V. in J., Medvode.

Din 10: dr. Roš Fr., Laško.

Vsem prisrčna hvala!
Za odbor dr. Pavel Karlin, Mirko Šubič,
Miro Luznar.

KREMA ZDRAVJA
IN LEPOTE

u— Lutkarski odsek československe
Obce v Ljubljani, ki pod večim vodstvom
mojstra Skrušnega že polnih 15 let uspeš-
no deluje na polju lutkarstva, in ki je bil
med prvimi propagatorji te svojevrstne
umetnosti v Ljubljani, bo priredil danes ob
15. v Narodnem domu igro »Robinson Cru-
soe«. Zelo lepa oprema, učinkovita insec-
nacija in realistična igra bodo sigurno za-
dovoljile kakor malega tako tudi odras-
lega gledalca.

u— Zveza gospodinj sprejema prijave
do 28. t. m. za 20. večerini in 12. popo-
dnevni kuharski tečaj. Vse podrobnosti ob
prijavi, Gradišče 14/I.

u— Knežinja Tarakanova. (Kino Union).
V tem krasnem francoskem filmu velike-
ga stila nam je predočena usodna ljubezen
dveh mladih ljudi na izredno pretresljiv
način. Mogočna carica Katarina velika je
imela veliko sovražnico v mladi in lepi
knežinji Tarakanovi, ki se je izdajala za
vnučkinjo carja Petra Velikega. Katarina
ji je stregla po življenju ter jo je hotela
zvesti iz Italije v Rusijo ter tam obsoditi
na smrt. Kot moža, ki naj mlado knežinjo
zvesti v Rusijo, si je izbrala svojega ljub-
binca, mladega grofa Orlova. V Italiji pa
sta se Tarakanova in grof Orlov zaljubila.
Katarine ni ganila ne mladost in ljubezen
obeh zaročencev, niti opovedi Tarakanove
na ruski carski prestol, ljubeznost
in sovraštvo sta zmagala in tako sta kon-
čala zaljubljenca pod rabeljevo sekuro. —
Film Tarakanova v kinu Unionu je odlič-
no izdelan, zaseden z najboljšimi, lepimi
igralci in bo publiki izredno ugajal. Zato
ga tudi toplo priporočamo v ogled.

u— Za vozni promet zaprto bo Grud-
novo nabrežje od Hrenove ulice do sent-
jakobskega mosta od 24. t. m. dalje za-
radi regulacijskih del.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI, tel. 41-79.

Hans Albers v svojem najboljšem
filmu

Rumena zastava

Ostala zasedba: Olga Čehova
in Dorothea Wiecek.

Predstave: danes ob 3., 5., 7. in 9. uri
ter jutri ob pol 9. uri.

Sokolci! Obiskujte in podpirajte
sokolski kino!

Prihodnji spored:

Elephant Boy

V ZARJI SLAVE La Jana, Vene Bergmann, KINO SLOGA,
Ernst Fritz Führlinger tel. 27-30

Razkošna filmska revija! Ljubezen, glasba, balet, ples, atrakcije, humor in petje!
Skoro vsi nemški filmski umetniki na delu! Danes ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.
REZERVIRAJTE SI VSTOPNICE!

NE ZAMUDITE TEGA SPOREDA!

Danes ob 10.30 dop. (po
znanih cenah) ter ob
15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION
Tel. 22-21

Krasen film, ki ga morate videti!

KNEGINJA TARAKANOVA

Ljubavl roman, ki se je končal s pogubo dveh mladih
ljudi obsojenih na smrt — ker je mogočna carica
Katarina nasprotovala njuni sreči!

VRAGI NEBA

REZERVIRAJTE SI VSTOPNICE!

AUTO-PYX

Dobavlja: SPECIA — Ljubljana — Pražakova 8-1.

prepreči in odstrani rjo in kotlovec v Vašem hladilniku in motornem bloku.

u— V počaščenje umrlih so darovali za mestne reveže: višji sodni svetnik g. Anton Mejač s soprogo, Ambrožev trg 1/I, 150 din v počaščenje spomina ge. Ane Kranjc, trgovec g. Deržaj Rudolf, Kolodvorska ulica 28, pa 100 din v počaščenje spomina ge. Amalije Koutny ter družina Ljčen, Pleteršnikova 11, 100 din v počaščenje g. Franca Lisjaka, učiteljske III. dekliške ljudske šole v Šiški 200 din v počaščenje ge. Marije Vencajz. Na krste vseh imenovanih pokojnikov je mestni socialni urad v znamenje daril položil vence s trakovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo se dobrotnikom revežev najlepše zahvaljuje. Počastite rajne z dobrimi deli! — Za mestno kuhinjo v cukrarni je daroval 500 din g. Avgust Jenko, Gosposvetska cesta 7, namesto cvetja svojemu planinskemu šmarnogorskemu tovarišu Alojziju Vodniku, g. Karel Vokač v Ljubljani pa 200 din in neimenovani dobrotnik 1000 din. Dobrotnikom najbednejših se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje.

Grobnice in spomenike
Vam v zimskem času izvrši po globoko znižanih cenah
Kamnoseško tiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ, Ljubljana. — Tel. 49-09

u— Mesarji med seboj. Včeraj popoldne so bili mestni reševalci nujno klicani v mestno klavnico, kjer je med mesarji prišlo do razburilive zdražbe. V prepripi je eden izmed njih z nožem sunil 18letnega vajenca Franceta Ančnika z Ižanske ceste v desno nogo.

Lovski ples

1. februarja NA TABORU v LJUBLJANI.
Lovski pozdrav!

ZENINI IN NEVESTE! Kompletno balo, kamgarne za obleke, palmaston in marengo za suknje, cefire in popline dobite v dobri kakovosti in nizki ceni pri manufakturni trgovini JANKO ČESNIK, LJUBLJANA, Lingarjeva.

LEPA NAMIZNA JABOLKA
bobovec, ananas, čebular, gambovec v veliki izbiri od 4.50 naprej. Jabolka za kompot 3 din. Pri odjemu nad 5 kg znižane cene.
Fr. KHAM, Kongresni trg 8

KOLACE MEDENE,
IZDELKE VOŠČENE,
ZA SVEČNICO KNJIZICE
IN MED GARANTIRAN po 18 din kg.
v Ljubljani ima »SVECA, Stritarjeva ul. 6.

BOUVIER
ŠAMPANJEC
GORNJA RADGONA

u— Dve tatvini v Ljubljani. Te dni se je neznan tat splazil v stanovanje Ivana Markija v Pleteršnikovi ulici. Z njim je izginil zlat prstan, izdelan v dveh tankih obročkih z dvema kamenčkoma, 21 stotakov in še nekaj drobiža, da znaša skupna škoda okrog 3.000 din. Gostilničarju Stanku Marenčetu na Dolenjski cesti pa je nekdo iz stanovanja odnesel zlatnine in dragih kamnov za okrog 2.500 din.

u— Vlomilec s smolo. Včeraj popoldne se je v stanovanje ge. Lenarčičeve, hišnice v hiši Kmetске posojilnice v Trdinovi ulici, priplazil neznan tat, ki mora biti v hiši, pa najbrž tudi na sodišču, ki se nahaja takoj tam zraven, precej domač. S ponarejenimi ključji je odklenil vrata predsobe, nato pa se kuhinjska in sobna vrata. Odprl je vse predale in premetel celo žimnico. Očitno je tudi v postelji iskal denar. A ves trud mu je ostal brez uspeha. Najbrž ga je pregnala strežnica, ki je prišla klicat hišnico s stopnišča, ko je še ni bilo doma. V naglici je tat odprl okno in pobegnil.

u— Plesni zavod »Jenko« v Kazini-Zvez, da ima vsako nedeljo ob 16. uri popoldanski ples. Vsak ponedeljek ob 20. začetniški tečaj za novince-dame in gospode, ki se še sprejemajo. Vsak torek in četrtek ob 20. nadaljevalna tečaja. Vsako sredo ob pol 21. izpopolnjevalni tečaj za novosti. Posebne plesne ure in informacije vsak dan. Dijaki-nje imajo popust.

u— Pasja steklina v Zagrebu. Ker je bil v Ljubljani prav te dni ukinjen pasji kontumac, bo naše čitatelje gotovo zanimalo, da se prav ta čas nevarno širi pasja steklina v Zagrebu. Od 17. decembra lanskega leta do zadnjih dni so ugotovili deset novih primerov pasje stekline in stekler pretežno na periferiji mesta. Steklar psi so v tem času okoli okoli šestnajst oseb.

Iz Celja

e— Na dan sv. Save v petek 27. t. m. bo ob 9. služba božja v pravoslavni cerkvi sv. Save. Po službi božji bo krenila procesija v telovadnico I. državne narodne šole, kjer se bo začela ob 10.30 šolska proslava z blagoslovljenjem vode in rezanjem kolača. V četrtek 26. t. m. bo ob 17. v pravoslavni cerkvi bdenje (večernja z jutrenjo).

KINO METROPOL
VEČNA KARAVANA
Romantičen film iz cirkuške arene — senzacionalne atrakcije (Hans Albers.)

e— Ljudske vseučilišče. V risalnici meščanske šole bo predaval jutri ob 20. docent dr. Fran Zwitter iz Ljubljane o predhodnikih sodobnega (nemškega) nacionalizma. Vabimo občinstvo, da se udeležijo zanimivega predavanja.

e— Koncert zboru kromatičnih harmonik se začne danes ob 16. v celjskem gledališču. Cisti dobitek koncerta, ki ga prirede dijaki iz Celja in Ptuja, je namenjen dijaški kuhinji v Celju. Opozorjamo na ta zanimivi vspejstveni koncert.

e— Srečke za peti razred državne razredne loterije so prispale. Obnovite srečke za glavno žrebanje čimprej v podružnici »Jutra« v Celju!

e— V terek bo spet gostovala ljubljanska drama v celjskem gledališču in uprizori ob 20. učinkovito komedijo Romana Niewiarowicza »Hollywood« v režiji Bratka Krefta. Sodelovalci bodo Mira Danilova, Jan, Debevec in Kralj. Predstava bo za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v knjižarni Slomškove tiskovne zadrage.

KINO UNION
KAPETAN CARJEVE GARDE
Ljubezni mladega oficirja in nevarne teroristke (Vera Korēne)

e— Usoden padec iz postelje. V Sedlarjevem pri Podčetrtku je padel 80letni upokojeni železničar Tomo Kostelac iz postelje. Priletel je tako nesrečno na tla, da si je zlomil desno nogo nad kolonom. Prepe, ljal so ga v celjsko bolnišnico.

e— Umrli je včeraj na Dečkovem trgu v Celju po daljšem trpljenju gostilničar-ka in posestnica ga, Anica Čulka, rojena Grafonerjeva soproga kolarskega mojstra g. Filipa Čulka. Pogreb bo jutri ob 16. iz hiše žalosti na mestno pokopališče. — V celjski bolnišnici je umrl včeraj v starosti 54 let mizarski mojster g. Alojz Orniš iz Celja, brat sedlarskega mojstra g. Orniša v Celju. — Pokojnika bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

Iz Maribora

a— Svetosavska proslava. Kakor smo že poročali, se deli svetosavska proslava v dva dela in sicer na dopoldansko šolsko proslavo, ki se prične ob 10.30 dne 27. t. m. v Sokolski dvorani z rezanjem kolača. Sodelovalci bodo pevski zbor drž. trgovske akademije pod vodstvom prof. g. V. Mirka, mladinski orkester Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja g. O. Bajde in pevski zbor dijaškega bataljona rez. pešad. ofic. šole pod vodstvom dijakov g. A. Mijskovića. Med posameznimi točkami govor in deklaracije. K temu delu proslave je vstop prost. Drugi elitni del proslave pa bo ob 20.30 istotam. Sodelovalci bodo pevski zbor nar. žel. glasbenega društva »Drava« pod vodstvom g. A. Horvata, operni ni pevec g. I. Anžlovar in vojaški orkester pod vodstvom kapelnika g. J. Jiraneka. Po sporedu igranka. Imena sodelujočih jamčijo za lep in užitka poln večer, zato prosimo cenj. občinstvo, da se v čim večjem številu odzove našemu vabilu. Dame se naprošajo, da pridejo po možnosti v narodnih nošah.

a— Zborovanje obmejnega učiteljskega. Včeraj so se zbrali v narodni šoli v Krčevini učitelji, organizirani v obmejnem sreskem učiteljskem društvu za Maribor levi breg. Številno zbrane stanovske tovariše je pozdravil s toplo besedo zaslužni društveni predsednik g. Mirko Vauda. Izčrpano je poročal o vseh perečih zadevah kulturnega in gmojnega značaja, ki globoko segajo v delokrog in eksistenco obmejnega učiteljskega. Razvila se je izčrpana debata v zvezi z vprašanjem ustanovitve posebnega odseka učiteljske, o čemer bodo sklepali na prihodnjem zborovanju. Razpravljale so se tudi nekatere podrobne organizacijske zadeve. Na dnevnem redu je bilo izredno poučno predavanje g. Mirka Vauda o spoznavni šolskih novincev iz predšolske dobe. Strokovnemu predavanju je sledila živahna debata.

a— Sklepno predavanje dr. A. Stamparja. Tudi petkovo predavanje g. dr. A. Stamparja je zbudilo živahno zanimanje izobraženstva, ki je napolnilo dvorano Ljudske univerze. Odlični predavatelj je s pomočjo nove serije lepih slik pojasnjeval poučna izvajanja, ki jih je zaključil z zanimivim prikazom gospodarskega ozadja sedanje kitajske-japonske vojne. Deležni je bil toplega aplavza številnega občinstva in je ob zaključku na vprašanja posameznih navzočih pojasnilno odgovarjal.

HOTEL „OREL“

Vsako soboto in nedeljo koncert! Najboljša vina — izborna kuhinja — zmernne cene!

a— Prošnja gledališke uprave. Glede ponovnih pritožb zaradi motenj med predstavami naproša uprava obiskovalce gledališča, da prihajajo k blagajni že pred 20. uro, ker se predstave začnejo točno in ker zamudniki s svojim ropotom po hodnikih in avditoriju zelo motijo navzočne. — Popoldne bo predstava »Boccaccio«, zvečer pa Nušičevega »Pokojnika«; obe po znižanih cenah.

a— Šahovske novice. Danes bo drugo kolo tekmovalstva za prvenstvo Slovenske šahovske zveze. Svoje moči bosta pomerila ob 9. uri v kavarni Central Mariborski šahovski klub in SK Železničar I, ob 14. pa UJNZB in SK Železničar II.

a— Izjava. Podpisana tiskarna pojasnjuje, da ni izdaja stenskega koledarja »Podravske koledar« v nikakoli zvezi. G. Ivan Grešak si je za naziv za svoje »pokopališče« oglasovl prilastil brez našega pristanka. — Podravska tiskarna.

a— Smrt najstarejši Mariborčanke. V visoki in častitljivi starosti 91 let je umrla v Tattenbachovi ulici 26 vdova po višjem železniškem sprevidniku gospa Alojzija Kropelj. Žalujemo naše iskreno sožalje.

a— Redni letni pregled motornih vozil iz Maribora bo 25. in 26. januarja ob 15. na dvorišču mestnega avtobusnega podjetja v Plinarniški ulici. Vsak lastnik motornega vozila naj prinese s seboj prometno knjižico z državnim kolkom 100 din za potrdilo v prometni knjižici in tako za komisiji pregled v znesku 54 din za vsak avtomobil, oziroma 27 din za vsako motorno kolo. Vozila morajo biti v očistnem stanju in uporabna za vožnjo. Pregledi se bodo vršili s strogozid, zlasti glede stanja fasije, peres, vzgostov, zavora, žarometov, hup itd.

a— Kazniške novice. Ves pretekli teden je pregledoval računovodstveno poslovanje moške kaznilnice in sodnih zaporov okroglega sodišča g. Peter Mitrovič, višji računski inšpektor ministrstva pravde v Beogradu. — Iz kaznilnice so premeščeni pazniki Bogdan Glušac in Vasa Grudič v Zenico, Pavel Stanič v Sremsko Mitrovico. V Maribor so premeščeni pazniki Gjurjo Pejič iz Zenice, Ciril Matašič in Božidar Bogožalec iz Lepoglave.

a— Domačije gorijo. Posestniku Francu Kniplichu iz občine Velke v Slovenskih goricah je zgorela domačija, v Rogoznici pa gospodarsko poslopje posestnika Josipa Benka. Benko je oškodovan za preko din 35.000.

a— Usoden padec na parketih. Lastnik menjalnice na Aleksandrovi cesti št. 43 g. Jože Grgič je padel na parketih in si zlomil desno nogo. Prijatelji mu želijo čim prejšnjega okrevanja.

a— Ljudje so za čudo lahko verni. V Orehovi vasi se je pojavila ciganka, ki je prebrčala najemnico Ano Frasovo o tem, da je njena hiša začarana zaradi škodljivosti hudobnih sorodnikov. Izvabila je od Frasove, ki si je morala denar izposoditi, 500 din, češ, da ji bo za ta denar pregnala zlo usodo iz njene hiše. Zahtevala je dve jajci. Ko je stopila na jajci, se je skotalil na tla kamen. Dopovedovala je Frasovi, da je to dobro znamenje, ker ji bo sedaj lahko pomagala, kar bi brez kamna ne bilo mogoče. Frasova je morala prinesiti še dve sveči za 50 din in dodati še 200 din, ki si jih je tudi izposodila. Ciganka je objubila, da pride naslednji dan ob 1/11. k njej, da jo reši zle usode. O ciganki pa ni bilo ne duha, ne sluha. Sedaj šele se je zasvitalo Frasovi, da je nasleda sleparji, za katero poizvedujejo orožniki. Lahkovernost je pač draga reč.

a— Ribja kost je obtičala v grlu 50-letni zasebnici Jožefi Tschaus iz St. Ilja. Zatekla se je v bolnišnico, kjer so ji zdravniki rešili življenje.

a— Fantovska obračunavanja. V bolnišnico so prepeljali 45letnega posestnika Alojzija Černca iz Fram, ki ga je neki kmečki fant zabodel z nožem v desno stran prsi, in 43letnega Alojzija Berliča iz Metave pri Košakih, ki je navalil nanj neki viničar z nožem in ga ranil na obeh rokav.

a— Mali kazenski senat je obsodil 42-letnega delavca Ferdinanda Kadiša iz Vuzenice na 6 mesecev strogega zapora in 2letno izgubo častnih pravic, ker je 16. novembra 1938 ukradel posestniku Ivanu Lipovšku v Tolstnem vrhu par volov v vrednosti 3.000 din, ki jih je par dni zatem z lažnim živinskim potnim listom zamenjal z nekim posestnikom za junca, kravo in 750 din. Soobtoženi 39letni posestnik Ivan Preglav, ki je imel ukradene vole v svojem hlevu, pa je bil obsojen na 2 meseca strogega zapora in 600 din globe.

Iz Litije

i— »Zadrega nad zadrego« na Sokolskem odru. Čeprav smo že sredi gledališke sezone, smo imeli na našem odru šele dvoje prireditev. Sezone so otvorili Zagorjani s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«. Ob tisti priliki smo se tudi spomnili 20-letnice smrti Ivana Cankarja. V soboto 14. t. m. pa smo v razprodani gledališki dvorani prisrčno sprejeli člane Sokolskega gledališča iz Trbovelj. Prišli so gostovat z veseloirgo »Zadrega nad zadrego«. Gostje so nas uverili, da spadajo med vodilne slovenske podeželske odre. Skozi vsa tri dejanja se je dvorana tresla od smeha. Brez pretiravanja lahko zapišemo, da tolike dobre volje pri naši publikii ni izzvala še nobena gledališka družina. »Zadrego na zadrego« je režiral Paternost. Dobro in naravno! Sam je igral tudi pismošeno Šimlja Podgornika v prleški govorici. S Sikovski vloga bila imeniten, sila špases zaljubljeni parček. Oba sta izzvala aplavz kar sredi scene. Ostale vloge so bile v dobrih rokah in uspelo izvedene. Posebno imeniten par sta bila Plavšak in Odlazek kot odlična občinska svetnika, Piškur in Koren grešnika in prijatelja vinske kapljice. K popolnemu uspehu moramo čestitati tudi vsemu ostalemu osebju. Kadar bodo prišli še gostovat, bo dvorana že v naprej razprodana. Naj se le še oglasijo s kakim domačim komadom, V naši sredi bodo vedno dobrodošli!

i— Iz delovanja rejcev malih živali. Danes bodo priredili rejci malih živali predavanje o kurji reji. Predačal bo strokovnjak kr. banske uprave v šoli. Takoj po predavanju bo občni zbor. Društvo rejcev malih živali je naklonila občina večji znesek. Vneti organizatorji so prejeli zaslužen priznanje. Ker so v društvu včlanjeni tudi društveniki iz drugih občin, je treba apelirati tudi na ostale občine našega okraja, da podpro stremeljenja in delo naših rejcev s sličnimi občinskimi podporami.

Iz Zagorja

z— Pevsko društvo »Loški glas«, ki je nedavno praznovalo 10-letnico svojega kulturnega delovanja, je priredilo v nedeljo v Zadrudnem domu na Lokah koncert, ki je najlepše uspel. Koncerta se je udeležil tudi zastopnik Hubadove župe g. Premelj iz Ljubljane, ki je zapel nekaj baritonskih partij. Pri lepem uspehu koncerta ima največji zaslug nesebični in zelo sposoben povodja g. Korošec. Morda bo ta koncert zdrnil Zagorjane, da spet posvetijo svojo pozornost petju in glasbi ter da bo v glasbeni sobi v Sokolskem domu tako živahno, kakor je bilo nekdaj.

z— Pri viklorju v Müllerjevo trgovino, o katerem smo poročali, je bila škoda dosti večja, kakor se je prvotno domnevalo. Lastnik je namreč šele pozneje ugotovil, da je zmanjkal tudi 4.000 din vredni pisalni stroj Remington. Verjetno je da bo roskušali vlomilci najprej prodati pisalni stroj. Kdor naleti na sumljivega prodajalca, naj opozori nanj najbližjo orožniško postajo.

Iz Trbovelj

POZOR! Zvečilni bombon »ČIK« dobite v slaščičarni Kozina

SOKOL

Sokol na Vrhniki priredi v ponedeljek ob 20. v svojem domu predavanje o Cankarju. Predaval bo predavatelj ZKD g. prof. Kolar Ivan.

Sokol v Dravogradu. Ob lepi udeležbi članstva je bil pretekli nedeljo občni zbor dravogradskega Sokola in podal lepo sliko neumornega delovanja sokolstva na naši severni meji. Za starostjo je bil ponovno izvoljen zaslužni dolgoletni starosta dr. Jožko Erat. Na zboru je bilo tudi sklenjeno, da ob 29. t. m. sokolski zimski dan, ki bo združen s smučarsko in sankarsko tekmo.

Dobra knjiga je naš najboljši prijatelj... Ne zapusti nas v dnuh skrbi ali nesreče... Zablava nas, uči v mladosti in tolaži v poznih letih (Smiles).
Da bereš dobro, ne smeš slabega; kajti življenje je kratko, čas in moči omejene. (Schopenhauer)

Ljubitelji in ljubiteljice lepe knjige

samo za 20 dinarjev mesečno dobite lahko vsako leto 4 velike, krasno opremljene knjige trajne vrednosti in poleg teh še vsak mesec zanimivo leposlovno revijo Modro ptico.

Ako hočete najceneje osnovati dragoceno domačo knjižnico, ki Vam bo v veselje in v ponos in v kateri boste imeli dela, ki jih bodo brali še Vaši potomci, se naročite na knjige Modre ptice.

Založba Modra ptica izda za svoje redne naročnike vsako leto 4 obsežne knjige največjih svetovnih ali domačih pisateljev. Vse knjige so tiskane na finem papirju, krasno vezane in po potrebi opremljene tudi s slikami. Povprečen obseg vsake knjige znaša 300 — 400 velikih strani, pogosto celo več. Knjige izhajajo v četrtletnih razdobjih, in sicer tako, da prejmejo naročniki prvo knjigo v začetku decembra, drugo v začetku marca, tretjo v začetku junija, četrto knjigo pa v začetku septembra. Poleg tega izdaja založba tudi zanimivo mesečno leposlovno revijo »Modro ptico«, ki jo prejemaajo naročniki na te redne knjige brezplačno. Tako je založba v preteklih devetih letih svojega obstoja izdala celo vrsto velikih svetovnih romanov, biografij in drugih knjig, ki krožijo danes med slovenskim čitačim občinstvom in krase njegove knjižnice.

Stopite tudi Vi v široki krog naših bralcev in se naročite na naša redna izdavanja, ki so letos, v desetem letu založbinega obstoja, še posebno bogate in zanimive.

Publikacije, ki jih prejmejo naši naročniki v tekočem letu 1938-39 so sledeče:

1 John Knittel: VIA MALA (roman, trilogija)

John Knittel

John Knittel je največji sodobni švicarski pisatelj. Njegova dela se odlikujejo zlasti po veliki človeški toplini in do dramatičnosti stopnjevanju napetosti. Njegovo največje delo je ogromna trilogija, katere glavno dejanje se godi ob gorski švicarski cesti »Via mala« (Cesta zla), in po tej cesti ima roman tudi naslov. Ob tej cesti stoji dom, kjer so otroci ubili svojega očeta in tako maščevali njegovo nasilnost. Pisatelj nam v tem romanu na pretresljiv način rešuje vprašanje o »zločinu in kazni«. »Via mala« je izšla že v decembru in zbudila silno navdušenje med bralci. Novi naročniki jo lahko dobe takoj. Delo obsega nad 500 velikih strani. Prevredel ga je Vladimir Premru.

2 Eve Curie: MADAME CURIE (biografija)

Madame Curie

To je obširen in pretresljiv življenjski opis eni največjih žensk, kar jih pozna zgodovina. V tej knjigi nam Eve Curie (izgovori: Kirf) pripoveduje prečudovito življensko zgodbo svoje velike in po vsem svetu slavne matere, velike znanstvenice, iznajditelice radija, a obenem tudi požrtvovalne žene, matere in tovarišice. Svetovna literatura pozna le malo del, ki bi človeka tako do dna prevzela in ga napolnila s tako globokim spoštovanjem do velike človečnosti. Knjiga bo vsebovala tudi več slik. Obsegala bo nad 300 strani. Izšla bo v začetku marca. Prevaja jo Stane Melihar.

3 Marja Boršnik: AŠKERC (monografija)

Aškerc

To zanimivo knjigo o enem naših najpomembnejših mož, do naših bralci pozdravili nedvomno z največjim navdušenjem. V njej je naša odlična znanstvenica dr. Marja Boršnik s svojim večletnim delom zbrala vse, kar je bilo le mogoče izvedeti o Aškercu, tej najbolj zaprti in zato tudi do sedaj še skoro docela neznanzi postavi našega slovstva. V zajetni, okoli 300 strani obsegaajoči knjigi nam avtorica pripoveduje o Aškercem življenju in delovanju, pa tudi o dobi, v kolikor se ga je neposredno dotikala. Knjigo bodo krasile številne slike. Izšla bo v začetku junija.

4 Karl Novy: SAMOTNI KREŠIN (roman)

Karl Novy

To je roman velikega sodobnega češkega pisatelja, v katerem nam v plastičnih barvah risi življenje in mračno usodo ljudi v samotnem, od vsega sveta pozabljenem Krešinu. Prikazuje nam njihova rojstva, ljubezni, strašni boj za obstanek in umiranje. To je v marsičem na Maksima Gorkga spominjajoča zgodba o ljudeh, ki so obsojeni na najnižjo stopnjo človeške družabne lestvice in ki so tako rekoč brezpravni. Delo bi zaslužilo, da bi bilo prevedeno v vse jezike. V slovenščini bo izšlo v začetku septembra. //Prevaja ga Vladimir Levstik.

5 MODRA PTICA (leposlovna revija)

Poleg teh štirih knjig prejemaajo naročniki še lepo in zanimivo urejvano leposlovno revijo »Modro ptico«. V njej sodelujejo najboljši domači pisatelji z zanimivimi povestmi, novelami, črticami, članki, potopisi, kritikami in poročili iz domačega in svetovnega slovstva. Revija Modra ptica izhaja v začetku vsakega meseca in je nekakša stalna vez med založbo in bralci. Naročniki na naše redne knjige prejemaajo revijo Modro ptico kot dodatek h knjigam. Kdor pa se hoče naročiti samo na to revijo, plača 100.— din.

Cene: Celoletna naročnina znaša:

na knjige v platno vezane din 240.—

» » v polusnje vezane din 300.—

To naročnino plačajo naročniki lahko v enakih mesečnih obrokih po 20.— din, ali 25.— din. Enkratna pristopnina znaša 10.— din. Poslovno leto založbe Modre ptice se prične vsako leto s 1. decembrom in traja do 30. novembra prihodnjega leta. Zato morajo biti plačani vsi obroki najkasneje do 30. novembra. Izpolnite spodnjo naročilnico in jo pošljite na naslov:

Založba MODRA PTICA v Ljubljani
Cesta 29. oktobra št. 1.
Telefon 31-63

Tu odrežite.

NAROČILNICA. — ZALOŽBI MODRE PTICE V LJUBLJANI

V smislu gornjega oglasa se naročam na redne publikacije Vaše založbe. Pošljite mi štiri redne letne knjige in vsak mesec leposlovno revijo. Knjige naj bodo vezane v platno* — polusnje*. Letno naročnino din 240.—* din 300.—* bom plačal takoj* — v obrokih po din . . . *. Vso naročnino bom plačal najkasneje do 30. novembra t. l. Pošljite mi položnico, da nakažem prvi obrok kakor tudi pristopnino din 10.—. Nato mi pošljite že izšlo knjigo »Via mala« in izšle zvezke revije »Modre ptice«. Ta naročilo je zame nepreklicno. Ako prihodnje leto ne bom želel biti več Vaš naročnik Vam bom javil svoj odstop najkasneje do 1. oktobra t. l.

Točen naslov: IME: _____

POKLIC: _____

KRAJ: _____

DATUM: _____

Podpis, _____

* Nezašeleno črtajte. Izpolnite natančno in razločno.

Gospodarstvo

Pred spremembo uredbe o občinskih hranilnicah

Določba, da vloge ne smejo presegati 10 kratnega zneska glavnice in rezerv, ni izvedljiva

V ponedeljek se sestanejo v Beogradu predstavniki samoupravnih hranilnic in delegati trgovskega ministristva, da razpravljajo o načrtu pravilnika k nedavno izdani uredbi o občinskih hranilnicah, predvsem pa o potrebnih spremembah in dopolnitvah nekaterih določb te uredbe. Znano je, da je ministrski svet na predlog trgovskega ministra lani ob koncu leta izdal uredbo o občinskih hranilnicah, ki je bila objavljena v »Službenih novinah« dne 2. decembra preteklega leta in je s tem dnevno stopila v veljavo, ko so obenem izgubili veljavo vsi ostali zakonski predpisi, pravilniki, navedbe in uredbi, ki se nanašajo na okrajne, občinske in mestne hranilnice. Čeprav je bila ta uredba izdana šele pred poldnevom mesecem, vendar bo treba nekatere njene določbe čim prej spremeniti in dopolniti. To je potrebno že glede na okolnost da uredba ne vsebuje nobenih predhodnih določb za druge denarne zavode, ki že od prej nosijo naziv »hranilnica«, pa niso hranilnice v smislu te uredbe. Take prehodne določbe so vsebovali prav vsi številni zakonski načrti, ki so bili izdelani v zadnjih desetih letih, odkar se vršijo priprave za zakonito ureditev položaja, nalog in delokroga hranilnic v naši državi.

Po § 3. uredbi o občinskih hranilnicah smejo naziv »hranilnica«, samostojno ali v zvezi z drugim besedami v nazivu, uporabljati samo zavodi, na katere se nanaša ta uredba. Prav tako se smejo kot »hranilnice knjižice« nazivati samo knjižice, ki jih izdajajo hranilnice (drugi zavodi smejo rabiti naziv »vložna knjižica«). K tej določbi glede naziva »hranilnica«, kakor rečeno, ni prehodnih določb in bi morali takoj z uveljavljenjem te uredbe vsi drugi denarni zavodi ki imajo v nazivu firme besedo »hranilnica«, spremeniti besedilo firme. To ne velja samo za številne kreditne zadruge, ki imajo v večini primerov naziv »hranilnica in posojilnica«; celo Poštna hranilnica bi morala prav za prav spremeniti svoje ime. To pa brez dvoma ni bil namen uredbe in so tozadevne prehodne določbe iz nepojasnjenih razlogov izpadle.

So pa nekatere druge važne določbe v uredbi, ki jih prejšnji načrt, na katerega so pristale hranilnice, ni vseboval in katerih uveljavljenje bi bilo usodno za razvoj hranilnic v Jugoslaviji. To je predvsem določba zadnjega odstavka § 8, ki pravi: »Vloge na hranilne knjižice in na tekoče račune ne smejo presegati desetkratne vsote začetne glavnice in rezervnih skladov hranilnice.«

O tej določbi pravi dr. Gjuro Račić, tajnik Saveza hranilnic kraljevine Jugoslavije, v svoji razpravi, objavljene v zadnji številki »Hrvatske privrede« med drugim naslednje: »Glede na merodajne izjave predstavnikov hranilnic in na svrhu uredbe je izzvala največje iznenadenje, da je bila v § 8. uredbi dodana določba, za katero so predstavniki hranilnic izvedeli šele tedaj, ko je bila uredba objavljena v »Službenih novinah«. Po tej določbi § 8 bi bilo jugoslovensko hranilništvo obsojeno na nazadovanje, likvidacijo in stagnacijo in bi se s to določbo doseglo ravno nasprotno, kar bi moral biti namen uredbe in kar smo pričakovali od uredbe glede na dane merodajne izjave. Če bi ta določba ostala v veljavi, bi morale vse jugoslovenske hranilnice ustaviti vsako nadaljnje sprojanje vlog, kar bi bilo v nasprotju z njihovo svrhom in s smislom uredbe. Še več: samo mestni hranilnici v Zagrebu in Ljubljani bi morali vrniti vlagateljem skoro pol milijarde hranilnih vlog in v istem obsegu restringirati svoje poslovanje na škodo gospodarstva in prebivalstva, ki je navezano na hranilnice. Isto bi morale napraviti tudi skoro vse ostale jugoslovenske hranilnice. Kakih 20 hranilnic pa bi morale enostavno likvidirati, ker so začetne glavnice že vrstile občini-ustanoviteljci, kakor to predvideva tudi nova uredba, rezerve pa so morale odpisati zaradi izgub pri državnih papirjih in zaradi prisilnega odpisa dela terjatev po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov, torej brez kakršnekoli krivde od strani samih hranilnic. Njihove velike žrtve in interesi države in splošnosti se torej ne bi niti najmanj upoštevale. Nove hranilnice bi se morale komaj ustanovljati, kajti jugoslovenske občine nimajo toliko sredstev, da bi poleg svojega neprekinjenega jamstva lahko dajale hranilnicam milijonske začetne glavnice, potem pa po določbi nove uredbe ne bi mogle od svojih hranilnic dobiti niti dinarja posojila na daljši rok, nego eno leto. Hranilnice po vsem svetu, pa tudi v Jugoslaviji, so se uspešno razvijale in so vršile svoje naloge, kolikor niso bile pri tem ovirane, tudi brez kakih začetnih glavnice in rezerv in brez kakih omejitev, kontrol in revizij, kakor jih predvideva nova uredba. Po novi uredbi se niti malo ne upošteva jamstvo občine-ustanoviteljce, če tudi bi bilo to jamstvo dovolj za milijarde dinarjev vlog. Če se uveljavlja to načelo, potem bi smele imeti banke še mnogo manj pravic ali sploh ne bi smele imeti pravice do sprejemanja vlog. Vse to bi naravno dovedlo do prisilnega navažanja vlagateljev v glavnem na obstoječe državne denarne zavode. Vprašanje je še, kaj naj bo z zadrugami, ki pri obstoječih zakonskih predpisih n. pr. z 20 din deležne glavnice in 20 din jamstva lahko sprejemajo vloge v neomejenem obsegu. Vse to si moramo razlagati le na ta način, da o pravkar izneženih posledicah gornje določbe na merodajnih mestih niso dovolj razmišljali, zlasti ne o tem, da bi izvajanje te določbe lahko hudo škodovalo državni kreditu in gospodarstvu, če bi bile hranilnice zaradi nezadostnih lastnih sredstev primorane vnovičiti iz svojega portfelja na stotine milijonov dinarjev državnih papir-

jev in tisočim dolžnikov odpovedati kredite, vse zaradi izplačila vlog, ki presegajo desetkratni znesek lastnih sredstev. Zato je upravičeno upanje, da bo ta določba črtana, preden se bo pričela izvajati.

K gornji utemeljitvi tajnika Saveza hranilnic kraljevine Jugoslavije naj pripomnimo še naslednje: Mestna hranilnica ljubljanska ima za okrog 400 milijonov hranilnih vlog in za 26 milijonov din rezervnih fondov. Po uredbi bi smela imeti le 260 milijonov din hranilnih vlog. Vlagateljem bi morala vrniti za 140 milijonov din hranilnih vlog, ker ni pričakovati, da bi mogla mestna občina ljubljanska dati hranilnici na razpolago kot glavnico 14 milijonov dinarjev.

Uredba pa vsebuje še druge določbe, ki predstavljajo veliko oviro za razvoj, zlasti pa za ustanavljanje novih hranilnic. Po besedilu § 14 smejo hranilnice občinam ustanoviteljcem dajati le kratkoročna posojila, ki jih morajo občine ustanoviteljce vrniti še v teku dotičnega proračunskega leta. Drugačnji posojil hranilnice ne sme dajati občini ustanoviteljci, drugim občinam pa sploh ne sme dajati nikakega posojila. Katera občina bo po tej novi določbi imela še interes na tem, da ustanovi hranilnico in ji takoj v početku da na razpolago znatno začetno glavnico, če ne bo mogla imeti od hranilnice nikoli nobenih koristi. Zakaj bi ne smele hranilnice dajati občinam nobenih posojil z daljšim rokom nego eno leto in še to z omejitvijo, da ta posojila ne smejo presegati 10% vlog na knjižice, ni prav razumljivo. Inozemska zakonodaja nikjer ne pozna takih določb z izjemo Českoslovaške, kjer hranilnica sicer ne sme dajati posojil občini-ustanovitel-

Pripravlja se ustanovitev posebnega državnega zavoda za devizne posle

Zadnja dva meseca sta prinesla našim poslovnim krogom obilico novih deviznih predpisov, ki so se zlasti v decembru menjali skoro dnevno. Uvedeni so bili predpisi glede prodaje izvoznih deviz, zlasti uvoznikom bombaza in volne, ki pa so bili pozneje spremenjeni in končno ukiniti in je sedaj praktično zopet vzpostavljen prejšnji režim, po katerem mora izvoznik eno četrtino svojih deviz prodati Narodni banki po oficijelnem tečaju, ostale tri četrtine pa lahko proda po svobodnem tečaju preko borze. Istočasno z vzpostavitvijo prejšnjega stanja glede obvezne ponudbe deviz, je Narodna banka nemudoma ustavila intervencije v korist nemške klirinske marke, ki jo je prej v smislu trgovinskega sporazuma z Nemčijo držala na višini 14.30. Marka je takoj zdrknila nazval na 13.80 in na tej višini jo sedaj znova drži Narodna banka.

Nagle spremembe deviznih predpisov so v naših gospodarskih krogih naravno izzvale nezadovoljstvo. Zlasti se pritožujejo izvozniki v Nemčijo, ki so se pri svojih izvoznih kupčijah zanašali na to, da bo Narodna banka v smislu trgovinskega sporazuma držala tečaj 14.30 din za marko. Izvoznikom ni bilo znano da je pogodbeno obveznost Narodne banke glede držanja tečaja marke omejena v toliko, da je bila Narodna banka v svrhu intervencij dolžna odkupiti največ 8 milijonov mark. Ko je Narodna banka te marke kupila, je — ne da bi prej opozorila izvoznike — pustila pasti klirinski tečaj marke. Od strani izvoznikov v Nemčijo pa prihajajo še druge pritožbe. Narodna banka je namreč sredi decembra nemudoma ustavila izdajanje klirinskih čekov in jih je pričela zopet izdajati, ko je ustavila intervencije na borzi ter je marka zdrknila nazval. Če bi izvozniki o pravem času dobili svoje klirinske čeke, bi lahko te čeke prodali še po prejšnjem tečaju, sedaj pa izgube po 50 par pri vsaki marki.

Pri sedanjem nižjem tečaju marke je naš izvoz v Nemčijo precej otežčen, s čimer pa ni rečeno, da bi bilo treba za vsako ceno znova dvigniti tečaj marke, ki je bil doslej spričo izvoznih relacij nasproti drugim državam v resnici previsok in je povzročal, da se je naš izvoz v pretežni meri usmeril proti Nemčiji, kjer smo znatno prekoračili izvozne kontingente, vse to pa je šlo na škodo izvoza v neklirinske države, ki nam naše blago plačujejo v svobodnih devizah. Otežčen je sedaj zlasti izvoz perutnine in jajc. Izvozniki živine in jajc se zlasti pritožujejo, da so šele po ukinitju stalnosti tečaja klirinske marke prešli klirinski čeke za vplačila, ki so jih nemški uvozniki izvršili že v novembru in decembru. Ker so takrat kalkulirali svoje cene s čistim zaslužkom 0.25 din pri kilogramu in dobe sedaj za marke namesto 14.30 le 13.80 din, bodo pri teh kupčijah utrpeli precejšnjo izgubo. Mnoge izvozne trditve so že stornirale sklepe za izvoz perutnine in jajc na nemška tržišča. Slične pritožbe prihajajo tudi od strani izvoznikov živine, mesa in masti, ki so zaradi padca tečaja utrpeli milijonske izgube.

Po beograjskih informacijah se pripravljajo bistvene reforme v pogledu naše devizne politike. Baje je bil tudi v tej zvezi upokojen generalni ravnatelj Narodne banke dr. Protić. V beograjskih gospodarskih krogih smatrajo, da bi bilo treba ustanoviti posebno državno ustanovo za vodenje devizne politike in deviznih poslov. Ta ustanova bi morala biti izven delokroga Narodne banke, kakor je to urejeno v nekaterih drugih državah, n. pr. v Italiji, Nemčiji. Poljski in deloma tudi v Angliji in Ameriki. Če se ustanovi taka ustanova tudi pri nas, to ne bi še pomenilo, da bi Narodna banka izgubila vpliv na devizno politiko. Vendar bi v tem primeru Narodna banka prepuстила iniciativo

ljici, zato pa sme dajati dolgoročna posojila drugim občinam.

Glede na velike investicijske potrebe občin, zlasti mestnih, in glede na okolnost, da se da preveliko zadolževanje občin pri svojih hranilnicah na drug način omejiti, smatramo, da tako omejevanje ni samo na škodo hranilnicam, temveč tudi na škodo občinam in njihovi medsebojni pomoči. Velike mestne občine (Beograd, Zagreb, Ljubljana) si bodo lahko še pomagale na ta način, da bodo najemale obligacijska posojila in bodo potem hranilnice kupovale odn. vpisovale take obligacije, kajti § 14 dovoljuje hranilnicam, da kupujejo samoupravne vrednostne papirje in domače hipotekarne zastavnice do višine 20% vlog na hranilne knjižice. Veliki večini ostalih mestnih in drugih občin pa je praktično onemogočen tak način financiranja dolgoročnih investicijskih potreb in vse te občine bodo glede posojil na daljši rok navezane v prvi vrsti na Državno hipotekarno banko. Prav ta okolnost bo vzela občinam vsak interes za ustanovitev in poslovanje hranilnic. To določbo bo treba vsakor spremeniti. Če so občine kot dolžnice dobre Državni hipotekarni banki, zakaj ne bi bile dobre tudi hranilnicam. Politični interes so povsod enaki, najmanj pa bi prišli v poštev, če bi smele hranilnice dajati dolgoročna posojila drugim občinam.

Uredba vsebuje tudi še druge bistvene omejitve hranilničnega poslovanja, tako med drugim določbo, da posojila na nepremičnine (amortizacijska, hipotekarna, mešična realna in po tekočem računu na realni podlagi) ne smejo presegati 20% hranilnih vlog na knjižice, čeprav gre tu za izrazit hranilnični posel in znajoča taka posojila pri hranilnicah v inozemstvu 50 do 60% vseh vlog. Sprememba te določbe je tem nujnejša, če upoštevamo veliko potrebo po dolgoročnih, zlasti gradbenih kreditih Jugoslaviji, in na važnost organizacije hipotekarnega kredita za privatno gradbeno delavnost in za konjunkturalni razvoj, likvidnost hranilnic pa se da ohraniti tudi pri znatno večjem odstotku posojil na nepremičnine, če dobe hranilnice, kakor v drugih državah, primerno likvidnost zaslobo pri novčaniški banki.

in odgovornost v delikatnih vprašanjih devizne politike tej samostojni ustanovi, ki pa bi bila zopet pod kontrolo uradnih in poluradnih ustanov, ki imajo vpliv na našo zunanjo politiko (zunanje, trgovinsko in finančno ministristvo, Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, inspekcija državne obrambe, stalni koordinacijski odbor itd.). Po beograjskih informacijah je pričakovati, da bodo merodajni faktorji v najkrajšem času vzeli v razpravo vprašanje ustanovitve take devizne ustanove odnosno zavoda za devizno politiko in devizne posle in da bodo izdali tozadevni ukrepi.

Gospodarske vesti

Adresar proizvođače v Jugoslaviji

Ze dalj časa se je opažala potreba za sodoben trgovinsko-industrijski adresar v naši državi. Ta adresar naj bi prikazal proizvodnjo naše države v popolnosti. Zaradi tega je poveljati delo, ki se je začelo v Beogradu, da se izda adresar proizvodnje v Jugoslaviji. Ta adresar bo vseboval vsa industrijska podjetja v naši državi kakor tudi ona obrtna podjetja, ki se morejo po svoji proizvodnji prištevati že v industrijo. Poleg naslova bo vseboval adresar o vsaki posamezni tvrdki še naslednje podatke: številko čekovnega računa pri Poštni hranilnici, bančne zveze, leto osnovanja, ime lastnika, podružnice, predmeti proizvodnje, v katere države izvažajo in odkod uvažajo surovine. Adresar bo tudi v teh tujih jezikih: nemški, angleški, francoski in italijanski.

Gospodarske zbornice v naši državi podpirajo to akcijo. Upati je, da bo adresar boljši in popolnejši od dosedanjih izdaj, ki so za praktične potrebe že nekoliko zastarele. Za naročnike bo znašala cena 65 din.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 10.12 milijona din nasproti 10.90, 7.26, 10.96 in 15.51 milijona din v prejšnjih štirih tednih. Na deviznem trgu v teku tedna ni prišlo do sprememb in so tudi tečaj marke in funta ostali nespremenjeni.

DEVIZE

Cutih. Beograd 10, Pariz 11.6925, London 20.72, New York 44.75, Bruselj 74.8250, Milan 23.30, Amsterdam 240.40, Berlin 177.20, Stockholm 106.75, Oslo 104.20, København 92.55, Praga 15.16, Varšava 82.50, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

USPEŠNA MODERNA NEGA ZOB

Zobe si negujete moderno in racionalno, če si jih očistite zjutraj in zvečer z novim, penetnim sredstvom, ki se imenuje PEBECO. Brez dodatkov kakega mila se PEBECO lepo peni in vsebuje PEBECIN, v čemer je njegov neprekosljiv uspeh.

Nova pridobitev Ljubljane

Ljubljana, 21. januarja

Odlučna ljubljanska kavarna »Zvezda«, ki je s svojo izvrstno kavo, z bogastvom časopisov in revij in s svojo pozornostno postrežbo središče ljubljanske kavarniške publike, se je odločila izpopolniti svoj obrat z moderno igralnico in biljardnico. V ta namen bodo adaptirani gornji prostori restavracije »Zvezde« in spremenjeni v moderne, udobne igralnice, kjer bodo postavljene 4 biljardi najnovejšega sistema. Med njimi bo tudi biljard za mednarodne tekme. Zanimanje za biljard v Ljubljani narašča in ljubitelji te lepe igre bodo v kavarni »Zvezda« imeli na razpolago prostore, ki jim bodo nudili možnost neviniranega užitka pri igranju. Otvoritev novih igralnic bo predvidoma v drugi polovici februarja.

Priljubljena klet »Zvezda« v svojih udobnih prostorih in s svojimi modernimi kegljišči bo seveda obratovala nemoteno naprej. Ker je spremenjena v gostinski obrat, odpade v bodoče tudi mnogemu gostu nadležno obligatorno vračunanje 100stostne napitnine. Klet v »Zvezdi« je zadnje čase

posvetila še posebno skrb svoji kuhinji, ki je v vsakem pogledu odlična. Klet je založena tudi z izbranimi vini in posebno opozarja na svojo pristno rebulo iz Višnjevika v Brdih, ki je prava poslastica za prijatelje primorskih vin. Posebnost »Zvezdine« kleti so njene velike in male buteljke s plemenitimi vini, ki se servirajo že od 7 din naprej.

Kegljišča v kleti, ki so zgrajena po najnovejšem monokovskem sistemu s parketom ter so v tem pogledu edinstvena v Jugoslaviji, so sicer vse večere v teku tedna odnana, v nekaterih popoldnevih pa so ljubiteljem kegljanja še na razpolago. V kleti »Zvezde« se vsak večer zbirajo prijatelji dobre jedi in pijače, neprisliljene družbe in prijetnega ugodja. Saj so kletni prostori kar najudobneje urejeni, prijetno razsvetljeni in kurjeni s toplim zrakom, povrh pa stalno zračen s pomočjo posebne moderne naprave.

Kavarna »Zvezda« in klet »Zvezda« po pravici zaslužita svoj sloves kot eno izmed najbolj priljubljenih ljubljanskih družabnih središč.

Vzgojne posvetovalnice

Imamo jih zdaj v Ljubljani in Mariboru

Ljubljana, 21. januarja

V svetu slovenske vzgoje nam je novo leto prineslo dve važni kulturni ustanovi: posvetovalnici za vzgojo. Prvo je ustanovila Pedagoška centrala v Mariboru, drugo pa Pedagoško društvo v Ljubljani. Tako so se končno uresničila prizadevanja obeh društev, ki sta že od svoje ustanovitve stremeli po ureditvi vzgojnih posvetovalnic.

V vrsti ustanov za vzgojo je bila tako izpolnjena huda vrzel, le žal, da smo tudi v tem tako pozno pripadali za tujino, saj skoro v vseh kulturnih deželah že dolgo vrsto let delujejo vzgojne posvetovalnice pod vodstvom strokovnjakov.

Slovenci smo s posvetovalnicami za vzgojo pričeli prav skromno. Ne v eni, ne v drugi ni strokovno specializirane vodstva, ni posebnih dotacij pa tudi ne potrebnega organizatoričnega omrežja (stikov z oblastmi in raznimi ustanovami, možnosti za spremembo otrokovega okolja itd.). V obeh posvetovalnicah delujejo strokovnjaki-pedagogi, ki so deloma tudi specialni psihološki šolani. Vsi ti pa v posvetovalnicah delujejo poleg svojega poklicnega dela. Zato njihova požrtvovalnost zasluži posebne pohvale. Odtod, da v obeh ustanovah ni strokovnjaka vzgojnega svetovalca, izvira tudi ime posvetovalnica namesto svetovalnica. Svetovalnica predpo-

stavlja vodstvo svetovalcev strokovnjakov, posvetovalnica pa sloni na medsebojnem sodelovanju (posvetu) staršev ali drugih vzgojiteljev in članov posvetovalnice.

V tej smeri moreta posvetovalnici veliko koristiti, saj je vse več sveta in posveta željnih pa tudi potrebnih staršev. Zanimivo pa je, da sta posvetovalnici takoj na začetku doživeli živahen odziv. Posveti so brezplačni, neobvezni in seveda tudi diskretni. Posvetovalnici se trudita pomagati z razgovori s starši, otrokom, drugimi vzgojitelji, otrokovimi učitelji. Seveda skušata tudi posredovati kar tiče okolja, intervencij pri oblastvih itd. Smisel posvetovalnice pa ni le v pomoči pri tako zvrnih težjih primerih, — prav bo, če bodo starši šli na posvetovanje tudi pri vsakdanjih vzgojnih težavah. V ljubljanski posvetovalnici delujejo ga. prof. Anica Černejeva in gg. prof. Čopič in docent dr. Gogala, pritegnili pa bodo k delu še zdravnik in strokovnjake za defektno deca. V mariborski pa delujejo tamošnji priznani pedagogi pod vodstvom prof. Siliha. Resno stremjenje članov posvetovalnice pač jamči, da bosta obe ustanovi rešili svojo nalogo in se kmalu razvili v dobre svetovalnice po vzoru uspešnih sličnih ustanov v drugih državah. Obe posvetovalnici delujeta na državnih učiteljskih.

IX. reprezentančni ples slušateljev tehniške fakultete

Tradicionalni »reprezentančni ples« bo priredila Zveza strokovnih klubov tehniške fakultete na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani v soboto 28. januarja 1939 v dvorani na Taboru.

Reprezentančni ples obeta biti ena najbolj pripravljenih prireditev te sezone in bo gotovo privabila številne prijatelje inženjerskega naraščaja in akademске mladine sploh. Slušatelji tehniške jo prireajo z namenom, da si s čistim dobičkom pridreje same, kakor tudi z nabiralo akcije, ki je v teku, pridobijo potrebnih denarnih sredstev, s katerimi hočejo izpopolniti svojo knjižnico, izdajati skripta ter podpirati gmočno revne tovarše in jim s tem omogočati nadaljevanje študija.

Priprave za to res odlično prireditev so prevzeli tehnički vseh strok, predvsem arhitekti, ki bodo okusno in na svojevtrsten način izvršili dekoracije. Prirediteljica večera je poskrbela tudi za izbran umetniški program, ki ga bodo izvajali mladi slovenski umetniki. Za zabavo pri plesu bo skrbel znani Adamičev jazz. Mladi inženjerski naraščaj vas vljudno vabi, da se odzovete njegovemu vabilu in pričakujete, da boste s svojim cenjenim obiskom dokazali, da cenite njegova prizadevanja pri študijah in pripravah za ono bodočnost, ko bodo padle na njegova ramena dolžnosti, da bo gradil novo dobo.

Iz Gornjega grada

gg— Sreski odbor Rdečega križa v Gornjem gradu bo imel čajanko danes v nedeljo 22. t. m. ob 15. v Sokolskem domu. Sposed: nagovor predsednika, obdaritev ubožnih občanov, nastop Pevskega društva »Gornjega grada« in mladinska igra »Čarobna košara«. Pridite! Po mnogih letih spanja bo Pevsko društvo »Gornji grad« pod pekovodjo g. Tajnikom Milošem spet nastopilo.

gg— Avtobus Ljubljana — Gornji grad — Ljubno, ki zaradi poškodbe ceste onstran Černice začasno ne obratuje, bo kakor čujemo, začel obratovanje tako, da bo eden avtobus vozil iz Ljubnega do kraja poškodbe, tam pa bodo potniki prestopali v drug avtobus, ki bo vozil naprej v Ljubljano.

BLED. Opozarjamo na današnji oglas oblastveno koncesioniranega pogrebnege podjetja in mizarstva M. Gogala na Bledu, ki ima v zalogi vse potrebščine za pogrebe in nudí vsjo postrežbo ob smrtnih primerih pod najugodnejšimi pogoji. Telefon 352.

PTUJ. Zvočni kino predvaja danes ob pol 19. in pol 21. ur film »Zrcalo življenja«. Pred predstavo Foxov žurnal in kulturni film.

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri obakrat ob 20. film »Maščevanje je sladko«. V nedeljo popoldan odpade kino zaradi akademike sokolske dece.

JESENICE. Zvočni kino »Radio« predvaja danes in v ponedeljek ob 20. (v nedeljo tudi ob 15. uri) vefilim »13 stolov«. Med dodatki tudi kulturni film in Paramountov zvočni tehnik. — Sledi »Zloraba zaupanja«.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 15.15 in 20. uri »Kozak in slavček«. Za dodatek Paramountov zvočni tehnik.

ŽOLČNI KAMENČKI

Znani SALVAT ČAJ proti žolčnim kamenom in boleznim žolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. — Zastonj pošljemo prospekte o zdravljenju.

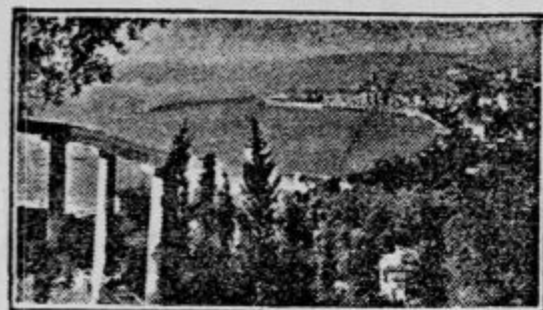
O. I. S. br. 27870-1936 Ra 3487

REPREZENTANČNI PLES

slušateljtev tehniške fakultete
TABOR 28. januarja
VABILO SO RAZPOSILANA.
REKLAMACIJE pri VRATARJU UNIVERZE

VEČNA POMLAD NA AZURNI OBALI

Vtisi slovenskega popotnika iz najlepših krajev francoske riviere

Nica

Pariz, 7. januarja

Kak prijeten občutek ob prihodu iz naše domače precej hude zime na tople obale Sredozemskega morja! Prekrasen je ta božji svet od Pise do bližine Toulona. Italijanska vzhodna Riviera ali Levante ima precej strmo nabrežje, dočim se zapadna di Ponente skoraj ne razlikuje po svojih prirodnih lepotah od francoske Azurne obale, od Mentona do St. Raphaëla. V ozadju zasneženih vrhuncih francoskih primorskih Alp, ob obali se vrtijo kakor biseri na grčih krasna mesta in številna zimovališča in letovišča, med katerimi je težko odločiti, katero je lepše, ker so vsa najlepša s tisoč razkošnih vil vseh slogov z ogromnimi, najmodernejšimi, luksuznimi hoteli, bujna subtropska vegetacija s svojimi cipresami in pinjami, z raznimi vrstami palm in velikih kaktusov, z ogromnimi vrtovi nageljnov, s sadovnjaki pomaranč in citron, ki so ravno dozoreli, s vsemi mogočimi sredozemskimi cvetlicami v cvetju, in nad vsem tem večno lepo vreme in toplo sonce, pred teboj pa le morje. Železniška proga in krasna asfaltirana cesta vodita ves čas ob obali, od Genova čez St. Raphaëla, približno okrog šest ur daleč, in nudita navdušenemu potniku redek užitek. Splošno se zahtuje, da je to ena najlepših prog na svetu. Na levi strani teče proga tik ob morju in se odpirajo krasne panorame druga za drugo, na desni strani občuduješ bolj zanimive podrobnosti posameznih krajev in včasih se odpira pogled tudi na snežne vrhove Apeninov in Alp. Italijanski del proge je elektrificiran, kar posebno pride prav v precej številnih, čeprav večinoma le kratkih predorih. Kmalu potem, ko smo zapustili najbolj znani kraj italijanske zapadne

To je vasa kneževina Monaco; desno na griču knežev dvor in oceanografski inštitut, levo ob obali stolpovi igralnice Monte Carlo

Riviera, San Remo, pridemo na skupno italijansko-francosko obmejno postajo Ventimiglia, ki je še 8 km v Italiji. To je manjše mesto s sedežem škofije. Za potnike, ki potujejo v Francijo, je postavljen posebna ura z napisom: Ora di Parigi. Zapustili smo srednjeevropski čas in prišli v zapadnoevropskega, kazalec moramo pomisliti za eno uro nazaj!

V središču francoske riviere

Prestopimo v udobne francoske vagona in nadaljujemo pot proti Mentoni, prvi francoski postaji, ki pa kot znan tujakoprometni kraj ni bila določena za obmejno postajo. »Rapide« drvi naprej mimo Monte Carla in Monaca, seveda brez obmejne kontrole, in že smo prispeli v Nico, središče francoske Riviere in sedež prefektur primorskih Alp. Nica je približno tako velika kakor Zagreb, je četrto francosko mesto, toda zaradi mednarodnega tujkega prometa in ogromno razvitega avtomobilizma napravi bolj vtis velikega mesta kakor Zagreb. Od tod vodijo zveze na vse strani Azurne obale. Na vsej francoski Rivieri spoznaš, da so Angličani tod najštevilnejši in seveda tudi najbolj cenjeni gosti. Mnogi hoteli imajo angleška imena, skoraj povsod se govori angleško, kar si-

cer ni navada v Franciji, in tudi od znamenitih časopisov gre največ angleških. Letos je obisk francoske Riviere nekoliko manjši kakor druga leta. Temu je vzrok tudi mraz v decembru, ki se je pa v januarju že znatno omilil. Temperatura je že dosti nad ničlo, toda ubogi Provansalci niso niti tega navajeni in hodijo dobro zamotani. Takega »mraza« ni bilo tukaj že dvajset let, ker so pač vajeni kopanja v januarju. Nadalje francosko-italijanska napetost moti bogate ljudi, ki so zelo plašljivi. Toda tukaj, v središču italijanskih »prirodnih pretenzij«, ne čutimo prav nič napetosti. Nihče se sedaj več ne zmeni za nekdanja barantanja med Francijo, Genovo, Sardinijo in Monacom. Tudi na sami meji ne vidite nič hudega. Nekaj vojakov, vojašnice in utrdbe, kakor pač povsod. O kakršni »pripravnosti« ni govora. Edino na to opozarjajo domačni turisti, da je tod še »zone militaire« in da je fotografiranje zabranjeno.

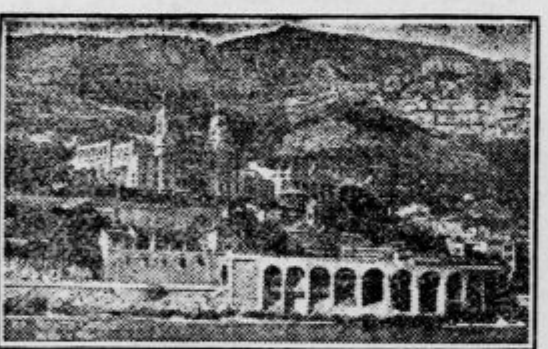
La Grande Corniche

Kdor obišče te kraje, ne sme zamuditi ogledati si La Grande Corniche, veliko gorško avtomobilsko cesto nad vzhodnim delom Azurne obale, odkoder se odpira na-

Monaco: Spremljaj knežji dvor na skali, zadržaj oceanografski inštitut

ravnost veličasten razgled. Cesta nas vodi najprej visoko nad Nico, ki jo vidimo v vsej njeni prekrasni panorami, in potem večinoma tako, da vidimo vse obalne naselbine s visokega, torej ravno nasprotno kakor s železniške proge. Vsek čas se odpirajo novi bajni pogledi in potnik kar strmi od navdušenja. Brž pridemo na Belvédère d'Eze, ki se po pravici pomno imenuje najlepša razgledna točka na svetu. Globoko pod nami je rajski polotok St. Jean, na katerem se vrtijo številni filmi, ki imajo za extérieur Riviero. Ob obali je vilinski château de Madrid, na desni vidimo toulonske planine, drugi klanec na levo je že Italija, in po dežju se vidi jo od tod celo planine Korzike. Hitro nas vodi pot naprej in pod nami se odpira zaliv kneževine Monaco. Skoraj ne moremo obrniti pogleda od tolikih krasot. In že smo na koncu našega potovanja, v Mentoni. Vrnemo se po la Petite Corniche ob obali, ki je tudi najkrajša zveza, in si v naglici še ogledamo Monte Carlo in Monaco. V mraku se vrnemo v Nico in kar žal nam je, ko nam vodič izjavlja: M. M., la promenade est finie! Vse tri Corniches se uporabljajo tudi za znane mednarodne avtomobilke za prvo nagrado Nice in se pogosto vidijo v žurnalnih kinematografih. Zvečer se zbira zabava željna publika v kazalnih, ki jih je veliko in od katerih je najbolj razkošni »De la Méditerranée«, najbolj popularni pa »De la Jetée« in »Municipal«. Tukaj se vprizarjajo lahke operete ali kabaretni program med dancinjom, obema pravijo Francoski spectacles, in povsod so priključene tudi igralnice. Na zapadnem delu Azurne obale je treba vsekakor pogledati odlični Cannes s krasno okolico in s pred njim ležečimi otoki, kjer so se Angličani še posebej zadržali ter

Igralnica v Monte Carlu tik nad postajo

so napolnili vse hiše s svojimi krasnimi jahtami.

V Monte Carlu

Posebna privlačnost za vsakega turista na Rivieri je seveda kneževina Monaco, najmanjša država na svetu. Kneževina obsega prekrasni zaliv poldruga štirja-

Marsella, panorama z mostu Transbordeus

skoga kilometra in s 24 tisoč prebivalci. Od kneževine oblasti je viden samo knežev dvor, ki gospoduje nad zalivom. Ogledamo sedež vlade, monaško gardio in posebne znamenke. Vse ostalo je francosko, tudi polje. V divnem eksotičnem parku tik nad postajo je svetovno znana igralnica, ki je sestavljena iz dveh mičnih gradov s stolpoma in kupolo. Ekskluzivna mednarodna crème de la crème se zbira zvečer še rajši v luksuriznem Sportingu, kamor vas lahko uvedejo le člani in kjer se vršijo elegantne družabne prireditve ter se igra za še večje vsote kakor kjerkoli drugod. V igralnico Casino de Monaco je sedaj svoj potni list, da dobi jo vstopnico. Zmernost vstopnina je samo za salles privrca. S kazinom je v zvezi tudi gledališče in Café de Paris, kjer že več let nastopa s velikim uspehom mondana Zagrebčanka ga. Zaza Konstantina Lochertova kot kabaretna zvezda, splošno znana na Azurni obali kot Zaza (doma pa kot Caca). Igralnica je razdeljena v več ogromnih, razkošno opremljenih dvoran. Okrog številnih igralnih miz sedi prav pisana družba, toda v glavnem le starejši ljudje, mlade elegantne dame so bolj redke. Tukaj vidite res vse narodnosti, vse polti in vse poklice. Z igro ravno croupierji v smokingu. Pri njih kupite za gotovino jetone, s katerimi igrate. Jetoni so od 10 frankov do menda 10.000, največ se lahko stavi 300.000 frankov. V dvoranih vsi tiho govorijo, sliši se le krupjejev glas, ki venomer poziva igralce: »Messieurs, faites le jeu!« Igralci stavijo jetone na številke, ruleta se hitro obrača in ko počasi zmanjšuje svoj krog, se spet sliši glas pomočnika igre: »Rien va plus!« Krogle je padla v predal, po navadi nihče ni zadel ravno tiste številke ali vsaj redkokoli in krupjeji vlečejo vse vlozene jetone k sebi. Dobila je le banko! V glavnem večina izgublja, le redko kdo dobi, in še ta navadno skoraj zopet izgubi.

Dannes, raj potičnih Angličev

bi. Včasih se dogajajo tragedije, da kdo zapravi vse svoje premoženje. In če ga potem vzame noč, se zadeva hitro potlačiti, ker ni v interesu Monte Carla, da bi se novice o samomorih širile. Banka ne da kredita pod nobeno pretvezo, samo na dragulje dobite v mestu denarja, kolikor hočete. Le prav redki so tisti srečnejši, ki lahko zamenjajo na koncu igre jetone za znatno gotovino. Dolge ure smo spremljali igro in skoraj nihče ni dobil. Kakor Moloh je ves izkupiček pobrala banka. Igralci spremljajo z veliko napetostjo vrtenje krogle, mnogi tudi beležijo njen krog, toda kaj pomaga to, ko je roulette le igra slučajna.

Igralnica se zapira ob dveh ponoči, toda nočno življenje se nadaljuje in je menda

Azurna obala edini kraj na svetu, kjer se vrši avtomobilni promet vse noč in to od Mentona do Nice. Drugače se Monte Carlo ne razlikuje po svoji lepoti od ostalih krajev Riviere, le da je tam mednarodna publika še bolj peštra. Poleg kneževine palače gospoduje na griču Monacom še veliki Oceanografski inštitut, ki ga je bil ustanovil kot ljubiteljski vede knez Albert Monaki. Bajen pogled se odpira ponoči proti Monte Carlu s številnimi svetilkami in razkošno razsvetljeno fasado igralnice, ki se vidi daleč v morju. Ta pogled je res »wonderful«, kakor je ugotovila angleška družba poleg nas. Pred palačo pa mirno koraka monaška garda in pred gradom so še vedno stari topovi, naperjeni proti morju.

Na Canebièru...

Po vseh teh lepotah in senzacijah se bo jugoslovanski obiskovalec Azurne obale gotovo podal še na kratko romanje v Marsellu — mimo največje francoske vojne hiše Toulon — saj je to drugo mesto Francije in njena največja trgovska luka, oddaljena samo tri ure od Cannesa. Kmalu smo prišli od postaje P.L.M. na Canebièru, na glavno prometnico, na kateri je še pravcati pariški promet. Saj je Marsella mesto s skoraj milijonom prebivalcev. Hitro smo se približali stari luki in že smo nasproti borzi, ko zagledamo na dveh velikih kandelabrih tale dvojni napis: »Tukaj sta padla za mir in svobodo junaki kralj Aleksander I. iz Jugoslavije, prijatelj Marselle in Francije, in predsednik Louis Barthou, zunanji minister, 9. oktobra 1934.«

Kraj je komaj minuto oddaljen od luke. Na napisu so jugoslovanski, francoski in marsejski grb. Dolgo smo se zadržali globoko ganjeni na tem svetem kraju in razmišljali smo o nenadomestljivi izgubi, ki je onega usodnega jesenskega popoldneva zadela našo domovino in naš narod. Zamisljeni smo nato odšli na prefekturo ustja Rhone, kjer je naš Viteški kralj ležal na mrtvaškem odru in kjer bo še to pomlad odkrit impozanten spomenik obema žrtvama inozemskih plačancev. Zvečer nas je vlak odpel naprej proti severu v Pariz. Šele v stalni pariški megli, v kateri se včasih ne vidi niti Eiffelov stolp, smo znali dovolj ceniti vso vrednost večnega beau soleil-a prekrasne Azurne obale.

O. A.

Smrt ugledne Vipavke

Že Vipavkega nam poročajo: V goršiki bojnišnici je ob začetku starega leta podlegla hudi operaciji gošpa Katarina Drahokova roj. Vpodičičeva, znana goslinčarka v Kamnjah na Vipavskem. Operirana je bila na alepiču; ker pa se je operaciji podvržla prepozno, je bila zdravniška pomoč zaman. Smrt dobre in prijazne gospe, katere gostilna je slovela daleč naokoli po dobri postrežbi, je pretresla vse, ki so jo poznali. Pred dobrim letom sta umrli njena strica, upokojeni nadučitelj v Kamnjah g. Janjo Vodopivec in upokojeni železniški uradnik g. Filip Vodopivec v Ljubljani. O tragični smrti poslednjega je tudi »Jutro« obširno poročalo. Pokojnica je bila plemenitega, kremenitega in odkritosrčnega značaja. Vskakuje je rada pomagala, kadar je bil v stiski in potrebi. Zapustila je hčerko edinko Olgo in brata Andreja. Naj ji bo lahka gorška zemlja, preostali pa naše iskreno sožalje!

Upnik
Mlada igralka, ki je zmerom tičala v dolgovi, je nekoč igrala vlogu lady Ane v tragediji »Richard III.«

Ko je rekla: »Oh, kdaj bom naposled imela mir?«, ji je zaklical neki upnik z galerije: »Nikoli, dokler ne boste menili plačati dolžnih tridesetih šilingov.«

Veliko zaključno žrebanje

37. kola državne razredne loterije bo

dnevno

od 11. februarja do

9. marca t. l.

Dobitki:

1	premija od	2,000.000.—
1	" " "	1,000.000.—
1	" " "	500.000.—
1	" " "	400.000.—
6	dobitkov po	200.000.—
12	" " "	100.000.—
15	" " "	80.000.—
15	" " "	60.000.—
15	" " "	50.000.—
15	" " "	40.000.—
20	" " "	35.000.—
25	" " "	30.000.—
25	" " "	25.000.—
40	" " "	20.000.—
50	" " "	15.000.—
60	" " "	12.000.—
200	" " "	10.000.—
250	" " "	8.000.—
300	" " "	6.000.—
345	" " "	5.000.—
350	" " "	3.000.—
34257	" " "	1.000.—

skupaj 56,927.000.—
dinarjev

Cena srečk:

1/2 srečka	1/4 srečke
din 1000.—	din 500.—
	1/8 srečke
	din 250.—

Strogo solidna, točna in diskretna postrežba!

Originalne srečke za to žrebanje razpošiljamo samo proti predhodnemu plačilu.

Glavna kolektura Državne razredne loterije

A. REIN I DRUG
ZAGREB

GAJEVA 8 ILICA 15

Premije od
1.500.000, 1.200.000 in 1.000.000 din
so dozdaj dobile ENAJSTERAT na prvi nas kupljenih srečkah. — I. premija III. in IV. razreda tekočega 37. kola po din 540.000 in din 502.000 so bile dobile na pri nas kupljenih srečkah.

odromalo okoli 700 vagonov lesa.

Starejši delavci, ki so delali na rampi še pred vojno, ki pa danes samo še postavajo s picicami v brezobnih ustih na rampi, kakor da se ne morejo ločiti od prostora, kjer so pustili svojo mladost, pa pripovedujejo, da je iz kočevskih gozdov trgovina z lesom zvozila že toliko drv, da bi jih, naložene v metrsko skladovnico, lahko naložili v dolgo vrsto, ki bi držala iz Kočevja v Trst...

Delavci, žagarji in tesarji na kočevski rampi so večinoma sami Slovenci. Ker je znan težki socialni položaj kočevskih Slovencev in naši javnosti poznana tudi njih narodna zavednost, ko se na Kočevskem v slabih razmerah iz dneva v dan bore za naš jezik in našo pesem, je žeteti, da bi lesna trgovina v Kočevju lepo procvetala in dajala zaslužka našim rojakom na Kočevskem.

L. Z.

Les jih redi...

Slika iz življenja na kočevski rampi

Trgovina z lesom ni menda nikjer tako živahna kakor v Kočevju. Nič čudnega, saj je vsa kočevska deželica en sam gozd, so pa na težje dostopnih krajih tudi šume, ki jih po pravici lahko primerjamo s pravcatiimi pragozdovi. Niso redki gozdni predeli, kjer sekira sploh še ni pala. Tamkaj domujejo še rjavci godrnjači — medvedji, katerim bo znani, objubljaljoča se anketa poklonila še nadaljnje življenje ali pa smrt.

Da je Kočevska zares bogata na lesu, se spozna tudi na železniški rampi v Kočevju, kjer se iz dneva v dan nabira vsa kovrstni les iz kočevskih gozdov. Tesarji, žagarji, nakladalci in težaki, vsi ti številni delavci, ki se rekrutirajo večinoma iz vrst revnih kočevskih Slovencev, imajo tu svoj dnevni zaslužek. V času gospodarskega blagostanja pa jih je zlasti mnogo prihajalo po zaslužku na kočevsko rampo tudi iz drugih krajev Dolenjske. Udinjali so se v delo bogatim lastnikom kočevskih gozdov — kočevskim Nemcem, ki so dobro poznali spretnost, pridnost in delavnost žagarjev in tesarjev iz Roba, Strug, Velikih Lašč in onih iz ribniške doline ter so jih zategadelj radi sprejemali v delo.

Toda v času gospodarske krize in zastoja v lesni trgovini, ki so države, kamor je les iz kočevskih gozdov ponajveč romal, zaprle svoje meje, pa se je število delavcev na rampi od dne do dne manjšalo. Današnja trgovina z lesom se v nobenem primeru ne more meriti z ono pred leti, ko so na kočevski rampi sleherni dan naložili v vagono toliko lesa, da je čisto zapustili postajo v Kočevju kompleten tovorni vlak in stokajoč in cvileč odpuhal s svojim dragocnim tovorom proti Ljubljani. Ampak vzlic temu upadku in trgo-

vinu s lesom, je samo družba »Gora« v preteklem letu kupila v kočevskih gozdovih toliko lesa, da je kmetom za les in delavcem v gozdovih ter težakom na rampi za delo izplačala ca. 2.000.000 din. Podjetje, ki ima svoj sedež v Zagrebu, ki pa je največje in najpodjetnejše v lesni trgovini na Kočevskem, je v lanskem letu zaposlovalo samo v kočevskih gozdovih 72 delavcev. Odkar se les nič več v trli množini ne izvažja v Italijo, kakor prej šnja leta, se je tudi delo v gozdovih in na kočevski rampi omejilo. Tudi cene lesu, ki so v nekaj tednih padle n. pr. za bukovna drva od 70 do 50 din za 1 kub. m, so menda posledica tega zastoja v izvozu.

Vsem vrstam lesa so v poslednjem času padle cene, le železniškim pragom, ki jih kupuje uprava drž. železnice, so cene popravile. Tako so bili n. pr. lansko leto pragi, postavljeni franko Kočevje, po 25 din, letos so dosegli že ceno 40 din za 1 komad.

Ze dolgo me je mikalo, da bi si поблиže ogledal na kočevski rampi življenje in delo ljudi, ki jih les redi... Oni dan sem obiskal težake na rampi in zvedel od njih marsikaj zanimivega. Težaka Jožeta že dolgo poznam.

»Kako gre, Jože?« sem pozdravil.

Na rame si je naložil težek hrastov prag in vzdihnil:
»Slabo. Mraz je, od dela mi zastaja sapo, v sebi čutim vražjo vročino, ampak v roke me zebe, da jih skoraj ne čutim.«

Sam je prelagal in prenašal na kup odbrane, zdrave in že potrjene prage, ki jih je bila pred nekaj dnevi komisija sprejela in žigosala. Težko delo je, če mora težak sam prenašati železniške prage. Po navadi sta za to odbrana dva kreпка mo-

ža, toda Jožetov tovariš je zbolel, zato je moral Jože sam opravljati dvojno delo. Jože temu ni ugovarjal, kajti doma ima sedem otrok in bolešno ženo, dela pa je danes malo in se ni šaliti. Zato se je mučil in naprezal, da so mu v sklepih pokale kosti.

»Nisem sam, ki opravljam dvojno delo za enojno plačo v teh preklethih časih,« je zagodrnjal. »Tjakaj pogledaj!«

Stegnili je roko in pokazal proti kupu hrastovih, obtesanih hlodov, kjer so žagarji iz njih žagali prage. V vsaki skupini je bil »vodja žage«. Stal je na posevno položenem hlodu, ki je bil priključen na skladovnico pragov. Pravkar so žagarji žagali hlod, iz katerega bodo v treh rezihi padli štiri pragi. V širok okvir je bila pripeta žaga, ki jo je dvigal in naravnal, da je tekla po začetni poti, sam vodja žage, dva tovariša, ki sta stala spodaj pod pragom, pa sta žago vlekla navzdol in prav za prav žagala. Naporno delo. Poleti našagajo trije žagarji po 20 do 25 pragov na dan, zdaj pozimi, ko je dan krajši, pa komaj po 15. Zaslužek od enega reza je 5 dinarjev. Potemtakem zasluži v zimskih dneh vsak žagar komaj po 25 din dnevno za naporno delo, ki mu je težko najti primere.

Pri vseh skupinah so po trije žagarji. Le tamkaj v skrajnem kotu naloženih skladovnic hlodov, tik ob železniških tračnicah, žagata težke hrastove hlode samo dva žagarja. Iz Roba pri Velikih Laščah sta. Mučita se, da jima znoj curkoma liše po obrazu, da uhitita ostale tovariške skupine, kjer so po trije delavci pri istem delu. Onadva opravljata delo treh, da zaslužita na dan po 30 dinarjev.

Žagarji nočujejo v bližnjih bajtah po stelnjih, kuhajo pa si sami. Vsaka skupina ima svoj kotliček. Jed je enolična. Polenta in žganci. Dan na dan. Da gredu suhi žganci v tek in da se suhota ne zatrine v griu, namakajo žagarji žgance

med jedjo v posodo s kisom, v kateri plava nekaj rezin čebule. Le ob nedeljah je približek: guljaž.

Za prage se uporablja predvsem grčav hrastov les, ki ga mizarji ne marajo, ker menda za pohištvo ni uporaben. Mnogo truda z vožnjami, tesaanjem, žaganjem itd. pa je zamen. Komisija, ki prage sprejema, ima stroga navodila, in prenekaletni na videz zdrav prag gre v odpadke. Če hibe niso prevelike, ga zmanjšajo in pretežejo. Za ozkotirno železnico bo mogoče le še uporaben. Sicer gre zavrnjen les za drva, bukov »škart« pa ponajveč za kuhanje oglja.

Včasih so naložili sleherni dan po en vagon izdelanih in odbranih pragov, zdaj gre tudi to delo počasneje od rok. Veliko lesa pa že v gozdu zavržejo kot neuporabnega za prage. Odpadek naložijo delavci v kope za oglje. Oglijarji kuhajo oglje največ v gozdovih okoli Mozlja, Koprivnika in Knežje lipe. V vsako kopo se naloži po 120 kub. m lesa. Iz 1 kub. m pa se nakuha približno 100 kg oglja. Ena kopa da potemtakem okoli 10.000 do 12.000 kg oglja. Cena oglja pa se giblje različno, od 25 do 40 din za 100 kg. Na kočevski rampi je velika baraka, last družbe »Gora«, ki je sedaj v zimskem času natrpana z ogljem. Tudi po oglju ni več tistega povpraševanja kakor včasih.

Na rampi je tudi okroglega, olupljene-ga smrekovega lesa za pridelovanje celuloze zmerom več ko dovolj. Mnogo tega lesa kupujejo naše papirnice, mnogo se ga izvažja tudi v druge države, zlasti na Holandsko, v Nemčijo, v Egipt in drugam. Delavci, ki že vsa leta od prevrata sem delajo na kočevski rampi, so mi zatrjevali, da največje množine lesa navažajo kmetje na kočevsko postajo iz gozdov okoli Gotenice, Kočevske Reke, Male gore, Kleča, Poloma in Smuke. Lansko leto, ki pa ni bilo baš zadovoljivo v lesni trgovini in industriji, je iz Kočevja proti Ljubljani

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

K. M. — M. — Ali se plačuje bednostni fond od prejemkov po čl. 96 ter da li se računa od prejemkov po čl. 95. zak., nitiž od stalnega dohodka, n. pr. od mesečnih plač 400 din? — Banovinski bednostni fond se plačuje k uslužbenemu davku tako na dohodek in koristi, ki se pojavljajo zdej pa zdaj in ki niso določeni s stalno letno, mesečno, tedensko ali dnevno vsoto (čl. 96. zak.) kot na ponavljajoče se prejemke in koristi (čl. 95. zak.). Ker je od teh prejemkov znesek 400 din v smislu čl. 93. zak. odbiten, na ta znesek ni odmerjati uslužbenega davka in umljivo prav tako tudi ne prispevka za banovinski bednostni fond. — (Izpadanje las vam bo skušala v prihodnji številki preprečiti zdravniška.)

„Postrežnica.“ Ali si morate nabaviti za postrežnico, ki ji plačujete mesečno 150 din, davčno karto? Kako je z bolniškim zavarovanjem? — Zakon o neposr. davkih govori v čl. 95. o hišnem uslužbenstvu, med katero spada po našem neobveznem mnenju tudi postrežnica, ker pomaga pri hišnem gospodinjstvu. Če je ta postrežnica pri vas samo deloma zaposlena ali če stanuje drugje, pri presoji davčnega vprašanja ne pride v poštev. Prečitajte ponovno informativni članek, ki smo ga glede nabave davčnih kart objavili v četrtkovni številki 16. Po posebni odredbi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev po postrežnicah, ki zaslužijo mesečno manj kot 200 din niso podvrženi obveznemu zavarovanju za primer bolezni.

F. K. — Lj. — V svojem obratu zaposlujete tri vajence, ki jim dajete popolno oskrbo. V pridobinskih prijavah za l. 1939 bi želeli vrednost te oskrbe odbiti od kosmatnega dohodka, pa ne veste, kako bi jo ocenili. — Predvsem vzemite na znanje, da vam pridobinske prijave za leto 1939 ni treba vlagati, če se pridobitne razmere v vašem obratu lani niso bistveno spremenile. Po točki 3. čl. 54. zak. pa so od verodostojno dokazanega kosmatnega dohodka odbitne plače in mezde pomožnega osebja in uslužbenstva v denarju ali v naravi. Čl. 1. pravilnika k določbam finanč. zak. o neposr. davkih za l. 1937-38 pa izrecno določa, da se učenci (vajenci) nikoli ne smatrajo za pomočnike. Sicer pa se cenil po posebni razpredelnici o denar, njih nadomestkih prejemkov in koristi polna oskrba enega vajenca a stanovanjem vred z letnim zneskom 1500 din, brez stanovanja pa z letnim zneskom 1200 din.

T. E. — R. — Kje boste plačevali davek od zaklane živine in koliko bo ta davek znašal? — V mislih imate bržčas skupni prometni davek na živino, določen za zakol. Ta davek znaša 6.2%. Davčna osnova v notranjem prometu je tržna cena žive živine. V tem davčnem odstotku so obsežni tudi vsi izdelki (predelave) iz mesa. Da vek se plačuje pri pristojni občinski upravi ob predaji živinskega potnega lista in prošnje za dovoljenje zakola. Ceno živine mora oglednik na živinskem potnem listu samem za vsako posamezno glavo vpisati in potrditi s svojim podpisom. Tudi se mo, ra v krajih, kjer imajo javno tehnično vsak komad živine stehatiti in v živinskem potnem listu vpisati poleg cene tudi teža. Toliko naj vam zaenkrat zadostja. Ker ste s mesarsko obrtjo pravkar pričeli, ne pre- zrite davčne uprave, pri kateri morate radi začasne odmere pridobine vložiti predpisano prijavo.

J. Č. — P. — Na jasnem si niste, koliko ste za lansko leto plačali zemljiškega davka in koliko doklad k temu davku. — Točen odgovor na to vprašanje je težaven. § 18. finančnega zakona za l. 1938-39, velj. da velja davčna oblijava za zemljinarino, določena za davčno leto 1936 v § 43. zakona o prorač. dvajsetih na mesec avgust 1935 — marec 1936, tudi za davčno leto 1938. Osnovni davek na dohodek od zemljišč za leto 1938 znaša 10% katastrskega čistega dohodka. Poleg tega je računati še dopolnilni davek, ki znaša v našem primeru 2% katastrskega čistega dohodka in vse samopravne doklade, katerih skupni odstotek boste zvedeli pri davčni upravi v N. m.

M. K. — H. — Ugotoviti bi želeli, če vam je davčna uprava pravilno zaračunala obresti od plačanih davčnih zaostankov. — Brez točnejših podatkov, za kakšen davek gre in na kolikošno dobo se je raztezal zaostanek, vam zanesljivega odgovora žal ne moremo dati. Čl. 149. zak. določa, da se računajo od skrajnega roka za plačilo pa do dne plačila na neplačane dospele vsote davka 6-odstotne obresti. Skrajni rok pa so pri različnih davčnih vrstah različni.

L. M. — R. — Vaše naziranje je pravilno in utemeljeno v določbi čl. 56 a. tak. zak. ki je bil dodan s § 19. t. 2. fin. zak. za leto 1938-39 in ki velj. Zaradi takšnih kaznivih dejanj, za katera je predpisana kazen v večkratnem znesku redne takse, ni kazni, če ustvari krivice iz proste volje zakonito ustrezno stanje, preden oblasti vne zakonikorkoli zve. Iz tega sledi, da se kazenski pregon zaradi takih primerov samo tedaj ne odredi, če ni o kaznivem dejanju prijave (ovadbe), odnosno, če ob lastno o kaznivem dejanju poprej sploh ni nič vedelo. Zato pošljite ustrezno takso brez odloga na čekovni račun davčne uprave v P. ter obrazložite davčni upravi s kolika prosti vlogi dejanski stan. V tej vlogi izrecno navedite, da ste ustvarili zakonito ustrezno stanje s tem, da ste manjkajoče zneske takse poslali in tega dne na pošto položili, da davčna uprava o tem kaznivem dejanju do tega dne ni nič vedela in da potemtakem po določbi čl. 56 a. tak. zakona proti vam ne more biti kazenskega pregona. Vendar pa bi morala davčna uprava uvesti kazensko postopanje kljub temu v primeru poznejše ugotovitve, da je zvedelo za kaznivo dejanje kako drugo oblasti, še preden ste ustvarili zakonito ustrezno stanje s tem, da ste plačali manjkajočo takso.

Pravna

Š. K. Lj. Trditel, da vam je odvetnik povzročil velikansko škodo, ker kljub sprejetemu zastopstvu ni hotel varovati Vaših interesov. — Po zakonu o advokatih je vsak advokat, čim sprejme zastopstvo, dolžan, da vestno in skrbno varuje interese svojega pooblaštelca. V nasprotnem primeru odgovarja advokat svojemu pooblaštelcu za vso povzročeno mu škodo. V primeru, da boste mogli dokazati, da je advokat namenoma ali pa iz malomarnosti opustil vložiti v Vašem imenu točno vlogo, in da ste bili radi tega oškodovani, bo advokat dolžan plačati vso škodo. Tožbo

boste morali vložiti v primeru, da bi vložili večji znesek kot din 12.000.— pri Okrožnem in ako bi uitoževali nižji znesek, pa pri Sreskem sodišču.

K. F. V. Ali morete razveljaviti dolžno pismo, ki ste ga podpisali v prid upniku Vašega pokojnega moža. — Trditel, da je zastopnik upnika, kojemu je dolgoval Vaš mož gotov denarni znesek, izkoristil Vašo neizkušnost in stisko. Vas spravil v zmotno in na to dosegel, da ste podpisali zadolžnico za dolg, ki ga je dolgoval upniku Vaš pokojni mož. Izjavite ustno ali pismeno upniku in njegovemu zastopniku, da dolga kljub podpisu ne morete priznati in plačati. V primeru, da bi Vas na plačilo tožil, boste morali pa dokazati, da ste bili izkoristeni in zapeljani v zmotno, da se boste oprostili podpisane obveznosti.

E. T. V. Kdaj in pod kakšnimi okoliščinami zastarajo dolгови. — Dolgovi iz posojila zastarajo šele tekom 30 let, ako v tej dobi upnik ni opomnil dolžnika na plačilo in ako dolžnik upniku ni priznaval svoje obveznosti. Obresti plačljive od takih posojil pa zastarajo pod navedenimi predpostavkami že po preteku treh let. Ako ste svojemu upniku v Vaših dopisih priznavali obveznost in obljubljali obročno plačilo, ste s tem priznavali dolg in se na noben način ne boste mogli odklopiti s pravico, ki jo daje dolžniku zastaranje.

„Zaščita.“ Ali res ni sredstev zoper denarni zavod, ki vam ne plačuje Vaše vloge? — Ker je bila dotičnemu denar-nemu zavodu dovoljena zaščita po toza-devnih uredbah, ne boste mogli na noben način prisiliti, da bi vam zavod izplačal iz Vaše „stare vloge“ več kot mu je pač dovoljeno izplačevati po izplačilnem načrtu. Pri zavodu so vam dolžni razložiti vsebino plačilnega načrta, pa se tamkaj informirajte.

I. B. K. Staro hišo nameravate potrditi in zgraditi novo, pa vprašujete, kako je glede dovoljenja in zavarovalnice. — Novogradnjo morate prijavit pristojni občini in pričeti z gradnjo šele na to, ko vam bo občina dala gradbeno dovoljenje. Ker nameravate novo zgradbo tudi zavarovati pri isti zavarovalnici, kjer imate zavarovano že sedanjo hišo, dogovorite s predstavniki zavarovalnice, da vam premijo za čas gradnje nove hiše, odpuščijo, ker med gradnjo nove hiše odpade riziko, ki ga je imela zavarovalnica zaradi zavarovanja Vaše stare hiše.

L. G. R. V zakonu imate miru pred drugim zakoncem, ki Vas venomer žali. Vprašujete, koliko morate zapustiti v primeru smrti zakoncemu drugu in koliko deduje v primeru, da niste zapustili poslednje volje. — V zakonu sta oba zakonca enako obvezana k zakonski dolžnosti, zvestosti in dostojnemu vedenju drug proti drugemu. Ako zakonec grdo ravna z drugim, more zahtevati ločitve zakona iz edine krivde dotičnika, ki grdo ravna z zakonskim tovarišem. V primeru smrti preživeli zakonec nima pravice nujnega dedeža, pač pa ima zakonito dedno pravico v primeru, da zapustnik ni zapustil nikake poslednje volje. V tem primeru deduje preživeli zapustnikov zakonec poleg zapustnikovih otrok in njihovih potomcev eno četrtino zapustnine, poleg zapustnikovih roditeljev in njihovih potomcev ali poleg dedov in babic pa polovico zapustnine. Razen tega dedeža gre preživcemu zakoncu tudi ono premo- čno blago, ki spada k zakonskemu gospodinjstvu, poleg zapustnikovih otrok pa le, kar je njemu samemu potrebno. Iz lastne krivde ločeni zakonci pa teh pravic nima in torej ne more ničesar dedovati.

S. J. M. K. S kazensko razsodbo vam je bil nasprotnik dolžan plačati škodo, ki vam jo je povzročil s kaznivim dejanjem. Kdo je plačnik? Ako je bila obsojena pred kazenskim sodiščem le žena, mož ni dolžan plačati na mesto nje, kako odškodnino. Odškodnino morate zahtevati le od dotičnika, ki je glasom kazenske razsodbe dolžan plačati odškodnino. Ako hočete izterjati dotično dolžno vsoto potom odvetnika, boste morali sami založiti odvetniku stroške za izterjavo, dolžan vam jih je pa povrniti zavezanec. Ako zavezanec nima premoženja, je najbolje, da začasno do pridobitve kakega premoženja opustite vsako izterjavanje, ker bi vam to prizadejalo le stroške. Ako je bil zavezanec mož pred kazenskim oprešen, bi mogli doseči od njega odškodnino le potem civilne pravde, v kateri bi morali pa nedvomno dokazati tudi njegovo krivdo pri nastali škodi.

I. T. Č. Oče vam je dovolil izdati hišo na svojem zemljišču, pa vam noče izročiti listine za vknjižbo Vaše lastninske pravice. — Hiša, ki ste jo zidali na njegovem zemljišču je Vaša last, glede zemljišča pa morate, ako vam je oče zemljišče res odstopil ali daroval, dobiti od njega izjavo, na podlagi katere dovoljuje vpis Vaše lastninske pravice na dotični del zemljišča. Tako izjavo — darilno ali odstopno pogodbo, mora podpisati darovalec, oziroma odstopnik pred sodiščem ali pa sestaviti pogodbo javni notar. Ako izjave ne boste mogli dobiti zlepa, boste morali tožbenim potom doseči, da vam je oče dolžan tako izjavo izstaviti. Po predočitvi točnega dejanskega stanu vam tako tožbo vzame na zapisnik tudi pristojno sresko sodišče.

A. V. G. S. Zakonski mož Vas zanemara, sovraži, odteguje hrano in obleko, zato nameravate stran od njega in ga prisiliti, da bo skrbel za Vas. — Le potom sodišča morete doseči dovoljenje za ločeno bivanje od zakonca, ki vam ga bo dalo, ako je Vaša zahteva, ki jo boste postavili ob priljudi vložitve ločitvene tožbe, utemeljena. V ločitveni pravdi boste morali dokazati krivdo moža na ločitvi in šele na to bo sodišče določilo vzdrževalnino, ki vam jo bo dolžan plačevati. V primeru, da bo zakon ločen, nimate več pravice do ugodnosti polovične vožnje na železnici kot tudi ne do terjatve iz posmrtnega fonda, s katero more še za življenje razpolagati Vaš mož v tej meri, da jo nakloni gotovi osebi.

M. R. Z. Potom agenta ste pridobivali odjemalce za kurvo. Agent je vnovič kupnino, pa je en del obdržal za sebe. Ali je naročnik dolžan ponovno plačati ta znesek. — Le od agenta, ki je kupnino vnovič boste mogli zahtevati povračilo pridržanega zneska. Ker vam je vnovični denar utajil, ga morete tekom treh mesecev od dneva, ko ste zaznali za njegovo dejanje prijaviti državnemu tožilstvu in zahtevati njegov pregon radi prestopka utaje. Kot zbiralec Vaših naročil je naročnik upravičeno plačal kupnino Vašemu agentu in vam naročnik torej nikakor ne odgovarja, ako je agent prekoračil Vaše pooblastilo.

F. P. Č. Iskrila kamni. — Ako vam odkodovanec noče izročiti potrdila o povračilu škode, ker sta v spору glede njene višine, morete potom civilnega sodišča s tožbo za izbris priložiti sodbo in potrdilo o plačilu.

Zdravniška

52 letna: Več let imate že bolečine v prahu. Na pljučih vam zdravniki niso mogli ničesar ugotoviti. Sedaj vas boli cel hrbet od ramena do pasu. Večkrat vas trese mrzlica. Če se v skijunem položju, ju dotaknete predela želodca, se vas loti slabost in omotičnost. Poleg tega opažate, da vam pogosto postanejo prsti mravljučasti. — Po mojem mnenju bi treba pljuča še enkrat natančno preiskati. Mislim namreč, da izvirajo te bolečine od vnetja rebre mrene. Pojdite ponovno k zdravniku, da vam da potrebna zdravila in navodila. Slabost pri pritisku izvira vled pritiska na živčne preplete v trebušni votlini, je torej normalna in ne bolezenski pojav. Zadnji pojav, ki ga opažate, nastane vled krča žil. Tudi za to, vam bo dal vaš zdravnik potrebna zdravila. Isto velja tudi za vašo sestro.

Kašelj: Leto dni že kašljate. Kašelj se stopnjuje tako, da skoro bruhate. Kadičec niste. — Potreben je natančen pregled grla in pljuč, da se ugotovi, odkod ta kašelj. Zdi se mi skoro, da imate nadihu. Treba bo najti vzrok tega zla, naker je zdravljenje lahko. Sicer pa boste morali trajno jemati zdravila, ako ne bo mogoče ugotoviti vzroka. Vled skopih podatkov v vašem pismu, ne morem reči nič določnega. Obrnite se zato na vašega zdravnika! K. M. K. Po izjavi zdravnika bolujete na ledvicah in jetrih. Vsak mesec dobite hude bolečine, ki trajajo 12-15 ur. — Ako te bolečine ne nastopajo istočasno s perilom, potem domnevam, da imate žolčne ali ledvične kamne. Drugi podatki v vašem pismu manjkajo. V tem primeru me ne zadovoljuje pavšalna odreditev diete, temveč je treba ugotoviti še druge stvari in odrediti še drugo zdravljenje. Svetu, jem torej, da greste v bolnico, da se pred-

ŠAH

V naslednjem je moja partija s Szabom iz Hastingsa:

Angleška otvoritev.
Bell: Szabo Črni: Pro
(6. kolo, 8. t. m.)

1. c2-c4 Sg3-f6
2. Sb1-c3 e7-e5
3. g2-g3 d7-d5
V poštev prihaja tudi c7-c6.

4. c4:d5 Sf6:d5
5. Lf1-g2 Sd5-b6
To in naslednje poteze je pred leti uvedel Flohr.

6. Sg1-f3 Sb6-c6
7. o-o Lf8-e7
8. d2-d3 o-o
9. Lc1-e3 Lc8-g4?

Tudi to je še Flohrova ideja. Izgleda pa, da je poteza prav za prav tako huda napaka, da je zdaj črni že kar izgubljen. Pravilno je nasprotno Le6, pa potem event. zopet Sd5, kakor je nekaj kol pozneje Landau igral proti Szabu ter z lahkoto izenačil.

10. a2-a4! To je ovzrženje sistema črnega. Izvira od nemških mojstrov Heinickeja in Šimische. Poznal sem sicer to potezo, toda sem njeno vrednost podcenjeval.

11. a7-a5
Izsiljeno, ker je grožilo 11. a5 ter potem event. se 12. a4. Sedaj pa je črna točka b5 obupno slaba. Sploh nima bel v naslednjem prehud pozicijski pritisk na damsko krilo.

11. Ta1-c1 Ta8-c8
12. Sc3-b5 Sb6-d5
Grožilo je že 13. Te6: ter nato Sa7 in Sc6: z odločilno prednostjo.

13. Le3-c5 Le7:c5
14. Tc1:c5 Lg4:f3
15. Lg2:f3 Sd5-b4

Kakor se je prav lahko moglo prepričati, so bile vse zadnje zamenjave za črnega izsiljene. Sedaj pa so sicer za nekaj časa vse direktne grožnje odstranjene, toda črni nima prave igre. Vse njegove figure skoro so vezane na obrambo damskega krila in bel lahko najprej v miru ojači svojo pozicijo.

16. Dd1-c1 Dd8-e7
17. Dc1-e3 Tf8-e8
18. Tf1-c1 f7-f6
19. Tc5-c4 Tc8-a8

Izsiljeno, ker bi sicer odločilo enostavno 20. Sa7.

20. De3-e4 Najbrž je bilo 20. De5 enostavneje. Bel bi po zamenjavi dam spravil trdnjavo na b5 in izsilil odločilno oslabiljenje črnega damskega krila.

20. g7-g6
Sicer pride bel še tudi do napada, ker črni ne more prevesti svojih figur k obrambi kraljevega krila.

21. h2-h4 Kg8-g7
22. De4-g4 f6-f5
23. Dg4-g5 h7-h6

Morda je bilo le Dg5: bolje, čeprav so potem točke f6, h6 in h7 nevarno slabe.

24. Dg5-d2 Ta8-d8
25. Dd2-e3 Td8-a8
Zopet je grožilo Sa7.

26. h4-h5 Najbrž je bilo močnejše talcoj g3-g4, ker bi bilo onemogočilo sledečo protigrlo črnega.

26. g5-g5
27. g3-g4 e5-e4!
Še edina taktična šansa — žrtve kmeta.

28. d3:c4 f5-f4
29. De3-c3+ Kg7-g8
30. e4-e5 Ta8-d8
31. Tc4-c5 De7-f7

32. e5-e6! Bel da je kmeta nazaj za napad.

33. Te8:e6
34. Te5-f5 Df7-e7
35. De3-c4 Td8-d7

Zopet vse izsiljeno.

35. Sb5-c3! Ta enostavna poteza dobi vsaj kmeta. Proti strašni grožnji Sd5 ima namreč črni samo sledečo obrambo:

35. Kg6-g7
36. Sc3-d5 Sb4:d5
37. Lf3:d5 Te6-f6
38. Tf5:f6 De7:f6

vsem ugotovi, na čem prav na prav bota. Jete, ne pa, da se brez točne preskave držite nake diete, ki je mogoče nepotrebna, ali pa ima vsaj malo smisla. Dieta pri jetrnih boleznih in pa pri ledvičnih boleznih je v pr. precej različna.

Močno spanje: V spanju smrtno tako močno, da se celo na cesto spili. — Potrebno je predvsem, da si daste prediskati nos, da se vidi, če nimate kakega polipa, ali pa kaj drugega, kar ovira dihanje. Sicer pa bo potrebna sistematična vaja dihanja skozi nos (podvni, pri delu itd.), pomoči pa si privržite brado s ruto.

K. R. Celje: Pred 10 dnevi ste padli v znak. Sedaj čutite še vedno močne bolečine v križu. Imate težave pri uriniranju, 5 dni niste imeli stolice. Hodite pa lahko. — Po mojem mnenju ste pretrpeli pretres hrbtne možga, pri čemer ni vsaj v večji meri ne, prišlo do okvare živcev. Izključeno pa seveda ni, da si niste nalomili kakega vretenca. Svetujem, da si pustite rentgenizirati hrbtenico. V primeru, da imate kako vretenca nalomljeno in ako se temu primerno ne zdravi, se vam utegne pojaviti čez par mesecev grba. Pregled je torej nujen!

Noge: Nazivj bolezn niso pravilni. Opišite mi prostim raje znake, naker vam bom po možnosti ugotovil bolezen in sve, tolik, kakšen ukrep bi bil primeren.

F. L. Lj.: Glede prihaja v laseh je bilo že toliko govora, da ne bom več ponavljati tozadevnih navodil za dogleden čas. Ker ne prinašam na tem mestu receptov, razen za navadna domača zdravila, svetujem, da se glede ostale bolezni, obrnete na dermatologa.

Obupana Kar. Lj. 7: 29 let ste stari. Kot otrok ste preboleli škrofulozo. Prvo perilo ste dobili šele z 18 leti, pa še sedaj ni redno in je združeno z bolečinami. — Vsi ti pojavi mislim, da so odsev vaše temeljne bolezni t. j. škrofuloze. Priporočam hrano, ki vam diši in ki jo omenjate v pismu. Dobro bi tudi bilo, ako bi mogli za par mesecev v kako kopališče ob morju, ali pa v kak gorski kraj. Sporedno s pobiljanjem vaše temeljne bolezni se bo poboljšalo tudi ostalo vaše stanje. Glede ostalega ste lahko povsem pomirjena. Lalk v tem pogledu ni merodajna. Sicer pa poznate basen o kisle merozdroj. V tem grmu tiči verjetno zajec.

39. Ld5:c6 b7:c6
40. Dd4:c6 Td7-d1+
41. Kg1-g2 Td1:c1
42. Dd6:c1

V nastali končnici dam ima črni le majhne izgleda na remis, ker so njegovi kmetje slabi.

42. Df6-b6
43. De1-c3+ Kg7-f7
44. Dc3-c4+ Kf7-f6
45. De4-b5 Db6:b5!?

Če bi se črni hotel izogniti zamenjavi, bi moral dati še drugega kmeta. Toda tudi sledeča končnica kmetov je izredno izgledna za črnega. Moja nasprotnik se prav kmalu ni več spoznal, ali bo partijo dobil, remiziral ali celo — izgubil.

46. a4:b5 Kf6-e5!
Črni kralj ima sedaj premočno pozicijo.

47. f2-f3! Edino Po 47. Kf3, Kd4, 48. e4, fe3: e.p., 49. fe3: +, Kd3, 50. e4, Kc4 bi bila partija remis.

47. Ke5-d5!
Ne takoj Kd4, 48. Kf2, a4, 49. e3+, fe3: +, 50. Ke2 in bel dob, ker zaporedoma žrtvuje in osvaji na isti način e, f in g-kmete.

48. Kg2-f2 Kd5-d4
49. Kf2-e1! Zelo fina poteza, edina, ki dobi. Na 49. e3+, fe3: +, 50. Ke2, a4 bi bil še bel izgubljen.

49. Kd4-c4
50. e2-e3! f4:e3
51. Ke1-e2! Kc4-d4
Ne Kd3, 52. f4 itd.

52. b2-b3 Sedaj mora črni vleči, kar odloči.

52. Kd4-c3
Na Kd5, 53. Ke3:, Ke5, gre 54. f4+, g4:; 55. Kf3 itd.

53. f3-f4 g5:f4
54. g4-g5 Kc3-d4
55. g5:h6 f4-f3+!

Še zadnje presenečenje, ki pa tudi ne pomaga. Bel seveda mora vzeti kmeta, pa nastane nova končnica.

56. Ke2:f3 Kd4-d3
57. h6-h7 e3-e2
58. h7-h8D e2-e1D
59. Dh8-d3+ Kd3-c3
60. Dd8:c7+ Kc3:b3
61. b5-b6

Ta kmet je premočan.

61. De1-d1+
62. Kf3-g3 Dd1:h5?

Križanka št. 59

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10				11		12		
13				14	15		16	
17				18			20	
				21				
	23							24
25			26					27
28		29	30				31	
32			33		34	35		
36						37		

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. jugoslavanska reka; 5. japonski državnik; 10. mlinsko orožje; 12. zločin; 13. zdravilo; 14. predlog; 16. žensko ime; 17. veznik; 18. poljski pridelek; 20. kvarta; 21. ruski skladatelj; 23. palača v Rimu; 25. kratica za ploskovno mero; 26. mali del materije; 27. kem. znak za kalcij; 28. števnica; 30. pogojni veznik (okrajšava); 31. delni pritok Drine; 32. moško ime; 34. mesto v Siriji; 36. mesto v Turčiji; 37. moško ime.

Navpično: 1. dalmatinsko mestce; 2. koe- nec omenja; 3. doba (razdobje); 4. kem. znak za aluminij; 6. kem. znak za rutenij; 7. človekova oznaka; 8. slovenski četa v četi Petra Mrkonjčca; 9. turški državnik; 11. gledališka igra; 15. poslednja vojna;

Taka je partija talcoj kmeta. Izgleda na remis je dajalo Dg1+. Bel bi se toliko izognil večnemu šahu.

63. b6-b7 Db5-g5+
64. Kg3-f3 Dg5-f5+
65. Kf3-e3 Dd5-g5+
66. Ke3-d4 Dg5-d2+

Tu je bila partija prekinita, pa se je potem črni brez nadaljevanja vzdal. Bel kralj pride namreč do a7, nato sledi event. še Dd6+, ki belu ni postavi še eno dama.

Vasja Firu

R A D I O

Nedelja, 22. januarja

Ljubljana. 8: Kmečki trio. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos iz franč. cerkve. — 9.45: Verski govor (g. J. Jagodica). — 10: Dvočakov slovenski ples (plošče). — 11: Koncert kvarteta Pilih. — 12: Klavirski koncert guč. Viktorije Svihlikove, sodeluje Radijski orkester. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14: Plošče po željah. — 17: Kmet. ura: Zakaj so kmetijske organizacije potrebne (inž. Rado Lah). — 17.30: Za boljšo voljo in krajši čas (plošče). — 18: Alfons Inkret: Sovražnik malih živalic (igrica). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Dueti orgle in harmonike (gg. Petan France in Stanko Avgust). — 20.30: Koncert operne glasbe. Sodelujeta gđ. Vera Majdičeva in Radijski orkester. — 22: Napovedi in poročila. — 22.15: Za ples in oddih (plošče).

Ponedeljek 23.

Naša ženska stran

Mati se vzgaja ob otroku

Dandanes starši, ki jim je pri srcu vzgoja njihovih otrok, niso več tako kakor nekdaj navezani sami nase in na svoje prirodne vzgojne sposobnosti. Pedagoška znanost je stopila iz svojega ozkega kroga v široko ljudsko sloje in tistim, ki se zanimajo za vzgojno vprašanje, je že skoro na slehernem koraku odprt vir do pomoči, do nasvetov in posvetov. Ne da se očitati krogom, ki so za to odgovorni, da bi bili malomarni in da bi ljubosumno skrivali svoje znanje. Nasprotno! Tudi pri nas smo že tako daleč, da smo med tistimi, ki nekaj o vzgajanju vedo in tistimi, katerim je o vzgajanju potrebno nekaj vedeti, našli primerna pota in sredstva, da se najdemo in si pomagamo. Toda zdaj se, kakor da smo ob tem velikem napredku skoraj pozabili na neko »sredstvo«, ob katerem bi mogli neposredno črpati bogate zaklade za novo znanje. Vsem tistim širokim plastem, v katerih se je doslej že razgibalo zanimanje za vzgojno vprašanje, pa kaže, da še ni zadostno prišlo v zavest vsebina preproste ugotovitve: »Mati se vzgaja ob otroku.«

Saj so resničnost te ugotovitve izkusile na svoji koži gotovo vse matere, kar jih je kdaj bilo, če so le kdaj skrbno prisluhnile početju svojega otroka. Toda v razliki s sedanjostjo jim ta globoki vzgojni vir — otrok v svojem izživljanju — vsaj toliko pretežno ni prešel v zavest, da bi mogel postati dobrina širokih slojev. Dandanes pa po zaslugi za to odgovornih krogov vse bolj prihajamo v dobo, ko bo tudi ta neljubi vzgojni vir postal splošna dobrina.

Prav te dni me je zaneslo ponovno k predavanju, ki jih v ciklusu materskega tečaja skrbno vodi že tretje leto Splošno žensko društvo in h katerim se zdaj že leto za leto v tedenskih razmakih zbirajo številne matere z željo, da bi našle odgovor na številna zamotana navidežno neresljiva vzgojna vprašanja, ki jim jih zastavlja rast njihovega otroka. Tega dne je govorila profesorica ga. Vlasta Bachalnerjeva o tem, kdaj in kako se mati vzgaja ob otroku. V preprosti, vsem poslušalkam razumljivi besedah je iz svoje globoke naobrazbe in pa praktične izkušnje opozorila matere na otroke kot bi je ob katerem se morejo vzgajati:

»Z dovršenimi leti šolanja vzgoja človeka še ni končana. Življenje vzgoja človeka prav do praga smrti. Tako tudi mati v odnosu do svojega otroka črpa iz živga studenca, ki bogati in oblikuje njo, ob njej pa se obratno bogati in oblikuje otrok.«

Dandanes je že v široke sloje prodrla zdravo spoznanje, da se otrokova vzgoja ne začneja šele po rojstvu, temveč da se začneja že pred njim v času pričakovanja. In res je tudi obratno: tudi otrok že pred svojim rojstvom vzgaja svojo mater. Čas pričakovanja čisto nalaga bodoči materi veliko mero pozitivnosti. Marsikatera žena se v tem času bori s samo seboj, njeno kolebanje za in proti otroku dokazuje, da še ni docela izoblikovana. Toda končno vendarle v večini primerov zmaga v ženi želja po otroku in odpoved brezskrbnim ugodjem. Zena se je priborila do tiste velikega čuta za odgovornost do lastnega otroka. Črta pred porodo ni le več strah pred možno izgubo lastnega življenja, vse bolj je to strah pred možnostjo, da bo otrok izgubil mater v času, ko je je najbolj potreben. Ko se v smrtnem hropenju izvije otrok iz materinega telesa, postane materi prva skrb otrokova nega in prehrana. Odtlej posveča pozornost tolikim drobnim stvarim, ob katerih jo je prej življenje vodilo brez haska. Ko potem začne otrok spoznavati stvari okrog sebe, ko lovi prve korake in oblikuje svoje prve začetke človeške govornice, ugotavlja mati korak za korakom, da je doslej marsikaj važnega in pomembnega prezrla. V njej se začneja poglobljati čuti za lepo, čisto in zdravo okolico. Matere vedo povedati o marsičem, na kar jih je opozorilo šele dete. V globokem nagnjenju in pogosto težki skrbi za otroke se v tej dobi začneja razvijati tolikokrat preskušeno »zlato materino srce« — ob svojem otroku se spomni na tisoče trpetih mater in iz razumevanja preide od premišljevanja k dejanjem. Če ima žena svojega otroka, se zna bolje življati v tujega. Zato je tako napačna zahteva, naj bi se žene, ki so se posvetile kakemu poklicu, potem ko postanejo matere, iz poklica umaknile.

Ko pride potem otrok v dobo zastavljanja najrazličnejših vprašanj, nastopi za mater čas, da se vzgoji k skrajni potrpežljivosti, če je dotlej ni zmogla. Ob tem se tudi zave svojega pomanjkljivega znanja: otrok je tako zelo natančen in temeljit v svoji želji po znanju! Misleča mati spozna, da je treba odpraviti površnost, kajti površno znanje ni nobeno znanje. O tem ji priča že nezadovoljstvo otroka, ki

je dobil le površno pojasnilo na vprašanje. Otrok je tudi temeljit kritik in natančen sodnik, pa se mati mnogokrat šele ob otrokovi kritiki ali sodbi zave, da je storila nekaj, kar bi ne smela in si to zapomni. Posebno pri vprašanjih, ki bodo otroka zaposljevala še v poznejšem življenju, na primer razmišljanja o bogu ali vprašanja o postanku človeka, ki se pri otroku že zgodaj pojavljajo, naj bo mati previdna. Nikdar naj ne daje pojasnila, ki jih bo morala že v kratkem popravljati ali celo preključiti. Naj bo odkritosrčna, da ne bo omajala otrokove vere do sebe. Ob tem bo imela tudi priliko do kraja razmisлити o stvarih, o katerih morda še ni.

Ko otrok zaključi predšolsko dobo, nastopijo za mater nove dolžnosti. Otroku odtlej ne bo več povsem njen in tedaj se mora kljub nasprotni težnji obvladati, ker je šola otroku v korist. Otroka naj vzgaja v

upoštevanju nove avtoritete. Šole in učitelja, in naj ne zagrabi rušenja te avtoritete, ker ruši s tem tudi svojo. Ob otrokovem vstopu v pubertetno dobo se ji nudijo nove zmožnosti široke samovzgoje ob otroku. V puberteti se zdi, da se ji otrok odteguje, pa je v tej težavni dobi že marsikatera mati morala izgubiti otroka in je doživela polom. Prav v tej dobi velja biti najbolj odkritosrčen in pravičen do otroka, pa se bo gotovo dalo prebresti največje težave. Marsikatera mati se bo ob pubertetni spomnila svoje, morda že pozabljene dobe in bo znala s razumevanjem preiti otrokovo prehodno nevoljo ali molk. V tem času naj se tudi navadi spoštovati otrokovo voljo in nagnjenja, tudi njemu samemu naj bo nekaj prepuščeno, saj postaja zrel že za marsikaj. In če bosta oba, mati in otrok, srečno prebredla to nevarno dobo, je gotovo, da bo tudi po slej njuna globoka vez ostala trajna.

In dobro bosta vzgojena oba, mati in otrok.

Staromodni našivi na modernih oblekah

V teku zadnjih let je moda znova uporabljala mnogo starega okrasja in ga potem po daljšem ali krajšem času priljubljeno zopet zavrgla. Tako je prav za prav vsaka modna »novost« bila že večkrat v modi, kajti nič na svetu se tako stanovalno ne ponavlja kakor stare modne ideje. Takšno staro modno domišljijo privlača moda zopet na plan, ko smo na njo že vsi pozabili, jo nekoliko prikriljo sodobnemu okusu in dobili smo zopet »novost«!

V pričakovanju pomladne sezone si moda prizadeva, da bi s skromnimi sredstvi osvežila in polepšala naše zimske obleke in jih tako nekako pripravila na novo sezono. Pri tem se s posebnim uspehom poslužuje staromodnih vrvičastih našivov, ki s svojim starinskim videzom ustvarjajo na modernem krojenih oblekah nenavadno učinkovit kontrast. S temnih oblik se posebno lepo odražajo barvaste vrvice, a na elegantnih popoldanskih oblekah najlepše učinkujejo našivi iz zlatih vrvic, ki dajejo vsaj obliki dragocen videz. Natančno po oblekah naših starih mater pa je moda povzela motive tesno spletene iz črnih vrvic, ki nam na kostumih in toplih oblekah lahko nadomeščajo krzno okrasje. Mnogi izmed teh črnih vrvičastih našivov so vrhu tega še opremljeni z visečimi, iz enakega tvoriva spletenimi gumbki, ki še

poudarijo staromodni videz takšnega okrasja.

Posebno učinkovito lahko okrasimo eleganten, svetlo siv ali srednje moder kostum s podolgovatimi našivi, ki jih sple-

temo iz črne svilene vrvice. Z dolgo, v podobi kite spleteno progo oblijemo oba na, vpična roba jopice, ki ju z nevidno pritičnimi sponkami stikoma zapenjamo. Z enako pletenimi našivi obrobimo tudi vreče, ne žepe (1. skica).

Tudi na elegantni, volneni obleki, ki jo vidite na naši skici, so mali žepki obrobjeni z našivi. Mali, okrogli gumbki, ki vijo na takšnem mladostno ljubek videz, mali, pokončni ovratnik je okrašen z enakim motivom (2. skica).

Prav posebno elegantno pa učinkuje sicer preprosta svilena obleka, ki jo v široki progri nad pasom pošijemo z zaviti in ornament. Tu nam dobro služi posebno tan-

MODNI DAMSKI ATELJE

Mira škabar

ALEKSANDROVA CESTA 5-II.

Izdeluje dneve in večerne obleke, plašče in kostume.

Prvovrstna izdelava. Najnovejši žurnali! Zmerne cene!

NAJVEČJA IZBIRA

UMETNIH CVETLIC

Naročila strokovno izvršuje

MILENA ZOR JEŽEK

Franciška 8, dvorišče

Gospa se je postarala...

Pripovedovati vam hočem o vitki gospe, ki je slovela — še potem, ko je minil njen tri in trideset letni dan — zaradi svoje mladosti, kateri časa niso bili mogli do živga, potem pa se je v enem samem popoldnevu postarala za celih 20 let...

Trgovci so nagovarjali mlado gospe še dolgo potem, ko se je bila omožila, z go, splošno, znani pa so jo razvajali na ta način, da so jo imenovali »gospica«. V mestu je bila splošno znana kot »lepa gospa«. Pozneje so jo imenovali »interesantno gospo« in čisto na koncu je bila na glasu »še vedno lepa gospe«.

Medtem pa so njeni lasje pošagoma ocvneli in soprog si je celo pustil rasti brado. Gospejini nekdanji čestitci, ki so ji v mladosti letih dvorili ter so se zdaj zredili v trebuhe ali pa so že živeli od rente, so stremeli, kadar so jo srečali na ulici in so zavzeti gledali za njo.

»Takšni ženski zob časa ne more do živga«, so govorili in pristavljali: »še danes je privlačnejša od kateregakoli osemnajstletnega dekleta...«

Mladenci pa so menili:

»Ta ženska je morala iti nekoč prava krasotica...«

Oblčila se je vedno po zadnji modi, nje, na koja je bila elastična, postava vitka, v oči ji je žareli ogenj. Ravnotežja, ki jo je poznal od mladih nog, je rotila:

»Za božjo voljo, ne povejte nikomur, od kdaj se poznava.«

»Torej le priznavate, da niste več mla-

di?« se je čutil ravnatelj. Ona pa je odgovorila:

»Ženska je vedno stara samo toliko, kolikor se želi.«

Na soarejah je bila gospa še vedno blešča prikazen, zlasti kadar je imela razgaljena ramena in roke. Njena koža je sijala kakor marmor, v licih so se risale majčne jamice. Še pri dnevni svetlobi se ni zdelo starejša kakor trideset let — posebno če si jo opazoval iz daljave dvajse, tih korakov. Le iz najneposrednejše bližine se je zdelo, toda samo zdelo, da se okoli majčnih jamic nabirajo nekakšne jedva zaznavne gubice...

In zgodilo se je, da je gospa nekega dne odkrila tri prste širok siv koder na svoji glavi tik nad čelom. Takrat jo je nekaj zbudilo v srcu, oči so se ji skalle. Kaj pa je to? Kako je mogla tako nenadoma osiveti?

Pred davnimi leti, ko je bila še čisto mlada, je pri česanju odkrila tu pa tam siv las med črnimi kodri, ki so jo delali tako privlačno. V dobi »mlade žene« so postajali sivi lasje čedalje pogostejši pojav in gospa si je prikrbela proti temu zlu učinkovit pripomoček: dala si je pobavljati lase Barvanje je potem obnavljala in ga je ustavila šele pred tremi tedni, ko je prišla prehlad, da se je vlegla v posteljo. Ko je po tej boleznj vstala in se je pogledala v zrcalo, je spoznala, da je bolezen napravila iz nje ženo s sivimi lasmi.

Siv koder, ki ji je padal na čelo, je dajal njenemu obrazu neki poseben izraz. In

zdaj je opazila še nekaj, kar je poprej uhajalo njenim očem. Tudi pod očmi in ob ustnicah so se pojavile nekakšne gubice, rahle kakor svilu, toda vendarle gubice. Tedaj je obšel gospo strašen občutek... Zaprla se je v sobo in se je spremenila v sviloaso damo.

Umila si je puder z obraza in si je počesala sive lase gladko nazaj. Potem je oblekla nemoderno obleko temne barve ter si je posadila na glavo klobuk z žametnim trakom. Takšna je stopila pred zrcalo, ki ji je izzbilo solze iz oči. O maškara da se je sijajno posrečila... Hotela se je obleči kakor se oblačijo stare gospe, in glej, dosegla je popoln uspeh.

Nekoč opevana krasotica je sedla na stol in objela kolena z rokami. Zamaknila se je v minule čase. Njeno življenje je bilo kakor pomlad — kakor pomlad, ki jo je bister človeški razum podaljšal do jeseni... Zdaj pa se je nekaj spremenilo. Potegnila je ostrjša sapa in v obraz ji je dahnul hladni dih zime...

Ali je res tako? Ali se je nepreklicno postarala? Ali pa je vse to skupaj samo kruta šala?

Takrat je potrkalo na vrata in vstopil je njen mož. Gospa se ga ni niti malo prestrašila. Mož je najprej obstal na pragu. Opazil je na nji neko spremembo, kakšna pa je v svojem bistvu, se še ni zavedel. Vzel je roko lepe matrone v svoje roke in je rekel z glasom, ki se je skoro topil od ganotja:

»Kako lepa si danes, draga moja.«

Ona se je bridko nasmehnila in solze so ji ovlažile oči, ko je odvrnila:

»Poslušal bom vedno takšna...«

KALODERMA

Gelee

Specialno sredstvo za nego rok

ka vrvice, ki jo s drobnimi šivi pričrtnemo na obleko. Enako je počita tudi partija okrog vratu, obleko pa zapnemo s pločca, timi gumbi, ki jih sešijemo iz iste vrvice (3. skica).

Zredno prijammo in mladostno učinkuje. Jo na popoldanski obleki vrvičasti motivi v obliki male, široko zavazane pentlje. Vrvice izberemo v barvi obleke ali črno, če je obleka iz svetlega blaga. Na naši skici izhaja iz vsake pentlje dolga vrvice, ki je prikrita po vsej dolžini života in krila (4. skica).

Moderno, široko k lo jako dobro podpremo, če mu na spodnji rob prišijemo pleteno vrvice iste barve. Obleko s tako

otrobitenim krilom opremimo sveda tudi s pasom in enakih vrvic in pri tem ne pozabimo na ovratnik, ki ga prav tako lahko oblijemo s svilnimi vrvicami. Vratni izrez pa zaključimo s veliko pentljo iz enake vrvice. Život in del krila naše obleke zapnemo postrani s malimi gumbki, ki jih sešijemo iz vrvice (zadnja skica).

Proti zaprtju

Leopiltule

Oglas reg. S. Br. 31430 dne 24. XII. 1939.

TEDENSKI JEDILNI LIST

Beseda o zabeli

Važna za zdravo in okusno hrano je dobra maščoba. Idealni zabeli sta presno maslo in olje, posebno oljivo olje. V drugo vrsto spadajo kuhano maslo, svinjska mast in slanina. Z oljem lahko pripravlj prav okusno malone vsa jedila, različne juhe in minestre, mesne jedi, prikuhe in tudi sladice. Pri nabavi premege masla moras paziti na njegovo snaznost, vonj in okus, pa tudi na barvo. Razlika v ceni med prvovrstnim čajnim maslom in navadnim prenim maslom je malenkostna v primeri s okusom in izdatnostjo čajnega masla.

Svinjska mast je težka, iz dietnega vidnika skoraj popolnoma izločena. V

splošnem je v zimskem času bolj priporočljiva kakor v vročem poletnem času. Vedno pa je dobro, da vsaj mešaj, kjerkoli je mogoče svinjsko mast s oljem. Važno je tudi, da vsako maščobo pravilno segreješ za vsako uporabo. Preveč vroča mast izloča dražljive kisline, jed trpi na okusu in vonju. Tudi je ne segrej nikoli na prehudem ognju. Razbeli jo vedno na zmerni vročini in počasi do primerne stopnje. Ako mešaj mast s oljem, segrej vedno najprej nekoliko olje, potem dodaj mast. Pokvarjena ali slaba zabela ali premalo segreta mast pokvari sicer skrbno in dobro pripravljeno jed.

Kako bi kuhala, če...

Ponedeljek. Obed: Riževa juha s pečenicami in zelno. Govedina. Sladka repa. Ocvrti krompir. Hltri češki tolki.

Večerja: Fritatni pečenjak s fino sakanico. Salata.

Torek. Obed: Cvetačna juha. Goveji pički v kratki omaki. Dušen riž. Pomarančni kompot.

Večerja: Ocvrti možgani. Špinaca. Sreda. Obed: Ragu-juha. Paširani telečji zrezki. Drobn krompirček pečen. Brstno zelje s maslom. Brusnice.

Večerja: Široki rezanci z gnjato in parmezanom. Salata.

Četrtek. Obed: Sara. Ajdovi šganci. Omeleta.

Večerja: Telečja glava s hrenom. Petek. Obed: Paradiznikova juha s rezanci. Kuhana riba z majonezo. Lešnikova torta.

Večerja: Rižji rižoto (kaparocoli). Kompot.

Sobota. Obed: Sagova juha s rumenjakom. Govedina s praženim krompirjem in vinsko ali limonovo omako. Zdrobov nara, stek.

Večerja: Zajčja drobnjav. Voden žličnik.

Nedelja. Obed: parmezanova juha. Pečen zajčji hrbet, garniran s maslenim krompirjem. Salata. Brizgane štravbe s šodojem. Kava.

Večerja: Mrzli narezek. Čaj.

Kako moram kuhati, ker...

Ponedeljek. Obed: Kisla repa s svinjskimi parčiji. Kruhovi cmoki. Kuhane fige in češnje.

Večerja: Krompirjev pire s čebulno omako.

Torek. Obed: Krompirjeva juha s vami. pl. Zdrobov pečenjak. Čezana.

Večerja: Fižolica v omaki. Sirova omeleta.

Sreda. Obed: Rezanci na juhi. Z govedino mešane prikuhe. Jabolka.

Večerja: Češnjeva kaša.

Četrtek. Obed: Na juhi zdrobov pomlčnik. Golaž s krompirjem. Salata.

Večerja: Pijucka. Voden žličnik.

Petek. Obed: Polenovka na tržiški način. Polenta. Omeletni narastek.

Večerja: Na maslu precvrta polenta (odopolinde). Salata.

Sobota. Obed: Na juhi fritatni rezanci. Govedina s praženim krompirjem in hre, novo omako.

Večerja: Krvavice s kislim zeljem.

Nedelja. Obed: Na juhi vrančini zavitek. Ponarejen srnin hrbet. Krompirjevi žličniki. Salata. Hamburški krapki.

Večerja: Svinjska glava s kislim hrenom.

Recepti

Ponarejen srnin hrbet

Zmelji dvakrat na mesoreznic 30 dkg govejega mesa, 20 dkg sveže svinjine in 5 dkg prekajene slanin. Daj v skledo in primešaj tri žlice z juho ali mlekom prepojenih drobtin, popraženih na masti z drobo sasekljano čebulo, peteršiljem in majaronom, sol, poper, krheli zmečkane česna in eno jajce. Dobro pomešaj in oblikuj podolgovato štrugo in jo na gosto pretakni s slanino, kakor pravi srnin hrbet.

Nevesta v belem

Kakor pri modernih večernih oblekah, je tudi pri letošnjih belih poročnih oblekah opaziti dva sloga, ki si nasprotujeta. Tu gre za tesno, po telesu krojeno obleko in za široko stilno obleko, ki se razlikujeta od elegantnih večernih oblik edino po zaprtjem izrezu in dolgih rokavih. Obleka s širokim krilom ima tesen, gladek život, dočim je ozka obleka po životu drapirana ali nabrana. Venčiki ali šopki cvetja na glavi nadomestujejo lani moderna pokri, vala iz svil ali iz celofana, mnoge neveste pa imajo bel čipkasti pajčolan, ki ga lahko drapirajo po pričeski brez vsakega drugega okrasja. Letos moderni pajčolani ne pokrivajo obraza, temveč tvorijo le prozorno, nežno ozadje za vso bleščečo pojavo mlade neveste v belem. Za neveste je letos posebno v modi šopek iz dragocenih, belih orhidej, poleg tega cvetja, ki ni vsakomur dosegljivo, pa priporočla moda tudi šopek iz nežnih amarntic ali iz snežno belih gardenij.

Hamburški krapki

Naredi v skledi kvasno testo iz 25 dkg moke, 5 dkg premege stopljenega masla in 1/8 mleka, dveh jajc, malo soli in limonove lupince. Za to količino moke vzemi 2 in pol dkg kvasa. Testo dobro stepi, med stepanjem, ko je testo že gladko, primešaj po žlicah pol kg olupljenih, na strgalcu, kakor hren nastrižanih jabolč, ki jih postaviš, medtem ko pripravljáš testo, za malo časa na toplo. Postavi testo na toplo, da vzide, kar traja eno uro. Potem pa daj v ponec z jamicami masti in jo žlicah polagaj testo v jamiche. Opci jih lepo rumeno na obeh straneh. Potem polagaj na pivni papir, potresi s sladkorim prhom in daj tople na mizo.

Fritatni pečenjak s fino sakanico

V lončku pripravi omeletno testo iz mleka, dveh rumenjakov, moke, soli in smaga od dveh beljakov, ter speci tanke fritate (palačinke). Prej pa pripravi seka, nico.. Zmelji košček kakršnekolj pečenke in 10 dkg gnjati in zmelji na mesoreznic. Daj v skledo in primešaj eno jajce in nekoliko parmezana. Potem polagaj pečene fritate v primerno veliko, s prenim maslom ali mastjo namazano kozico, razmaji po vsaki eno žlico nadava. Vrtnjo pa pokapaj s stopljenim maslom ali toplojen smetano in peci v srednje vroči pečici kakih 20 minut. Pečeno svrni na pogret krožnik in daj s špinato ali salato na mizo. Daš tudi kot medjed po juhi ali kot samostojno jed za večerjo.

Mešane prikuhe

Eno ohrovtovo glavo in pol zeljnate glave zreži na široke rezance. Na kocke pa zreži pol zelinca, olupljene gomoljke, eno srednje debelo rumeno kolerabo, dva večja korenja. Operi in popari s slanino krompir, pa odcedi. Potem daj v kozico žlico masti, nekoliko čebule in odojenc zelenjavo pa oculi, popopraj in duši na zmernem ognju, da se zmehča. Po malem zalvaj. Ko je mehko, potresi povrhu pol žlice moke. Ko porumeni, zalj z malo juhe ali krompir in duši na kraju štedilnika do serviranja.

Zakoni pri živalih

Papige, primeri zakonske zvestobe — Petelin je haremski paša — Idealen zakon med sesalci — Kako živijo levi

Zanimivo je, kako različen je položaj samice v živalskem svetu, posebno pa njeno razmerje do samca.

Pri pticah so samice, ki bi vladale vse življenje nad »rojem« svoja samca, zelo redke. Kvečjemu papige bi lahko postavili kot primere zakonske zvestobe in samo vrsta papig, ki jo imenujejo »neločljivci«, pozna.

tako veliko ljubezen, da ptica »umre«, če izgubi svojega druga ali družico. Pri večini ptic pa je zvestoba le začasna in samic je obnavlja vsako leto s drugo samico. Poročila se spomladi, poleti dobita in vzredita mladiče, jeseni se ločita. Naslednje leto sledi splošna izmenjava zakonskega druga. Celo golobi, ki veljajo

za angele čistosti, so prave pošasti, kar se tiče zvestobe, če gledamo na to reč s človeškimi očmi, bolj rečeno s očmi civiliziranega človeka. Drugi krilati svet pa ima naravnost muslimanske uredbе. Petelin ima cel harem, nad katerim dostojanstveno gospodari kakor kakšen staroturški paša.

Ljubzensko življenje večine ptic kaže

vedno iste oblike. V prvi dobi, v času snovitve, je samic popolnoma

v jarmu samičjih mikov, v drugem času medenih tednov sta oba druga v isti zamaknenosti in si delita delo ter gradnjo gnezda. Včasih prevzame samic celo popolnoma nase, toda po večini vlada idealno stanje enakih pravic in dolžnosti. Ta harmonija velja tudi za čas valitve. Samica vali sama in samic skrbi za hrano, ali pa grejeta jajca oba izmenoma in

izmenoma skrbita za hrano. Tudi za mladiče skrbita sprva oba enako, toda potem samcevo zanimanje vidno upada in končno ostane samica sama v gnezdu, da hrani otroke in jih vzgaja, med tem ko hodi dični soprog po svojih potih.

Kateri sesalci nahajamo idealni zakon, v katerem si samic in samica zvesto in v ljubezni

delita pravice in dolžnosti, prav za prav samo pri človeških opicah, gorilah, šimpanzih in orangutanah, ki sklepajo zakon za vse življenje. V primerih sovražnega napada se samica s mladiči re-

ši, med tem ko se samic sovražniku pogumno postavi po robu. Če je samica sama, varuje mladiče s svojim telesom in se bori zanje do smrti. Tudi levi imajo precej idealno zakonsko življenje, ki pa traja samo nekaj časa. Lev je prav za prav

edini mesojedeč, ki pozna pravo zakonsko življenje. Preden si pribori družico, ima kralj živali trde spopade z vrstniki. Ko si je pa samica moza izbrala, se drugi snubci z dostojanstvom vdrado v svojo usodo in dvojica živi nekaj časa v zvesti skupnosti, pri čemer samica pokorno sledi samcu, in to celo na lovu. Lev je baže

celo tako galanten, da prepušča najboljšo koso plena svoji »ženi« in se ne spravi do jedi, dokler ni ona sita. Ko otroci blagoslovijo zakon, pokazeta oba skotitelja obojujočo ljubezen do njih. Mati jih oblikuje, se igra z njimi in prenaša vse, kar si dovoljujejo z njo, oče pa se trudi, da jim poskrbi najboljšo obedo.

Ostali sesalci se le redkokdaj vedejo tako »človeško«. Zakon traja večinoma le

nekoliko dni

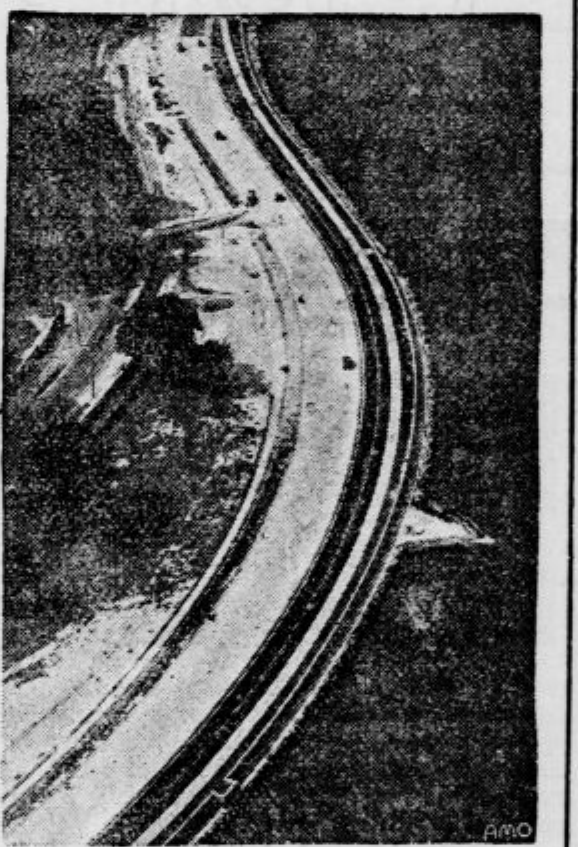
ali celo nekoliko ur. Samice uživajo torej polno prostost, dokler jim je ne odnese skrb za mladiče. Pri drugih sesalcih ima samic po več samic in vlada nad njimi kot neomejen tiran. Paviani s svojimi družicami zelo grdo ravna. Pri divjih prežvekovalcih, jelenih in severnih jelenih, imajo samice spet boljše usode. Samic

živijo s več samicami, ki so pa popolnoma proste in se med seboj dobro razumejo. Mož postane neprijeten šele tedaj, če se hočejo spustiti v razmerja z drugimi živalmi. Tedaj jih s sunki in udarci spravi k pameti, na kar žive spet v slogi dalje.

Med plazilci vlada prilična enakopravnost, ožega razmerja med temi topimi živalmi ni opaziti. Pri ribah je položaj med samcem in samico lahko popolnoma obrnjen,

samica se zabava, samic pa mora skrbeti za otroke.

Nova avtostrada

Od Kodanja do Helsinškra gradnja zdaj krasno avtostrado, ki teče ves čas tik morske obale in bo zato pomenila velik užitek domačinu in tujcu

Letošnja kopalna moda

Na Floridi razkazujejo mlada dekleta mikavnost ženske kopalne obleke, ki bo letos prevladovala tudi na evropski peščini

Zemlja — velikanski motor

Vplivi meseca na oseko in plimo — Premikanje zemeljskih mas — Kako je s teorijo o ohladi tvi našega planeta

Zemlja bi lahko primerjali s velikanskim motorjem. Po nekem temeljnem fizikalnem zakonu se mora sila, ki jo razvija naša premičnica, nanašati na način na pet javiti, kajti sila je v vesoljstvu neminljiva, noben nje del se ne more izgubiti. V čem se kaže torej delo naše zemlje?

Lahko bi odgovorili, da se efekti njene sile kažejo v menjavi dnevo in noči, poletij in zim. Toda to bi ne bilo pravilno, ker so le posledica sončnega žarenja, ne pa zemeljskih sil samih. Menjava dnevo in noči, poletij in zim predstavlja le spremeno pojave zemeljskih gibanj, ne pa njihovih učinkov v fizikalnem smislu. Zemlja mora učinke svojih gibanj čutiti tako rekoč na lastnem telesu, kakor spoznava potnik v železniškem vozu sprememo brzine ali vožnjo v krivulji po zadržanju svojega telesa.

Splošno menijo, da je priprisan mene plime in oseke vplivom meseca. Toda ta dva pojave je mogoče razložiti tudi brez luninega vpliva iz učinkov zemeljskega vrtenja okrog lastne osi. To vrtenje povzroča med drugim tudi premike celin in morij, kajti zemeljska skorja ni otrpla maza, kakor so menili nekoč, temveč narašča prožna in gibljiva tvorba.

Iz geologije vemo, da je bila razdelitev kopnin in morij nekoč popolnoma drugač-

mikanjem zemeljske skorje zavoljo zemeljske toplote in žareče mase razvijati njajo spet podnebnja ter nastajanje lednih dob, kar pripravlja na naši premičnici v teku tisočletij spet nove geološke preobrate.

Neposredna posledica motornih storitev vrteče se zemlje so tudi dvigi in nižanje tal, ki jih povzročajo premiki mas. Takšni učinki zemeljskih sil pa se kažejo tudi v notranjosti planeta. Ni nobenega dvoma, da nastajajo zavoljo trenja med zemeljsko površino in zemeljskim jedrom potresni ter ognjeniški pojavi. Znanost je prišla do prepričanja, da se morejo zemeljska toplota in žareče mase razvijati tudi iz dinamičnih učinkov sil ali pri zemeljskem vrtenju. Po tej razlagi ni niti nujno potrebno, da bi bila zemeljska krogla nekoč žareča krogla, ki se je počasi ohlajala. Ta teorija ohladi tve je danes že prilično zastarela.

Tako so se nekdanja naziranja o nastajanju raznih zemeljskih pojavov, plime in oseke, zračnih in morskih tokov, zemeljskega magnetizma, premikanja celin, potresov in ognjeniških izbruhov temeljito predrugačila. Vsi ti pojavi, ki so jim nekoč pripisovali različne vzroke, se dajo pojasniti iz zemeljskih gibanj in so posledica motoričnega dela naše zemlje.

Nevarnost plazov

Neposredno po novem snegu ni varno hoditi v gore

Zanesljive zaščite proti snežnim plazovom ni. Nevarnost je mogoče znižati pač na najmanjšo mero, če dobro poznaš gore, a to je vse. Važno je vedeti pred vsem, katero pobočje preti s plazovi in katero ne. Posebno nevarno je po hudih snežnih mežteh in potem pri velikem mrazu ali temperaturah nad ničlo. Najbolj nevarni so suhi plazovi, ki lahko zgornjo vsak čas z vsakega pobočja, če je nagnjeno nad 24 stopinj. Fen hudo deževje, toplota in sonce pa spravljajo v gibanje mokre plazove.

Sneg, ki se je začel gibati po nagnjeni ploskvi zdrvi s strašno silo v dolino. Človek, ki zaide v plaz, je v nekoliko minutah tako tesno zajet, da neredko ne more zagniti niti z roko. Drobni snežni delci mu zamašijo takoj nos in tako se lahko zaduši.

Da se izognemo nevarnosti plazov, moramo pred vsem upoštevati pravilo, ki pravi, da se neposredno po novem snegu ne podajamo v gore. Če sije sonce, počakajmo dan ali dva, če je nebo pokrito ali v

megli pa počakajmo celo tri dni. Važno je, da se opreмимо z rdečo, do 25 m dolgo, 4 do 7 mm debelo vrvico. To si privežemo z enim koncem trdno okrog telesa, ostanek pa pustimo, da se vleče za nami. Glavni namen te vrvice je ta, da pokaže reševalcem hitrejšo pot do ponesrečenca, ki ga je zasul plaz.

Najnevarnejše so za smučarje snežne plasti, ki jih je veter na kakšen način nanesel na pršič ali zmrzlo zelenel sneg. Če stopamo ali smučamo preko takšne plasti, kujemo pogostoma voljo bobnenje. Izkušeni smučar potem ve, da preži nanj bela smrt. Če bi zapadel nov sneg, velja kot svarilo tudi neka posebna, siva barva snežne plasti. Kakor vse vrste plazov nastajajo tudi ti ne samo zavoljo smučarjev, temveč jih sproži lahko tudi vihar, kamen, včasih tudi en sam glasen klic. Znano je, da so štirje zmagovalci Eigerjeve severne stene našli mrtoli na klince nekega reševalca na vrhu gore, ker niso hoteli po nepotrebnem povečati nevarnosti, v kateri so bili.

Voda pod puščavo

Artezijska voda v globini 400 m — Čarovnik Tripolisa

Ko se je Italija l. 1913 s Turki borila za Tripolis, je bil med njimi pionirskimi četami mlad tehnik po imenu Viale. Pride, lili so ga oddelku za vrtnanje vodnjakov, kajti v puščavi je od preskrbe čet z vodo zavisel ves uspeh. Takrat so si Italijani pomagali na preprost način: iskali so sledov za starimi arabskimi vodnjaki in v njih bližini so vrtali v zemljo, da bi našli na vodo.

Mladi Viale si je med vojno nabral bogate izkušnje glede teh stvari, tako da je po končani vojni ostal v Libiji v državni službi kot vrtnalec vodnjakov. Sčasoma mu je uspelo važno odkritje. Arabci so bili vedno zadovoljni s tem, da so pri vrtnanju vodnjakov sploh zadeli na vodo, a Viale je videl, da zgornja plast vode nikakor ne bi zadostovala za namakanje dežele. Vrtal je torej globlje in je v globini kakšnih 25 m pod prvo vodno plastjo našel na drugo, ki je imela že polartezijski značaj, to se pravi, da je stala pod nekim določenim pritiskom, ki jo je poganjal v višino. Kmalu po prvem uspehu poskusu je od krlil v ozemlju, kjer je besnela malarija in ki so se ga izogibali, zelo močan vrelce. Dejal je, da mora biti ta voda artezijska. Toda geologi so zmajevali z glavami. Po njihovem mnenju je bila artezijska voda v tem delu puščave nemogoča. Oblasti so se naslanjale na sodbo učenjakov in so Vialeju prepovedale, da bi razsipaval državno last za ureditve svojih »norih« idej.

Viale pa ni bil mož, ki bi se dal preplašiti. Skomignil je z rameni, potem si

MNOGO PRIHRANITE
če kupujete kvalitetno blago za zimske suknje, plašče in obleke pri trvdki
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 7.
Izgotovljene zimske suknje, obleke i. t. d. vedno v zalogi.
Lastni izdelki! Moderni kroji!

Tisočak v listnici

Nenavadno presenečenje je doživel neki gasilec v Nancyju. Na gasilski veselici, ki so jo priredili kakor vedno ob koncu leta, so delili darila in gasilec Julien Pelletier si je izbral listnico. Ko je pregledal njene poedine oddelke, je našel v njej bankovec za tisoč frankov.

Sprva so mislili val, da gre za potegavščino, potem se je izkazalo, da je bankovec pristen. Pelletier je odšel v trgovino, kjer so bili listnice kupili, toda nihče mu ni vedel povedati, kako je prišel bankovec vanjo. Vsi poskusi, da bi to skrivnost razjasnili, so bili dosej brez uspeha in ta, ko bo tisočak, ki ga so shranili na policiji, čez leto dni pripadel gasilcu, če se ne bo med tem javil njegov pravi lastnik.

Utrjeni Leningrad

Reuterjev dopisnik poroča iz Leningrada da je ruska vlada okoli mesta zgradila 50 angleških milj globok utrjen pas, ki vključuje tudi Kronštad. Vstop v to cono je brez policijskega dovoljenja prepovedan. V tem pasu je prepovedano zidati hiše in vile, v vlake pa smejo vstopati samo osebe, ki imajo tozadevno dovoljenje.

A NEKDOTE

Ravnatelj Pariške opere Ritt si je nekoč nakopal nevoljo neke visoke starejše dame, ker ji je, kakor mnogim drugim, ki niso imeli pravice do tega, odvzel prsto ložo. Kmalu potem sta bila oba v isti družbi in dama si ni mogla kaj, da bi ne pokazala svoje nevolje.

Ko je bil v bližini njenega kroga, je dejala čim glasneje, da bi jo siljal: »In takšen stavec hoče biti ravnatelj Pariške opere!« Ritt je pogumno pristopil in je dejal: »Gospa, imel sem že nekoč prstilo, da sem izzval vašo nevoljo.« — »Kako to?« je vprašala. »Ali se spominjate morda,« je dejal Ritt, »da so morali pri vaši poroki svečano ceremonijo prekiniti zavoljo krčanja nekega novorojenčka, ki so ga pravkar krstili?« — »Da, toda ne uvidevam,« ga je ustavila dama začudeno. »Nu, tisti novorojenček sem bil jaz,« je dostavil Ritt.

Adolf Menzel je videl pri svojem prijatelju Gustavu Richterju nekoč skico gole nimfe, ki jo je bil napravil kipar Reinhold Begas. Slikar je vzel malo skulpturo v roke, jo nekaj časa z obduvanjem ogledoval, nato pa je dejal Richterju: »Vprašajte vendar Begasa, ali bi ne bil sposoben zaljubiti se enkrat tudi malo platonično, da bi tudi obraznim delom posvetil nekoliko pozornosti!«

VSAK DAN ENA

Smučanje je lepa reč... ...a tudi toplo vreme je ljudem dobrodošlo.

Doživljaj v mrtvašnici

Ko je mizar jemal mero, se je domnevni mrtvec postavil na noge...

Iz Varšave poročajo o nenavadnem doživljaju, ki ga je imel v Opatovu, vojvodstvo Klec, neki mizar. V mrtvašnici tega kraja se je ponudi prikrajšanemu Antonin Mucha. Vigel se je poleg nekega mrliča na oder in se je pokrli s ponjavo, ki je zagrinjala mrtveca.

Rano zjutraj je prišel v mrtvašnico mizar Josef Jachniewicz, ki so mu naročili,

naj napravi rakev za mrliča. Ne da bi po, gledal, kdo leži pod ponjavo, je mizar vzel mero za umobolnega Mucho. Tega se je pri merjenju dotaknil z metrom, zato se je Mucha zbudil. Dvignil se je pokoncu in zarjul nad mizarjem: »Kaj, meni si vzel mero, ne pa onemu?« Mizar se je tega ta, ko prestrašil, da je omedlel in padel na tla. Šele ko ni bilo Jachniewicza nad debelo uro domov, so ga pogrešili v delavnici ter so šli za njim. Našli so ga nezvestnega na tleh in so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so se zdravniki trudili dve uri, da so ga zopet obudili k zavesti. Strah pa je možakarja tako zdelal, da je dobil hud živčni šok. Oddati so ga morali v oddelke za živčno bolne, kjer bo moral nekaj časa ostati v zdravniški oskrbi.

Petelin usmrtil gospodarja

Pri nekem petelinjem boju v perujski prestolnici Lima je petelin usmrtil svojega gospodarja Louisa Quintanilla, s katerim je hotel lastnik izbojevati donosni petelinji boj. Gospodar je oborožil petelina s majhnimi, ostro brušenimi ostrogami, ki so pri petelinjih bojih v navadi. Da bi žil, val podžgal proti nasprotniku, mu je na jako boleč način izdri nekaj peres. Petelin je zaradi tega tako pobesnel, da je planil gospodarju na vrat in ga začel obdelavati s ostrogami. Rane same na sebi bi ne bile smrtno, toda ker je imel petelin umazane kremplje, je nastopilo zastrupljenje in Quintanilla je nekaj ur po prevozu v bolnišnico podlegel ranam, ki mu jih je zadal bojeviti petelin.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ubožno oblečen deček (elegantni dami): »Usmilite se, gospa, dajte mi nekoliko dinarjev, da pridem do svojega brata.« Gospa (sočutno): »Ubožec! Kje pa je tvoj brat?« Deček (spravi denar): »V kina...«

BELINA PERILA

ki je oprano s odličnim

HUBERTUS

milom je ponos vsake gospodinjice! Uporabljajte ga tudi vi!

Prekrasna diva, dovolite, da vam čestitam k pet in dvajsetemu rojstnemu dnevu in k tridesetletnici gledališkega udejstvanja... (Gbitz)

SPORT

Spored, ki bo kmalu pozabljen Tekma v Planici, nekaj nogometa, to bodo skromni dogodki današnje nedelje

Današnja nedelja spada v sportu med one, ki bo kmalu pozabljena. Pod silo ne navadno toplega vremena za sedanjí letní čas so morali glavni junaki zimské sezóné — smučarji in drsalci — skoraj povsod položiti orožje. Imeli so velike načrte, na vseh koncih in krajih bi bili tekli in skakali po belem snegu in tekmovali na gladkem ledu, toda jug je pospravil zimsko odejo in ledne ploške ter le v majhnem kotičku gori v Planici je snega ostalo še toliko, da bodo lahko poskusili na njem tudi še danes. Ilirija bo tamkaj v dopoldanskih urah izvedla medklubsko smučarsko tekmo v tekih za seniorje in juniorje; kakor slišimo, se je za prireditve prijavilo precej tekmovalcev, tako da bodo vsaj nekateri in oni najbližji nekoliko prišli na račun. Od povsod drugod pa smo skoraj dan za dnem prejela obvestila, da je vse preloženo na pozneje...

Ostali del sporeda bodo izpolnili nogometaši, toda vsi izven Ljubljane. Današnji termin je določen za odigranje štirih četrtfinalnih tekem v tekmovalstvu za zimski pokal, v katerem sodeluje po zadnjih izločitvah še osem klubov, in sicer štirje beograjski, dva zagrebški ter splitski Hajduk in sarajevska Slavija. Razpored današnjih tekem obsega dvojni spored na

igrišču Jugoslavije v Beogradu ter po eno tekmo v Zagrebu in Splitu. Razen za beograjski tekmi, kjer se zanimanje za okroglo žogo ne poleže niti pozimi, velja mnogo pozornosti tudi splitski tekmi med Hajdukom in Gradjanskim, starima rivaloma, ki zmerom privabita na igrišče do zadnjega vse navijače. Sicer pa izidi današnjih srečanj še ne bodo odločilni za dokončno izločitev nadaljnjih štirih udeležencev, temveč bodo morali današnji domačini še enkrat zaigrati na igrišču današnjih gostov. Preostala štiri moštva bodo nato igrala zadnjih šest tekem za naslov letošnjega pokalnega prvaka.

Drugi pomembnejši dogodki v sportu na tereh ne bo. Če omenimo še občni zbor kolesarjev v Zagrebu, za katerega vlada med voditelji našega kolesarstva zaradi znane napetosti med centralo in nekaterimi podrejenimi forumi, precejšnje zanimanje, smo omenili precej vse, kar bo danes novega v sportu.

★

Prva letošnja nogometna tekma v Celju. Danes ob 14.30 se bo pričela na Glaziji v SK prijeteljska nogometna tekma med SK Celjem in SK Olimpijo. Ta prva letošnja nogometna tekma v Celju bo gotovo zanimiva in napeta.

Razpis

smučarskega tečaja za ljudskošolske učitelje na Gorjušah

Jugoslovanski zimsko sportni savez bo priredil na Gorjušah v času od 5. pa do večerš 12. februarja t. m. smučarski tečaj za ljudskošolske učitelje z namenom, da bi se tudi med učitelji ljudskih šol ustvaril kader smučarskih učiteljev, ki bi v svojem službenem kraju lahko takoj začeli s praktičnim poučevanjem šolske mladine v smučanju.

V ta tečaj bo sprejetih 15 učiteljev s sledečimi pogoji:

1. Prosilec mora biti iz kraja, kjer mu bo omogočeno praktično uporabljati pridobljeno znanje v tečajih za šolsko mladino.

2. Ne sme biti absolvent že kakšnega podobnega smučarskega tečaja.

3. Mora biti vsaj deloma vešč smučarske tehnike.

4. Prošnji za sprejem mora priložiti pismo izjavo (obvezo), da bo vsako leto priredil tečaj za šolsko mladino in o tem redno poročal Jugoslovanskemu zimsko sportnemu savezu.

5. Tečaj je brezplačen. Tečajniki morajo imeti lastno dobro opremo in plačajo samo potne stroške iz službenega kraja do postaje Bohinjske Bela, nazaj pa iz Bohinjske Bistrice.

6. Prošnji za sprejem je treba poslati takoj, najkasneje pa do 28. januarja t. l. Jugoslovanskemu zimsko sportnemu savezu v Ljubljani, Tyrseva cesta 1a/IV. Obenem naj kandidatje zaprosijo po uradni poti kr. bansko upravo za dopust od 6. februarja do večerš 11. febr., ki je načelno že odobren.

Službene objave GZSP, Jesenice, 12. izlet podvezje je končan. Vsem klubom in društvom, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli k takemu uspehu, se najiskrejeje zahvaljujemo. Vsem prijateljem belega sporta, ki so s svojimi darili razveselili naša grajena tekmovalce, naj velja še posebna zahvala. Zapisniki klubskih prireditev. Vsi klubi naj takoj pošljejo zapisnike svojih klubskih prireditev z dne 8. jan. t. l., da jih bomo odpisali v seznamu. Verifikacija: Dne 9. t. m. so bili na seji o. u. verifikirani: Štrubar Anton, Koren Franc (oba Bratstvo), Grabnar Ljubo, Volc Andrej (oba Jezersko), Pohar Silva (Sokol Jesenice), Perc Stanko, Ješe Jože, Prešeren Martin, Ravnik Franc (vsi Sokol Radovljica), Andolšek Martin, Zigmund Viktor, Arh Alojz, Malenšek Silvin (vsi Smk Bohinje). Verifikacija so obnovili: Bohinec Ivan, Čvrtner Adolf (oba Bratstvo), Lukanc, Hafner, Čarman Tade Tode, Tadel Janez, Kramar, Klemenc, Stranjsky, Teran, Ahacik, Ankele, Lavička, Labič, Toporiš in Tepina (vsi SK Tržič). - GZSP.

Ljubljanski kolesarski podvezje, ki je imela nedavno svoj občni zbor, je te dni konstituirala svoj odbor. Za predsednika je bil izvoljen dosedanjí predsednik g. Vošpernik, tajnikse posle pa bo v letošnjem poslovnem letu opravljal g. Butinar. V odboru so še naslednji gg.: Pogačar, Gasperšič, Tersan, Predalič, Pleško, Lazar, Bezla, Sancin, Valant, Frkroj, Moder, Gregorič, Prodan, Gartner in Zorman. Imena teh starih delavcev v kolesarskem sportu so najboljšje jamstvo, da bo delo v tej sportni organizaciji tudi letos krenilo novim uspehom naproti.

Kolesarski občni zbor »Savec« bo na Svecnico 2. februarja t. l. v gostilni pri »Amerikancu« ob pol 11. uri dopolnje z običajnim dnevnim redom. Vabljeni ste, da se ga sigurno udeležite. Izžrebana bodo tudi lepa darila. Odbor.

Fotomaterji-sportniki, pozor! SK Ilirija naproša vse fotomaterje, ki so v zadnjih treh letih napravili posnetke njenih sportnih naprav, kakor tudi posnetke o priključnih raznih prireditvah in imajo negativne, da jih blagovolijo vposlati na naslov SK Ilirije, Ljubljana, poštni predal 175 po eno kopijo s sporočilom, ali so pripravljeni odstopiti negativ proti primerni odškodnini.

2SK Hermes (nogometna sekcija). Občni zbor nogometne sekcije bo v ponedeljek 23. t. m. ob 19.30 v lovski sobi pri »štepičcu«. Opozorjajo se vsi igralci, da je udeležba strogo obvezna. Vabljeni so tudi ostali člani in prijatelji kluba. Uprava.

Iz Uredništva. Zaradi nerazpoložnosti proti klubu in klubovim članom se je Smk Ljubljana zatekel po pomoč k »Slovencu«. Ugotavljamo, da je o Palmetovem startu v tujini pisal samo naš list v vsej državi, in sicer obakrat tako, kakor smo bili kot kronisti dolžni in kakor smo vest prejeli, češ naj starta zunaj, če doma nima tekem, in naj trenira drugod, če je doma še drugih dovolj. Kdor je čital in citiral naše beležke drugače, je ali zagrizen klubski ali pa skrivna drugačne namene. Dobremu razpoloženju pa je oboje samo v kvar. — Sportni urednik.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 21. I. 1939

Kranjska gora-Vrhi 1515 m: —3, delno oblačno, 45 cm snega, osenjen;
Kranjska gora 810 m: 1, delno oblačno, 20 cm snega, južen;
Rateče-Planica 870 m: —3, sončno, 26 cm snega, južen;
Planica Slatna 950 m: —1, sončno, 36 cm snega, osenjen;
Peč-Petelinjek 1400 m: —1, sončno, 30 cm snega, južen;
Pokljuka 1300 m: 2, delno oblačno, 65 cm snega, južen;
Dom na Komni 1520 m: 0, oblačno, 50 cm snega, južen;
Gorjuše 1000 m: —3, sončno, 20 cm snega, južen;
Koča na Zelenici 1534 m: —3, sončno, 75 cm snega, južen;
Dom na Kravcu 1700 m: 0, oblačno, 50 cm snega, južen;
Velika planina 1558 m: 0, oblačno, 40 cm snega, južen;
Koča na Smrekovcu: 3, sončno, 80 cm snega, južen;
Peca 1654 m: 0, delno oblačno, 60 cm snega, južen;
Rimski vrelce 530 m: 0, delno oblačno, 12 cm snega, južen.

20. I. 1939.

Koča na Pesku 1382 m: 2, oblačno, 50 cm snega, južen;
Mozirska planina 1444 m: —1, oblačno, 90 cm snega.

Dve predavanji

Prof. Allix o francoskem kmečkem življenju — Prof. Anton Slodnjak o Ivanu Cankarju

Ljubljana, 21. januarja

Snoči ob osemnajstih je v zborniški dvorani univerze predaval univerzitetni profesor A. Allix iz Lyona o francoskem kmečkem življenju. Predavanje je priredil Francoski inštitut in njegov direktor prof. Lacroix je predstavil odličnega gosta. Po uvodnih besedah, s katerimi je predavatelj počastil Ljubljano in našo ožjo domovino, je orisal številnim poslušalcem tesne vezi, ki spajajo francoskega človeka z zemljo, s podeželjem in kmetstvom. Navedel je zanimive primere iz sveta lyonskih in pariških intelektualcev, ki ilustrirajo to globoko in čustveno toplo spojitost meščana z zemljo in z življenjem na kmetih. Skoraj vsak mestni prebivalec, ki mu razmere količkaj dopuščajo, hoče preživeti vsaj del svojega odmora na kmetih. V nadaljnjem je predavatelj prikazal strukturo francoskega podežlja in zgodovinski razvoj naselij, izmed katerih imajo mnoga prastari izvor, saj se lahko dokaže, da bivajo kmetje na istih tleh že iz keltške dobe. Prav tako stari so na kmetih v Franciji mnogi rodovi, saj je pri številnih dognano, da bivajo že šest ali osem stoletij na istih tleh in obdelujejo isto zemljo; celo taki kmečki rodovi, ki se lahko ponašajo s tišočletnim bivanjem na istih tleh, niso v Franciji izredna izjema. Ta stalnost in starodavnost je vtišnila bistveno značilno obeležje francoskemu kmečkemu življenju. Predavatelj je pokazal ustroj, značaj in značilnosti francoskega kmetstva na dolgi vrsti smiselno izbranih diapozitivov. Starinske osnove in globoko tradicijo je ilustriral zlasti s primeri narodnih noš, tipov vesti, razdelitve polj po posameznih kulturah, gradnje kmečkih hiš in podruških trajnih znakov, ki označujejo francosko podeželje. Prav posebno je opisoval in ilustriral naselja in prebivalstvo v hribovskih goratih krajih, kjer se je ohranilo še največ prvobitnih in originalnih značilnosti francoskega kmetstva. Poslušalci, med katerimi so bili poleg članov francoske kolonije s konzulom Remérandom na čelu tudi številni profesorji in drugi domači intelektualci, zlasti pa akademski mladina, so trud odličnega predavatelja nagradili s pozornostjo in z iskrenim aplavzom.

Ob dvajsetih pa se je do kraja napolnila predavalna dvorana Drž. trgovske akademije na Bleiweisovi cesti, kjer je Slavistično društvo priredilo proslavo dvajsetletnice smrti Ivana Cankarja. Presenetljiva udeležba, ki je za njo komaj zadoščevala ta dvorana, je pokazala, koliko občinstva imajo takšne prireditve. Predavanje je v imenu društva otvoril predsednik društva prof. dr. Mirko Rupel in izročil besedo dr. Antonu Slodnjaku. Znaní slovstveni zgodovinar je v približno enournih izjavah izločil orisal Cankarja kot glavnika slovenske narodne duše, kot izpovedovalca njenih bolezni, sanj in nadej. Z učinkovitostmi in jasnimi besedami je prikazal njegov razvoj od pesniških začetkov do poslednjih spisov in dokazoval, da je v vsem njegovem delu ne

samo sled njegove enotno zgrajene osebnosti, marveč tudi izraz istega narodnega duha, ki je dobil v Cankarju največjega glasnika po Prešernu. Po predavanju dr. Slodnjaka, ki ga je občinstvo poslušalo z očitnim zadovoljstvom, je režiser dramskega gledališča Ciril Debevec s priznanim recitacijsko kulturo prebral črtico »Večerna molitev« in odlomke iz »Kurenta«, »Hlapca Jerneja« in »Podob iz sanje« ter zaključil ta izbor z močeno Cankarjevo vizijo iz »Kurenta« o popotnikih, ki odhajajo v neznanu tujino in pojo otožno pesem o ljubljani domovini.

Iz Julijske krajine Drobne novice

Smrtna kosa. Na Brjah pri Rihemberku je preminil v nedeljo dne 15. t. m. 63letni posestnik Pečenko Andrej. Bil je vzoren mož, poštenjak. Izhajal je iz ugledne rodbine Pečenko iz Rihemberka. Preostali naši sožalje!

V Ročinju je umrla znani rodni Poberajev mati gospa Ana Poberajeva v visoki starosti 84 let. Bila je ena izmed najstarejših Ročinjk. Blag ji spomin!

Razstava slikarja Knežića. V ponedeljek je bila v Jerkovi dvorani v Trstu otvorena razstava jugoslovanskega slikarja Franja Knežića. Otvoritvi so prisostvovali tudi zastopniki oblasti. Knežić, ki živi že nekaj časa v Trstu, je razstavil okrog 30 pokrajinskih slik in tihozitij. V umetniških krogih je vzbudil mnogo pozornosti posebno s svojo dinamično igro barv z morja in obrežij in z izredno plastičnim podajanjem cvetja ter življenja na bližnjem Krasu.

Regulacija Reke. Že dolgo se je govorilo o regulaciji gornjega dela Reke. Sedaj je reški pokrajinski upravni svet končno sklenil, da se pripravljajo dela pospešijo in regulacija vode dejansko prične izvajati. Kmetijska ministrstvo je po intervencijah reškega prefekta zagotovilo potrebna finančna sredstva, tako da bo regulacija dovršena v prihodnjih dveh letih. Za regulacijo Reke bo izdanih nekaj milijonov lir.

Ostavka goriškega podeštata. Te dni je dosedanjí goriški podeštata Valentin Pascoli podal ostavko na svoj položaj. Bil je imenovan za predsednika goriške mestne hranilnice. Za komisarja goriške mestne uprave pa je goriški prefekt imenoval inž. Antona Casasola.

V goriški nadškofiji sta bili razpisani te dni dve novi župniški mesti, in sicer v Kanalu, kjer je župnik Venceslav Bele pred kratkim umrl, in v Otaležu, ker je bil dosedanjí otaški župnik Anton Krapež premeščen v Batuje.

Prođ goriških sodiščem sta se morala te dni zagovarjati 23letni Oskar Vrčon iz Renč in 29letni Lojze Križaj iz Gorice, ker se nista o pravem času prijavila k naboru. Obsojena sta bila na zaporno kazen po 6 mesecev.

Italija Redenta, znana šolska družba, ki deluje že celo desetletje v Julijski Krajini in Južni Tirolski je razdelila ob sv. Treh kraljih, kakor je to v Italiji običaj, mnogo daril otrokom, ki zahajajo v njene šole. V tržaški pokrajini je bilo na 180 šolah in zavetiščih te družbe obdarovanih 8397 otrok. V sorazmernem enakem številu so bili obdarovani tudi otroci domačinov v goriški reški in istrski pokrajini.

Smrtna nesreča! V Idriji se je smrtno ponesrečil 65letni stari Kogej iz Bovca. Luka Kogej je bil umobolen, vendar ne nasilen. Zato se je smel svobodno gibati. Zadnje čase je mnogo hodil po okoljskih vaseh in poljih. Nihče ne ve, kako se je nesreča pripetila. Pred dnevi so ga našli mrtvega na cesti proti Spodnji Idriji.

Pri delu se je v Kanalu nevarno ponesrečil 32 let stari delavec Josip Obid iz Cerknega. Bil je zaposlen pri gradbenem podjetju Mayer. S tovariši je preteklo soboto izravnaval teren. Sredi dela se je zvalila nanj ogromna skala, ki mu je prelomila hrbtenico in prizadela nevarne poškodbe na glavi. Z vso naglico so ga prepeljali v gorisko bolnico, kjer ga zdravniki skušajo ohraniti pri življenju.

V Idriji je v ponedeljek nenadoma umrl uradnik Anton Jereb. Bil je star 48 let. V nedeljo je bil videti še dobro razpoložen in zdrav. Naslednje jutro so ga našli mrtvega v njegovi postelji. Kakor poroča »Gazzettino«, so orožniki ugotovili, da nad njim ni bil izvršen nikakr zločin in da se mu tudi ni pripetila nikakr nezgoda nogo da ga je zadela srčna kap.

Izžrebane loterijske številke: Bari 68, 65, 41, 28, 67, Benetke 76, 85, 50, 42, 22, Florenca 37, 82, 69, 9, 67, Milan 37, 23, 12, 19, 27, Neapelj 15, 76, 82, 11, 55, Palermo 29, 8, 44, 69, 28, Rim 36, 74, 7, 70, 76, Turin 36, 41, 43, 35, 40.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri

Nedelja, 22. ob 15.: Pika in Tonček. Mladinska predstava. Znižane cene. Ob 20. Hollywood. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 23.: Zaprt.

Izredno uspešna sodobna mladinska igra »Pika in Tonček« prikazuje čudne dogodivščine dveh velemlinskih otrok. Delo je za mladino in starše zelo vzgojno, in je doseglo splošno priznanje kritike in občinstva. Kdor hoče pripraviti svojemu otroku veselje in užitek, naj jim omogoči obisk te predstave.

Sliko iz življenja v »Hollywoodu«, napore za doseg filmskega angažmana dveh talentiranih igralcev, razne spletke, reklamne trike itd., pokaže Newiarowiecova igra, »Hollywood«, ki je nazoren primer o važnosti različnih veselih in žalostnih činiteljev, odločujočih o filmski karijeri.

O P E R A

Začetek ob 20. uri

Nedelja, 22. ob 15.: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20. Manon. Gostovanje ge. Zlate Gjurgjenac. Izven.

Ponedeljek, 23.: Zaprt.

»Pod to goro zeleno«, izvrstno češko Benešev opereto bodo pelli popoldne že 40ič na našem odru, kar je najlepši dokaz, da je delo v resnici izvrstno in splošno priljubljeno.

Ga. Zlata Gjurgjenac bo gostovala drevi v operi »Manon«. To je njena najboljša vloga, kar jih je pela na našem odru in prav v tej partiji je odlična umetnica postala izredno popularna.

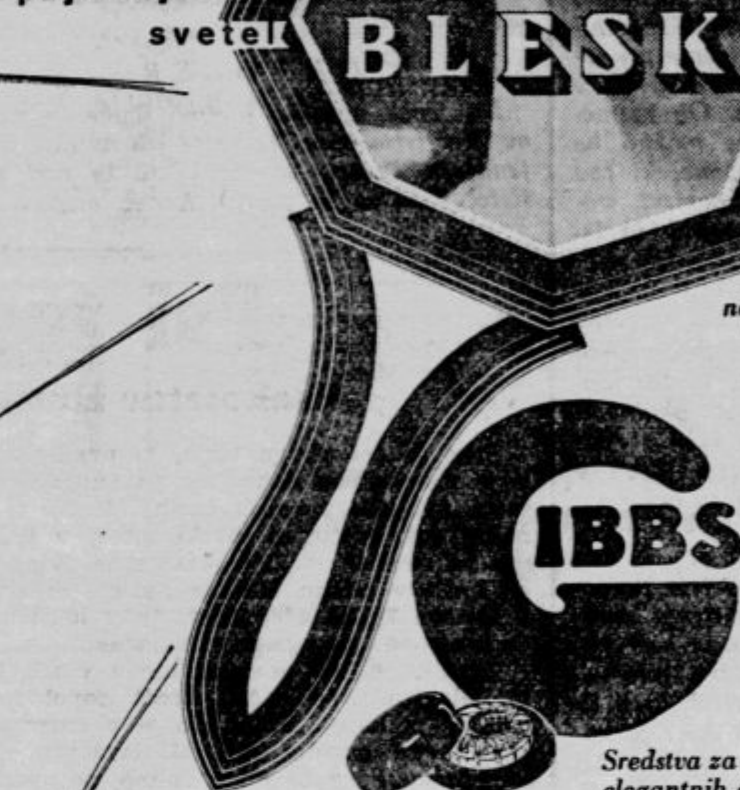
MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 22. ob 15.: Boccaccio. Znižane cene. Ob 20. Pokojnik. Znižane cene.

Zadnjič.

Ponedeljek, 23.: Zaprt.

Zobje odbijajo svetlobo kakor zrcalo, čistoča pa jim daje svetel

GIBBS

najpopolnejše sredstvo za nego zob na osnovi mila

TOPI

masne sestavine jedi

NEUTRALIZIRA

kislino v ustih

POLIRA

zobe, ali tako, da jih ne kvarí

UTRJUJE

dlesni

OSVEŽUJE

dih.

Sredstva za nego zob GIBBS se prodajajo v elegantnih, čistih in nepokvarljivih škatlicah, kakor tudi v velikih in malih tubah. Škatlice GIBBS-a se izdelujejo v 6 barvah in se lahko nešteto krat napolnijo z vložki mila.

Klavirji pianini

Warbinek

so prvotne kvalitete, vredne cene krasnih instrumentov. Konkurencija vsem znanim inozemskim tvrdkam. Izredne tonske lastnosti in trajnost. Ki so plod dolge gošnje izkušnje v izdelavi klavirjev, preseneča. Izposojevanje po najugodnejših pogojih.

Warbinek

tovarna klavirjev L J U B L J A N A Miklošičeva cesta št. 4 pri Frančiškanski cerkvi.

POCENILI

smo znatno vsa zimska oblačila, povrnike, Hubertuse, perilo itd.

Presker,

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

Moški,

ki trpite na seksualni nerazvitenosti in na impotenci,

nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskusite

OKASA

100 tablet 220 din; 50 tablet 110 din.

Ki so jih mnogi zdravniki prekusili in so kot hormonski preparat odobrili.

Lekarna Mr. Rožman, Beograd, Terazije br. 5.

Reg. S. br. 5732-1934

2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA

CEITA

NSERIRAJ

V „JUTRU“!

TRGOVINA

Z ŽELEZNINO

v centru Zagreba naprodaj

pod ugodnimi pogoji s skladiščem, vrednim 300.000 do 400.000 din.

Blago se lahko deloma prevzame. — Cenj. ponudbe na INTERREKLAM d. d., Zagreb, Masarykova ul. 28 pod br. 282/B-7.

MOŠKI!

Za

zdravljenje

spolnih

slabosti

seksualne impotence, za spolno slabost ter za okrepitev funkcije spolnih žlez poskusite originalne hormone škodljive

„HORMO-SEKS“ pilule

Dobivajo se v vseh lekarnah!

30 pilul Din 84.—, 100 pilul Din 217.—, 300 pilul Din 560.— Zahtevajte le originalne »Hormo-Seks« pilule, ki so na škatlici zunaj opremljene s zaščitno znamkico. Po pošti razpošilja: LEKARNA BAHOVEC, LJUBLJANA. Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT« Zagreb, Langov trg št. 3. Ogl. reg. S. br. 1990-35

Ne oklevajte, odločite se: Od sedaj naprej nobenega drugega čistila več kot edino le domače čistilo

„SLAVIN“

Vsak trgovec Vam rad postreže s tem odličnim domačim proizvodom.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

V naročju Prirode

Ribiški koledar

»Česke slovo«, ki ima vsak četrtlet posebno rubriko »Ribiški vestnik«, je objavilo izpod peresa ribiškega strokovnjaka J. N. Polaske praktični ribiški koledar, ki bo zanimaj tudi naše sportne ribiče. Objavljamo ga v prevodu tudi mi, neznatno prirojenega našim razmeram, da ustrežemo vsem onim našim čitateljem, ki se bavijo z lepim ribiškim sportom.

JANUAR

V tem mesecu se še drsita potočna postrv in menek. Lov na te ribe je torej prepovedan. Januar je izmed vseh mesecev najmanj ugoden za sportni ribolov. Malo je dni v tem mesecu, ki bi vabili sportnika, da bi posegel po trku. Ako ima pri rokah majhne ribice, lahko poskuša srečo v lovu na ščuke, sulce in okune. Ob razmeroma toplih, solčnih dneh je možno na umetno muho vloviti tudi lipana, ki rad sega po nji. Kdor umetno goji postrvi, mora dnevno nadzirati ikre v aparatih in izločevati odrle ikre.

FEBRUAR

Drst potočne postrvi je končana. menek je še v drsti, ščuka se začne drstiti. Sulec, ščuka in okun se, ako so okolnosti ugodne, zlasti, ako je ugodno vreme, radi love na blestivko. Na postrvih ikrah v aparatih se pojavljajo nastavki za oči.

MAREC

Zaščitna doba za potočne postrvi preneha 15. marca in se pričene postrva sezona. Ob lepih, solčnih dneh se že lovi potočna postrv, ki pa je še močno mršava. Ni priporočljivo, da bi jo sportnik lovil že v tem času. V gorskih potokih, kjer je voda hladna, je potočna postrv zlasti shujšana, zato bi bil naravnost greh jo loviti. Menek že rad prijemlje. V drsti so ščuke, sulci, okuni in kleni, prične se drstiti tudi šarenke ali ameriške postrvi. V valilnih aparatih so se že izlegle prve postrvice.

APRIL

Ko jamejo zeleneti vrbe in jelše, je na počila prava postrva sezona. Postrvi so si po zimski drsti in velikih selitvah že odpočile in so ponekod že znatno rejene. Drst se okuni, belice, podusti, lipani, lini, proti koncu aprila pa se začne drstiti tudi ostrž. Tudi sulec je še v drsti. Je to doba drsti prevelike vrste rib. Na ikrah šarenke se pojavljajo nastavki oči. V tem stanju se ikre lahko razpošiljajo.

MAY

V maju je postrva sezona na višku. Potočne prav tade prijemljejo, so krasne, dobro rejene in v tem času najokusnejše. V drsti so okun, karp ali šaran, som, somič, in ostrž. V ribogojnicah je postrvi zarod izven in treba ga je vsaditi v potočke, oziroma razposlati.

JUNIJ

V mesecu juniju pričena glavna ribarska sezona. Drst vseh vrst rib je končana in lov je prost. V tem mesecu se zlasti radi love šarenke, lipani, mrene, podusti, šarani, lini, platice itd. Ako je v juniju oblačno in vetrovno vreme, je lov uspešen in v glavnem zgodaj zjutraj. Raki so najokusnejši, kadar cvete pšenica.

JULIJ

V mesecu juliju in avgustu imajo ribe v izobilju hrane, ki jo dobivajo v vodi sami ali ki pada z obrežja, grmovja in dreves na vodno gladino. Ribe so sitne in se manj radi love, kakor v mesecu juniju. V tem mesecu je najugodnejši čas za lov z umetno muho.

AVGUST

V avgustu so ribe najraje na površini vode. Za lov na ščuke se pričene prava sezona. Mrene in karpi se v tem času kaj radi love, okuni pa radi segajo po živih ribicah. Prav radi prijemljejo kleni. Šarenke pred dnevi je »Jutro« objavilo članek »Medvedje v slovenskih gozdovih«. Članek upravičeno trdi, da je prava domovina medvedov v Sloveniji le še v gozdovih na Dolenjskem, zlasti v onih okoli Ribnice in Kočevja. Res je, tudi, da se sem in tja začne kakšen kosmatinec tudi na Gorenjsko, saj je bralcem »Jutra« gotovo še v spominu dogodek, ki se je pred leti primeril neke v okolici Smedlinskih gozdov. Takrat je v temni noči obiskal star medved čebelnjak nekega posestnika in kajpa temeljito premetel panje, da je prišel do medu. Da bi dosegel vrhni panj v čebelnjaku, je stopil na vozček (cizo), ki je stal zraven čebelnjaka. Na strmini pa se je vozček pod težo premetalk in z medvedom vred zdrvel v dolino. Zjutraj so vaščani našli izropan čebelnjak, v dolini pa vozček ves ponesrežen. Na svoji neprostovoljni vožnji v dolino se je moral medved temeljito prestrašiti, saj je pustil zaprepačenim ljudem potrdilo, da se najdejo figarji tudi v medvedjem rodu in ne samo pri ljudeh.

Podobnih veselih dogodivščin o srečanju z rjavim kosmatincem kroži vse po polju tudi po Kočevskem, da ne omenjam gosposkega obiska rjavega medveda na ribiški železniški postaji, ki se je primeril lansko zimo in o katerem je takrat »Jutro« takisto poročalo. Takrat se je v hudi zimi ponoči podal medved na daljino pot. Ali ga je nagnal glad iz Velike gore pri Ribnici proti Mali gori, ali pa je šel obiskat ženko, ki je tisti čas tam nekje skotila svoje mladiče, tega nihče ne ve. Res pa je, da je ubral pot kar preko perona ribiške postaje... kajti naslednje jutro so ljudje našli tamkaj sledove njegovega sprehoda.

Ni redek primer, da kočevski šolarji v zimskem času nočejo hoditi v šolo. Najpogostejši njihovi izgovori za ta izostajanja pa gredo na kožo medveda, ki so ga tu ali tam ljudje srečali. Včasih je ta strah

ke ali amerikanke se odlično love na umetno muho, zlasti če je vreme oblačno. Z blestivko je lov uspešen na velike postrvi, ščuke, okune in bolene.

SEPTEMBER

Voda postaja hladnejša, ribe se drže večinoma na dnu, le ob toplih solčnih dneh plavajo na površju. Potočne postrvi se že pripravljajo na drst, samice so že polne iker. Ščuke so v tem mesecu silno požrešne, zato je lov nanje v tem času najuspešnejši. Začenja glavna sezona na sulce, ki jih lovimo z mrtvo ribico, blestivko ali piškurjem. Klenj v tem mesecu najraje prijemljejo. Raki se parijo. Proti koncu meseca se je treba pripraviti za lov na potočne postrvi-samice, ako hočemo dobiti ikre za valilnike.

OKTOBER

Na trnek uspešno lovimo ščuke in mrene. Ko listje pada, te vrste rib najraje prijemljejo. Postrvi in menki so že pod zaščito. Raki se še parijo. Konec meseca je

treba osmukati postrvje iknice in mlečnike in oploditi ikre.

NOVEMBER

Lov s trnkom je vedno manj uspešen. Ribe leže na dnu in nehavajo sprejemati hrano. Karpi in lini so se zarili v blato. Klenj se umikajo v svoja zimska bivališča. Love se samo še ščuke, sulci in okuni. Potočna postrv je v drsti. Ribarske priprave je treba shraniti. Tanki konec ribarskih palic je treba zaviti v suho platno, da se preko zime ne skrivijo. Oplodjene ikre se vlagajo v valilnik.

DECEMBER

December je za ribiče kakor januar. Ščuka, sulec, lipan in okun sicer še dobro prijemljejo, vendar pa lov nanje ni več priporočljiv. Lipan rad sega po umetni muhi ob toplih, solčnih dneh. V valilnikih je treba vsak dan skrbno pregledovati ikre in odstranjevati odrle. Drst potočnih postrvi je v tem mesecu na višku, proti koncu meseca ponehava, konec januarja pa popolnoma preneha.

Psi trgajo srne

Vsakoletne zimske žaloigre v gozdovih

Srne so res uboga bitja, ki prežive poletje v splošno dobro, so pa skoraj brez moči v hudih zimskih časih. Minilo je le nekaj dni, odkar so lovski tatovi v Bohinju na smučeh lovili in klali srne. Zdjaj pa so našli v bližini Kamne gorice, in sicer v lovišču Ivana Megušarja in v lovišču v Ovisah od psov raztrgane srne.

Vozniki, ki so pretekli teden vozili les iz Jelovice, so začuli sredi dopoldneva obupno plakanje. Prihajalo je v smeri od samotnega naselja, pri Miklavčevu. Ko so pripeljali les že blizu doline, so opazili v mehkan južnem snegu sledove srn in velikega psa. Neki voznik je šel po sledi in nudi se mu je žalosten prizor. Sneg je bil potepan, močno okrvavljen in poln dlake. Malo od tod, v gošči, kjer je bilo precej

na debelo nakopičenega snega, sta ležali raztrgani dve srni. Ena manjša in ena velika. Poleg pa je bil ves sneg pomandran od pasjih tac. Kazalo je, da sta dva močna psa, od katerih je eden gonil, drugi pa se nastavljal, ujela mladiča, kateremu je bržčas hotela pomagati mati, pa je doletela ista usoda kakor njenega ljubljence. Psa sta obe srni zadavila in raztrgala. Po sledih v snegu in veliki rani na mladičevem vratu se da sklepati, da je bil mladič hitro mrtev, dočim je srna poginila zaradi v zadnjem delu telesa. Trpeti je morala strašne muke, preden je podlegla. Podobno raztrgano mlado srno so našli na hribu Vrečah. Tudi tam so se poznali sledovi dveh velikih psov. Bržčas bodo kasneje, ko bo mogoče pregledati vse okoliške gozdove, kamor so se zdaj, ko je na Jelovici še na debelo mokrega, težkega snega, preselile vse srne, našli še več od psov raztrgane divjačine.

Takih primerov imamo vsako zimo več in sicer v vseh delih Slovenije, posebno še v zadnjih letih, odkar najdemo v vsaki vasi bodi že čiste nemške ovčarje ali pa tudi druge pasme psov, križanih in pomešanih z nemškimi ovčarji. Prav posebno

nevarni so lovski psi, če imajo kaj krvi omenjene, divjadi nevarne pasme. Takih psov najdemo že veliko pri nas. Da je nemški ovčar ropar, je vzrok naslednji — tako vsaj ga je pred leti na pasji razstavi v Ljubljani pojasnjeval specialist za ocenjevanje nemških ovčarjev. Nemška ovčarka, ki ga pri nas nazivamo volčjaka, so hoteli narediti bolj ostrega. Zato so ga križali z volkom. Po večletnem križanju je uspelo ustvariti sedanjega žival, ki pa ima povsem druge lastnosti, kakor so si jih bili želeli kinologi. Sedanjí nemški ovčar ni prav nič ostrejši kakor prej, ko ni bil v njem volčje krvi, odnosno, ko je stara pasma nemških ovčarjev že čisto izgubila slabe lastnosti davnih prednikov. Nasprotno, z volčjo krvjo je prešlo v pasmo tudi volčje figarstvo, zahrbtnost in roparska strast. Od nemških ovčarjev je prešla volčja kri in z njo vse slabe lastnosti v najrazličnejše nečiste pasje vrste, celo med kmečke pse, ki jih rabijo tu pa tam za lov. Večina takih psov ne laja, ko zasleduje divjad. Sledje ji tiho in so prav zato toliko nevarnejši, ker se jim divjad ne umika tako previdno, kakor glasno gonesim psom. Značilna volčja lastnost pa je tudi ta, da love taki psi radi v družbi in da eden goni, drugi pa preži. Veliko srnjadi uničijo psi takrat, ko je sneg južen in težak in gonjena srnjad kmalu omaga. V največji nevarnosti pa so srne v snegu, ki je pomrznjen le po vrhu in se srnam predira. V takem snegu tudi lisice in majhni psi morajo srne. Nje namreč snežena škorja drži na površini, dočim se tanke noge srn udirajo globoko v sneg in so hitro obrezane in okrvavljene od ostre snežne skorje. Ranjena srna omaga kaj hitro in postane plen roparjev. Manjši psi, med njimi tudi lovski (na brakadah), pa povzročajo zlo med srnjado tudi že z gonjo samo. Upehana divjad, posebno mladiči, leže v sneg in se prehladi. Mnogo srnjadi na ta način pogine ali pa oslabi in je mnogo bolj občutljiva za različne želočne in črevesne parasite, kakor zdrava divjad. Mnogo takih pasjih hudodelstev je zapi-sanih pri nas na račun volkov, ki smo jih pa, hvalabogu, razen enega ali dveh sam-

Zgodilo se je tudi že takole...

cev, ki sta se lansko leto še pojavljala v Kočevju, že čisto zatrli. Kljub temu, da so kočevski lovski čuvaji, ki kaj dobro poznajo svoja lovišča, v katerih se volkovi najprej pojavijo, prihajajoč iz Hrvaške, že šestkrat izjavili, da zadnja leta ne prihajajo čez Kolpo volkovi, vendar vsako zimo čitamo in slišimo o volčji nevarnosti. Zanimivo je pri takih poročilih, da so pisana po enem kopitu in po večini od ljudi, ki niso lovci in ne poznajo razmer v naši prirodi. Vsaka taka zgodba se prične: Volk je napadel psa na verigi. V največ primerih ga je ogrizel, včasih pa zajelo

pojedel. Dokaz, da so volkovi v gozdu, je pisem tudi ta, da so našli raztrgane srne. Lovci, na noge, na volkove! Lovci včasih res gredo, toda volkov ne najdejo. Kako naj bi jih tudi našli, ko jih ni! V vseh teh primerih je verjetnega je toliko, da so našli raztrgane srne in v snegu sledove velikih tac. Toda ti sledovi niso od divjih volkov, marveč od domačih sultanov, ki uhajajo ali samj v gozd ali pa spremljajo do gozda vozove in sani voznikov. Cim so pa v gozdu, jo že mahnejo po svoje — in gorje divjadi katero izsledijo!

Raj fazanov ob Savi

Velika Dolina, 17. januarja
Od Krškega pa tja dol proti jugu, ko se savska dolina odpre, ko se Sava razlije po nekoliko zamočvirani ravnini in se pokaže Posavje v vsej svoji lepoti, je vse polno gostega vrbinja. Zdjaj, ko je pritisnila ojugra, leže med goščo raztrgane jase z umazanimi snežnimi plohami, koder se skriva eden najbolj gizdavih ptičev Posavine — fazan, ki se je na obširni ravnini kar dobro zapodil. Vsak prijatelj prirode in lovec, pa tudi sladokuscev, ki jim okusno fazanovo meso ugaja bolj od vsake salsice, bo pritrtil: lov na fazane nudi užitek, veliko bolj pa je fazanova pečenka, zalita z dobro merico dobrega dolenskega cvička...

Če se pelješ od Brezice proti Veliki Dolini po državni cesti, opaziš na levi strani od tistega kraja, »kjer se zelena Krka druží z bodrimi valovi Save«, — kakor je rekel pisatelj Mencinger, pa dol proti Hrvaški ob Savini strugi izredno mnogo rečnih rokavov in rokavčkov med goščo vro, jelš in drugih pritičljivih dreves. Če postojiš ob cesti, se ti tu pa tam prikaže fazan s svojim dolgim repom. Včasih, toda bolj poredko, se ti sprehaja ob mlakužah v grmičevju cela družina, ki išče hrane. Med goščo, trnjem, praproto in robidovjem je njegovo bivališče. V zimskem času, ko je težko za zrnje, jagode in druge plodove, si poišče črvo in žuželke, ki mu gredo izredno v slast. Ob jasnih nočeh ga vidiš tu pa tam med vejami košatega drevoja, kamor se umakne v strahu pred zalezovalci. Pa tudi v zimi zleti višje gori, motreč okoli. Posebne družabnosti ne pokaže, najraje je sam. Če stopiš med vrbinje, jo hitro odkuri. Pa tudi sicer se tiho plazí po gošči. Fazan je poleg plašljivosti ena najbolj neumnih živali. Prijatelj prirode in lovec mi je pripovedoval, da je zašel med čredico fazanov povsem neopaženo. Takoj ko so živali zagledale človeka, so se razpršile na vse strani, begajoč sem in tja in niso vedele, kaj bi. Stari fazan se je zaril v vrbov grm in čakal... Nič ni ne-navadnega, ko pravi, da fazan zgubi glavo pred človekom, počene na tla, ali pa se stisne, pa tudi glavo skrije pod peroti ali v goščo v strahu pred sovražnikom, misleč, da ga nihče ne vidi. Strašno je plašljiv, saj ga zajec, kobilica in polž prestrašijo, da drgeta po vsem telesu... Ko je lansko jesen tu narasla Sava in prestopila bregove ter se razlila po Posavju, je jata fazanov čepela na gričku in čakala, da jo je voda dvignila iz prijetnega zavetja daleč dol po reki.

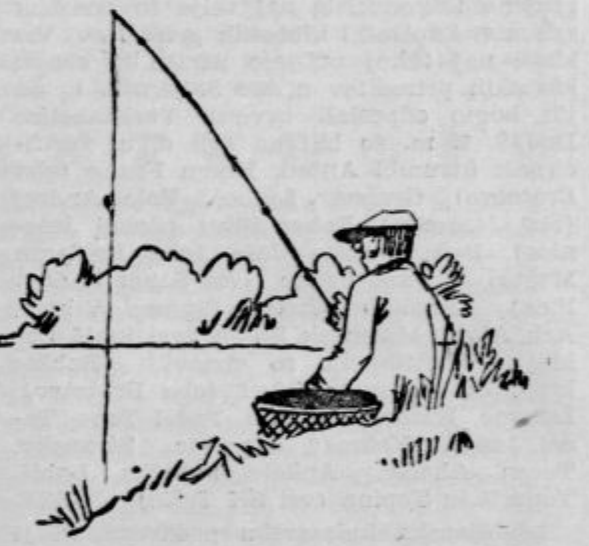
Ko gre na pomlad, ko drevje brsti in mačice splezajo na vrbinje, se umakne stara fazanka v svoj kotiček ob jelši, v gosto robidovje, pa tudi na široko jaso ali senožet — in znese v zelo plitko jamico 8 do 12 jajčec zelenkastostve barve. Tako so kakor okoli in sovražno oko lisice, podlasice in kune jih težko zapazi. Seveda fazanjo pečenko si radi privoščijo kragulj, vrane, sraka, pa tudi podgane. Samica sedi na jajčecih 25 dni, dokler se ne zvale mladi fazani, ki jim mati posveča vso skrb in nego ter materinsko ljubezen. Večno lepa pesem narave! Vodi jih po trati in če preti nevarnost, jih skrbno stisne pod peruti. Vso pomlad, poletje in jesen ostanejo mladiči pod nežnim varstvom samice. Jeseni, ko pritisne mrzla burja, ko listje od mraza odpada, se mladi rod od-tuji in išče sam sebi hrano. Razpršijo se in fazanka ostane sama... Samec se kaj malo ali pa nič ne zmeni niti za ženko, še manj za potomce. Ob takem skrbstvu ni nič čudnega, če jih precej pogine.

Dandanes so fazani pri nas razmeroma redki. Bogato našeljeno perje samca takoj razodeva, da je doma nekje iz Azije. Prednja Azija odkoder je prišel k nam, ima še danes mnogo divjih fazanov, ki žive v trumah v vzhodnih krajih, po gozdovih in med skalovih. Nizko južno drevje

ga tudi v pravi domovini skriva pred sovražniki. Pravijo, da so ga v Evropo prinesli stari Grki, ko so iskali zlato v Kolhidi (na Kavkazu). Ugajal jim je s sabljasto zakrivljenim repom, ki doseže nad pol metra in zaradi izredno lepega perja, ki je ugajal njihovi gizdavosti. Po glavi in po vratu je zelen, pa se spreminja na soncu na zlato. Truplo se preliva na rdečo, modro in zeleno ter ima bele in črne pege. Rep pa je črno pasast in obrobljen v kostanjevo rjavi barvi. Lica ima gola, na nogah pa so ostroge. Od Grkov so prevzeli fazana enako gizdavi stari Rimljani. Tako se je polagoma razmnožil po vsej Evropi. Začeli so jih gojiti po gradovih in graščinah, ki so imele velika posestva. Posavski gradovi so nekoč v veliki meri gojili gizdavce v za to pripravljenih fazanjah. Velike planote, obdane z ograjo ali z vodo, poraščene z grmičevjem, so bile zelo primerne za gojitev lepega ptiča. V zapadni Evropi: v Angliji, Franciji in na Nizozemskem so bili v ta namen zgrajeni največji fazanjiaki. Češka, Avstrija, Madžarska so imele za gojitev pripravne terene ob Dunavu in njenih pritokih, ki so fazanom zelo priljubljeno naravno zavetišče. Brežiška graščina, kjer so se nekdaj na veliko ukvarjali z rejo fazanov v svojem okolišču, ima dosti zaslug, da so se ohranili do danes na obširnem Posavju. Seveda je bila odgoja velikih množic fazanov precej draga zabava, vendar so si tedajni mogočniki radi privoščili tak luksuz. Zato se dandanes podivjani fazani plode po vrbinjah obširne Posavine, kjer jim ugaja lega. To so navadni fazani. V vsaki šolski prirodo-pisni knjigi pa čitamo, da ima fazan tudi svoje sorodnike, ki so imenitnejši kakor on sam, ker so bolj nališpani. Doma so na Kitajskem. Tudi ti so prišli k nam pred več stoletji in so za okras na domačem vrtu imenitnih družin. Dva sorodnika sta: srebrni in zlati fazan. Prvi je precej velik. Spodaj je črn, v soncu se črna barva preliva v modro. Na glavi ima čop iz tankega in razcehanega perja. Zgoraj je po vsem telesu od tilnika srebreno bele barve z valovitimi povprečnimi črticami. Samica se od samca precej razlikuje. Je rjavkasta, sivozelena, po trebuhu po črnopast. Najlepši pa je zlati fazan. Na glavi ima zlatobarno perjanico, spodaj je ognjeno rjavoreč, pleča so zlatozelena, hrbet in trtica rumena, od tilnika pa se mu spuščajo živornen ovratnik s črnimi progami kakor plašček. Samica se tudi pri tem razlikuje od samca. Je črna z rjavimi progami, po rjavem hrbtu in po repu je belope-gasta.

Srebrnih in zlatih fazanov ob naših vodah, jasad in po goščah ni. Krasijo le ga je mogočnikov. Sicer pa lovci ne vprašajo po njih. Meso je pri vseh zelo okusno, zato se tudi s Posavja vračajo prijatelji prirode čestokrat otovorjeni z navadnimi fazani — seveda, kadar je čas za streljanje.

Tone Trdan

Srečanja z medvedi na Kočevskem

Pred dnevi je »Jutro« objavilo članek »Medvedje v slovenskih gozdovih«. Članek upravičeno trdi, da je prava domovina medvedov v Sloveniji le še v gozdovih na Dolenjskem, zlasti v onih okoli Ribnice in Kočevja. Res je, tudi, da se sem in tja začne kakšen kosmatinec tudi na Gorenjsko, saj je bralcem »Jutra« gotovo še v spominu dogodek, ki se je pred leti primeril neke v okolici Smedlinskih gozdov. Takrat je v temni noči obiskal star medved čebelnjak nekega posestnika in kajpa temeljito premetel panje, da je prišel do medu. Da bi dosegel vrhni panj v čebelnjaku, je stopil na vozček (cizo), ki je stal zraven čebelnjaka. Na strmini pa se je vozček pod težo premetalk in z medvedom vred zdrvel v dolino. Zjutraj so vaščani našli izropan čebelnjak, v dolini pa vozček ves ponesrežen. Na svoji neprostovoljni vožnji v dolino se je moral medved temeljito prestrašiti, saj je pustil zaprepačenim ljudem potrdilo, da se najdejo figarji tudi v medvedjem rodu in ne samo pri ljudeh.

Podobnih veselih dogodivščin o srečanju z rjavim kosmatincem kroži vse po polju tudi po Kočevskem, da ne omenjam gosposkega obiska rjavega medveda na ribiški železniški postaji, ki se je primeril lansko zimo in o katerem je takrat »Jutro« takisto poročalo. Takrat se je v hudi zimi ponoči podal medved na daljino pot. Ali ga je nagnal glad iz Velike gore pri Ribnici proti Mali gori, ali pa je šel obiskat ženko, ki je tisti čas tam nekje skotila svoje mladiče, tega nihče ne ve. Res pa je, da je ubral pot kar preko perona ribiške postaje... kajti naslednje jutro so ljudje našli tamkaj sledove njegovega sprehoda.

Ni redek primer, da kočevski šolarji v zimskem času nočejo hoditi v šolo. Najpogostejši njihovi izgovori za ta izostajanja pa gredo na kožo medveda, ki so ga tu ali tam ljudje srečali. Včasih je ta strah

otrok pred srečanjem medveda kar na mestu.

Tako so predlansko jesen pripovedovali šolarji iz Male gore, kako so se srečali z medvedom. Bili so na vaškem pašniku in pasli ovce. Nedaleč stran je bila njiva s »oruzo. Sredi igre so otroci zaslišali, kako nekdo momlja in godrnja ter se spreha med koruznimi stebli in loml koruzno klasje. Radovedni otroci so stekli do njive. Za hip so obstali in zakričali, nakar so jo ubrali v vas. Vsi prestrašeni so potlej pripovedovali vaščanom, kako je sredi koruzne njive stal na zadnjih dveh nogah velik medved, ki je trgal koruzo in si odtrgane klase nakladal v naročje, podobno kakor si otroci nalože drva v naročje, kadar jih iz dvarnice nosijo materam v kuhinjo.

Ta dogodek pač značilno potrjuje, da je medved v svoji pravi domovini na Kočevskem vegetarijalec in da živine ne napada. Tudi v tem primeru je šel rajši koruzo krast, kakor da bi napadel eno od ovac, ki so jih v bližini pasli otroci.

Letošnjo zimo, ki je mila, zares nismo še ničesar slišali o kakšnem srečanju z medvedom na Kočevskem. Zato pa je bilo tem več podobnih dogodkov na Kočevskem lansko in predlansko zimo. Lani, tik preden je zapadel sneg, je šel štirinajstletni Walter L. z očetom v hrib nad vasio Breg po drva. Med pobiranjem drv se je odstranil od očeta. Iznenada pa je obstal ko prikovan na mesto: komaj trideset korakov vstran je zagledal velikega medveda, ki je pravkar plezal z ogromne, stare bukke, kjer je gotovo po luknjah preperlega drevesa iskal živeža. Ko je mrcina dosegla spodnjo vejo, se je leta odlomila in kosmatinec je precej trdo priletel na zemljo. Walter je pozneje pripovedoval, da je zabobnelo, kakor bi padla na zemljo težka klada. Medved se je ves prestrašen brž pobral s tal in jo godrnjalje ubral v gostejo šumo. Fant pa se je

srečanja z medvedom tudi tako prestrašil, da zaskrbljenemu očetu vso pot do doma ni mogel povedati nič besedice o medvedu, ki ga je videl prvič v življenju.

Kmalu za tem je bil tudi dvanajstletni Matevž iz Slovenske vasi z očetom v gozdovih Slovenskega hriba. Napregla sta v voz par težkih konj in se odpeljala po krolje. Med nakladanjem je fant iznenada izpustil krolj iz rok prav v trenutku, ko bi ga moral očetu pomagati naložiti na voz. Deblo je padlo očetu na nogo, da je robantil, fant pa je s svetlimi očmi nepremično gledal za očetov hrbet: tamkaj sta se premetavala dva mlada medveda. Bil je ljubek prizor, da je še stari pozabil na bolečine v nogi. Toda kmalu je prihlačala medvedka in godrnjala pričela odrivati mladiča stran od nevarnih ljudi. Vsi trije so utonili v goščo. Četudi pripovedujejo, da je medvedka v času, ko ima mladiče, nevarna, se za konje in oba človeka, ki ju je morala opaziti, ni niti zmenila.

Ta dogodek spominja na onega, ki se je zgodil pred leti nekemu kočevskemu teljcu, ki ima svojo gozdno parcelo na Slovenskem hribu. Odšel je neko nedeljo z otroki v gozd, da si ogleda prirastek. Toda otroci imajo najbrž posebno srečo, da prej kakor starejši ugledajo kakšen ljubek prizor. Tudi učitelj otroci so, čim so se približali gozdu, zakričali: »Ate, Pare, birtschigal Parlein! Schagn tu, schagn! Jej, geabr schpiehl!« (Očča, medved, mali medvedki! Glej jih, glej! Jej, podimo se igrat!) — In že so otroci stekli proti jaci, kjer sta se valjala dva medvedka, hotela se z njima igrati. Ves prestrašen je očel komaj priklical otroke nazaj, da se niso približali medvedkom. Bil je že skrajni čas za umik, kajti že se je medvedka renčel približevala svojima mladičema. Prestrašeni očel je podal roko svojim otrokom in jo ubral v dolino. Tisti dan ni bilo časa za ogledovanje prirastka v gozdu...

Prav nič ni res, da bi bil medved takšen samotar, za kakršnega ga po navadi ljudje smatramo. Pogosto se opogumi,

zlasti v zimskem času, in se približa vsem. Tako je lansko zimo napregel mežnar iz Stare cerkve pred sani konja in odpeljal gnoj na njivo za vasio. Komaj dober stre-ljaj od vasi se je pričela gozd. Toda preden je prišel konj z naloženimi sanmi do njive, se je ustavil. Dlake na hrbtu so se mu nasrile kakor razdraženemu psu, vzpenjal se je in trgal in ni se hotel premakniti nikamor. Gospodarja je pograbil jeza in je prišel z bičem udrihati po konju. »Hi, Schimml!« se je jezil in kričal, »brschd du ziechn odr et! Scho, do hoscht du!« (»Hi, šimel, češ potegnil ali ne? Na tu imaš!« — Sredi ježljivega kričanja pa mu je zastala beseda v grlu. Na robu gozdika je zdajci tudi on zagledal velikanskega kosmatinca, ki je stal na vseh štirih in se zibal z vsem telesom na levo in desno, kakor človek, ki zmiguje z glavo, kadar ne more verjeti svojim očem, ko vidi nenavaden prizor. Ko je potlej popustil prestrašeni gospodar pri konju vajeti, se je ta sam od sebe obrnil in jo ubral nazaj proti vasi s takšno naglico, da je spotoma stresel skoraj ves gnoj s sani.

Najčudovitejše srečanje z medvedom pa je doživel na Kočevskem menda tisti kblerski kmet, ki se je z gorjačo v rokah spravil nadenj... V sadovnjaku za bajto je imel staro hrusko, ki je neko jesen rodila obilen sad. Toda stari Kočevar se je jezil, ker je opazil, da mu nekdo krađe hruske. Vtepel si je v glavo, da bo tatu založil pri grešnem delu ter ga premikastil. V tem čakanju je z gorjačo v roki dočkal noč predel, sedeč v izbi pri oknu, odkoder je imel razgled v sadovnjak. Ne-ko noč, ko se je pričelo že rahlo svitati, pa je proti jutru zaslišal na vrtu lomastenje. Brž je skočil pokonci in planil v sadovnjak. Vesel, da je končno le pričakal tatu, ki je bil tačas že v vrhu hruske, se je pričel kmet nagajivo šaliti: »Aha, a nascht hon i di, du Lump, du Diab! I bos dir schmeint maini guoten Pirlein! Lei uvar giah, gabn brt i dir mitn Schto-abn aufn Rucko, das du brschd denken

schö longé, du lablescht!« (Aha, zdaj te imam, ti lump, ti tat! Ti dišijo moje dobre hruske? Pridi dol, da ti jih bom s palico naložil na hrbet, da boš pomnil, dokler boš živ!)

Toda tat je na hruski le godrnjal in ni hotel priti dol, kakor ga je vabil ježljivi Kočevar. Leta pa je nadaljeval svoj samogovor ter se približal košati hruski. Potegnil je z glave klobuk ter tatu na hruski ujedljivo pozdravil: »Guoten muargen, Herr Diab! A, nascht hon i di?« (Dobro jutro, gospod tat! A, zdaj te imam?)

V tistem trenutku je medvedu iz šape ušla hruska in padla kmetu na plešasto glavo, kjer se je razletela v čežano. Kmet pa jezen, in ker ni bilo odgovora, je stopil bliže in pazljivo pogledal v vrh, da bi prepoznal tatu.

Tisti hip pa ga je minila dobra volja in ujedljivost. Kakor da bi mu gorelo pod nogami, jo je ucvrl nazaj proti vasi in se ves upehan in prestrašen zapahnil v bajto. Vaščani v Koblerjih še danes pripovedujejo, da je v strahu prečepel ves tisti dan na peči.

Lahko je bil prestrašen! Ko je pozdravil »tatu« na hruski, je v jutranjem svitu opazil v vrhu drevesa — medveda, ki se je mastil z njegovimi dobriimi hruskami...

Prava domovina rjavega medveda v Sloveniji je v kočevskih gozdovih. Zato so tudi na Kočevskem srečanja z medvedom številnejša kakor kje drugod. Vsa ta srečanja pa, če so izjemoma malo strahu, ki se tu pa tam za kratek čas vzbudi v ljudeh, tako šaljiva, da bi bilo zares škoda, če bi se umaknila zaščita rjavega medveda v naših gozdovih. Lovci in naše oblasti naj ev povzročeno škodo povrnejo kmetom, pa se bo kmalu pokazalo, da tudi kmetje nimajo interesa, da bi se ta redka žival našim najlepšim gozdov pričela brezvestno iztrebljati. Sicer pa velja tudi za blizajočo se »medvedjo anketo« tista stara prislovica, ki pravi: »Ne prodajaj medvedove kože, dok

P. G.

Strel v grajski knjižnici.

Roman

Priča: »Javi sem stvar gospodu višjemu komisarju in višjemu nadzorniku Hunnisettu, ki sta bila v sobi zraven pisarne.«

Kronski sodnik: »Hvala, narednik. Ali se zanesljivo ne motite zastran časa?«

Priča (presenečeno): »Kaj, jaz, gospod? Policijski narednik sem, in že stara pesem pravi: »Katera ura bije zdaj, pove ti točno policaj!«

Kronski sodnik (strogo): »Prav nič nisem dvomil, da znate povedati, koliko je ura, in prosim vas, nikar ne zbijajte šal na rovaš sodišča! Hotel sem le slišati, ali zanesljivo veste, da je prišel telefonski poziv ob štirih in dvajset minut.«

Priča (užaljeno): »Da!«

Kronski sodnik: »Opravili ste. Višji nadzornik polkovnik Winter, prosim! Ste bili tisto popoldne v uradu?«

Priča: »Da.«

Kronski sodnik: »Kaj ste storili, ko je prišel telefonski poziv?«

Polkovnik Winter je podal sodišču kratek, stvarni opis.

Kronski sodnik: »Mislili ste seveda, da je lord Colchester oddal svoj strel iz tegale orožja?«

Priča: »Da. Iz weybleyke.«

41

Kronski sodnik: »Iz weybleyke, ki ima, kakor slišim — eh — kaliber 45. In potem?«

Priča: »Potem sem povabil lorda Colchestra s seboj na policijski urad.«

Kronski sodnik: »Truplo so menda odpeljali v Mardleigh Abbeya in ga spravili semkaj v mrtvašnico?«

Priča: »Tako je.«

Kronski sodnik: »Polkovnik Winter, ali nam morete povedati kaj važnega o svinčenki?«

Priča: »Predlagam, da zaslžite najprej zdravniška izvedenica.«

Kronski sodnik: »To je pameten predlog. Doktor French, prosim! Izvolite nam povedati, kaj je bilo po vašem mnenju vzrok smrti?«

Priča: »Preiskal sem truplo na licu mesta in prišel do zaključka, da je nastopila smrt zaradi strelne rane. Rana je bila v spodnji polovici leve prsne strani. Tam je bila svinčenka prodrla v prsni koš in prebila srce.«

Kronski sodnik: »Kaj menite, ali povzroči takšna rana takojšnjo smrt?«

Priča: »Brezpogojno!«

Kronski sodnik: »Ste vi odprli truplo?«

Priča: »Ne, ker so me poklicali k nujnemu slušaju; moj tovariš doktor Shearer iz Mardleigha je izvršil obdukcijo.«

Kronski sodnik: »Doktor Shearer... Odprli ste truplo, jelite? Prosim, povejte nam, kaj ste doznali?«

Priča: »Isto kakor doktor French. Dognal sem, da je svinčenka prebila srce pod levo srčno mišico.«

Ker nisem mogel najti izstrela, sem domneval, da je svinčenka še v trupu!«

Kronski sodnik: »Ali povzroči takšna rana po vašem mnenju takojšnjo smrt?«

Priča: »O tem ni dvoma.«

Kronski sodnik: »Kje je bila svinčenka?«

Priča: »S sondo sem dognal, da je tičala ob hrbtenici.«

Kronski sodnik: »Ste jo odstranili?«

Priča: »Da.«

Kronski sodnik (pokaže majhen krožnik s splotnim koščkom svinca, h kateremu je pričvrščen listek): »Ali je tale?«

Priča: »Da.«

Kronski sodnik: »To morete potrditi s prisego pred rednim sodiščem?«

Priča: »Seveda.«

Kronski sodnik: »Se vam svinčenka ni zdela čudno drobna za tolikšno orožje kakor je Webleyeva repetirna pištola kalibra .45?«

Priča: »Ne, saj nisem vedel, iz kakšnega orožja je bila izstreljena. Moj tovariš doktor French bi se bil pač zavzel, ker je poznal kaliber pištole.«

Kronski sodnik: »Še enkrat vprašam, ali ste povsem prepričani, da je smrt takoj nastopila?«

Priča: »Absolutno.«

Kronski sodnik: »Hvala. Zdaj prosim še enkrat polkovnika Winterja... Izvolite nam povedati, gospod polkovnik, kaj veste o tej svinčenki?«

Priča: »V petek pozno ponoči ali bolje, v soboto proti jutru mi je telefoniral nadzornik Hunnisett

in me poprosil, naj hitro pridem na policijski urad.«

Kronski sodnik: »Zakaj?«

Priča: »Ker je videl, da je svinčenka, ki jo je bil doktor Shearer vzel iz trupa, predobna in se ne ujema z izstreljeno strelnico.«

Kronski sodnik: »Ali se je tudi vam tako zdelo?«

Priča: »Da. Več let sem deloval v kraljevski orožarni v Woolwichu in razumem nekaj o strelnem orožju. Docela jasno mi je bilo, da svinčenka, ki se je našla v trupu, ne more biti izstreljena iz webleyke.«

Kronski sodnik: »Kaj ste storili?«

Priča: »Naprosil sem gospoda Mereditha, naj preišče svinčenko, in ta je bil enakih misli kakor jaz.«

Kronski sodnik: »Gospod Meredith?«

Priča: »Višji nadzornik John Meredith iz Scotland Yarda.«

Kronski sodnik: »To je šlo pa naglo, polkovnik Winter.«

Priča (halastno): »Gospod Meredith ni dobil zadnje uradne v roke. slučajno je bil v Mardleigh Abbeyu v gosteh, in ker sva prijatelja, je bil tako prijeten, da mi je — eh — pomagal.«

Kronski sodnik: »Ali ste ugotovili kaliber smrtonosne svinčenke?«

Priča: »Zaslutil sem ga takoj, in izkazalo se je, da je bila moja domneva pravilna. Kaliber svinčenke je 35.«

Kronski sodnik: »Kaj ste storili potem?«

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ont, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—, Dopisil in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljanjati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Kam pa, kam?

Beseda 1 din davek 3 din za šifro ali dajanje naslovov 5 din Najmanjši znesek 17 din

Danes vsi

v Vegovo ulico 10 v gostilni k Panju. Točno izborni dolenjski cvetk in fina štajerska vina, ob vsakem času razna toplja in mrlja jedila, danes in vsak večer igra neje klavirja, petje, bujarji itd. Zato pa, kdor se hoče dobro in poceni zabavati naj pride še danes v Vegovo ulico 10. Se vljudno priporoča in vas vabi Tone Huc. 1345-18

Domače kolone

prvovrstne krvavice, pečene, razne pečenke, pečene piške in druge jedi ter izborna dalmatinska vina, cvetk in štajerska vina ustrezajo vsakemu gostu, da zadovoljen odide in se ponovno vrača v gostilno RAZEM na Zablaku. 1049-18

Gostilna Martinec

Zg. Šiška. Danes velika prireditelstvo pod devizo: »Veseli predpust«. Priznana kuhinja. Odlična vina! 1260-18

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve loviti

59

Rrrum-rrrum-rrrum! Letalo je veselo brnelo proti jugu. Popoldne so bili že prav nad notranjščino Afrike; pristali so in si na robu pragozda skuhali preprosto kosilo. Z zamisljenimi očmi so strmeli v plapolajoči ogenj... »Morda bi že tu lahko ujeli gorilo!« je rekel kapitan. »Nekaj se mi sluti, da ne morejo biti daleč oddol!«

60

Hu! Komaj je to izrekel, ga je zgrabila velika, kosmata roka za ovratnik. Kapitan Kozlostrelec je v grozi odneval: bil je velikanski, ostuden gorila! Segel je po puško, toda za las prepoznal. Pošast ga je potegnila s seboj v grmovje, prestrašenima nečakoma izpred oči, ki sta strmela drug v drugega in v prvem trenutku nista mogla spraviti glasu iz sebe.

Službo dobi

Beseda 1 din davek 3 din za šifro ali dajanje naslovov 5 din Najmanjši znesek 17 din

Prijetno

lahko preživi vsako neko svojih prostih ur v gostilni »Pri univerzi« v Zidovski ulici, kjer postrežejo res s prav izbornimi vini in dobri toplimi ter mrljimi jedili. Prava domačnost je vsakomur potrebna. 1395-18

Vsi po vino

v restavracijo Rahne. Vino od 8—14 Din Abonente sprejemam. Se priporoča RAHNE. 1292-18

Danes in

vsako nedeljo domača zabava in ples Gostilna Fabjan, Glince cesta 9. 1298-18

Če ženka te jezi

ki ji glava te boli, le pridi k nam v vas, ker ples je danes pri nas. Gostilna Kramar, Dolenjska cesta. 1385-18

V gostilni Putrich

danes domača zabava s plesom. Izborna vina, gorika in mrlja jedila. Vabljeno. 1391-18

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Postrežnico

si je vajena tudi pranja prejem. Naslov v vseh posloval. Jutra. 1282-1

Raznašalce kruha

in vajena za pekarsko delo sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Veseli«. 1178-1

Gospodična

rednja et. simpatična, veča gospodinjstva in malih pisarniških del po možnosti z znanjem nemškega jezika, se išče kot vzgojiteljica. Ponudbe po možnosti s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna in poštena«. 1285-1

Mladenčica

sprejem kot slugo za trgovino v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlad«. 1240-1

Začetnico —

praktikantko sprejem za pisarno v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Začetnica«. 1239-1

Natakarico

sposobno za serviranje, veščo nemščine, išče prvovrstno restavracijo v industrijskem mestu. Ponudbe s sliko na restavraciji: Zvezda Mikaljevič, Zenica, Bosna. 1237-1

Kuharica

sposobna za kuho v prvovrstni restavraciji dobi takoj mesto. Nadalje iščem pridno, pošteno in zdravo služkinjo za vsa hišna dela. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kajlovič, Zenica, Bosna«. 1238-1

Železninar

spreten detajlist, vojaščine prost, ki se lahko izkaže z dobrimi sprejemnimi dobi mesto pri Brečič Antonu, železnar v Pučju Reflektantu, ki se delovni tudi že v trgovini z barvami ima prednost Nastop čim prej, najpozneje pa do 1. aprila 1939. 1216-1

Dekle

močno in čisto, ki je vajena poleg vseh hišnih del tudi dobre kuhe za takoj iščem. Plača 200 din Trgovina I. solar pred škofijo. 1264-1

Foto pomočnika

takoj sprejem. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Retušer«. 1265-1

Gospodinj

samo. sprejme takoj za stalno službo osamljen gospod. Plača din 150 mesečno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestni in re«. 1136-1

Trgovskega

sotrudnika mešane stroke sprejem k manufaktorni galanterijski izdelavi in za aranžiranje izložb. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Popolnoma izvežban manufakturi«. 1135-1

Trgovskega

sotrudnika perfektnega železnarja išče večja trgovina z mešanim blagom v mestu na deželi. Ponudbe prepišati sprave in zahtevki na ogl. odd. Jutra pod »Vestni in re«. 1136-1

Trgovskega

sotrudnika perfektnega železnarja išče večja trgovina z mešanim blagom v mestu na deželi. Ponudbe prepišati sprave in zahtevki na ogl. odd. Jutra pod »Vestni in re«. 1136-1

Krojaške

pomočnike prvovrstne, z velike in male kose, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra. 1109-1

Iščem frizerko

katera bi prišla vsak dan pred 8 uro česati v Skrabčevu ulico. Ponudbe na ogl. odd. Jutra »Pred 8h«. 1293-1

Kmečko dekle

preprosto, vajeno gospodinjstkih del in katera ima veselje do kuhe ter pospravljanja, dobi službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena«. 1243-1

Perfektna

hotelska kuharica Slovenka, dobro izvežbana, popolnoma samostojna, ki pozna madžarsko in dunajsko kuhinjo in vse vrste morskih rib, z lepimi izpričevanji. Iščem mesto v hotelu ali boljši restavraciji. Nastop takoj ali 1. febr. 1032-1

Kuharico

samo. sprejme takoj za stalno službo osamljen gospod. Plača din 150 mesečno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestni in re«. 1136-1

Trgovskega

sotrudnika perfektnega železnarja išče večja trgovina z mešanim blagom v mestu na deželi. Ponudbe prepišati sprave in zahtevki na ogl. odd. Jutra pod »Vestni in re«. 1136-1

Kmečkoga fanta

za pekarsko obrt, z vsa oskrbo v hiši, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »1939«. 1215-1

Sposobna modistka

perfektna, dobi mesto v Mariboru. Ponudbe s plačilnimi pogoji na Staufer F., Maribor. 1184-1

Krojaških

pomočnikov več, takoj sprejem. Cesta na Rožnik 29, v Ljubljani. 1249-1

Dekle

zdravo, čisto, vajeno samostojnega kuhanja in gospodinjstva, išče tridnarska družina v trgu na štajerskem proti do bremu plačilu. Ponudbe z natančno navedbo do sedanjih službovanj pošljite na ogl. odd. Jutra pod »Čedna«. 1250-1

Postenega

mladeniča sprejme kot slugo podjetje v Mariboru. Pogoj imeti mora šoferški izpit za motorno kolo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna za posliteva na ogl. odd. Jutra. 1083-1

Urezovalko

za možko in žensko perilo takoj sprejme tovarstvo v Sloveniji. Reflektira se samo na prvovrstne moči. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perilo«. 1132-1

Trgovskega

pomočnika dobrega prodajalca, vojaščine prostega, izučena trgovine mešanega blaga, s prakso v usnju in železnini iščem. Ponudbe z izpričevanji, sliko in zahtevki plače na N. Z. Z. sin. Sv. Pavel pri Prebodu. 1126-1

Izložbeni aranžer

iz specializirane stroke, z večletno prakso dobi službo. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod šifro »Aranžer 7836«. 1128-1

Kuharico

ki zna popolnoma samostojno kuhati, snažno z dobrimi sprejemnimi dobi mesto pri malih rodbini poleg sobarice na Gorenjskem. Nastop 1. ali 15. februarja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ravnatelj«. 1038-1

Samostojno

gospodinjstvo sprejem v trgu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra. 1093-1

Modistko

samo. sprejme takoj za stalno ta. koji sprejme salon »Chic« v Ljubljani, Wolfova 3. 1100-1

Brivski pomočnik

dobro delavec nad 26 let star dobi stalno službo. Dopise pod »Viljuden« na podruž. Jutra v Mariboru. 1110-1

Iščem

brivsko, frizersko pomočnico ali kompanjonko in brivskega pomočnika za takoj. Coh, frizer, Dol pri Hrastniku. 1111-1

Natakarico

ki je sposobna samostojno voditi gostilno takoj sprejem. Predstavite se osebno vsak dan v restavraciji Medven v Lesah pri Bledu. 1129-1

Kuharico

samo. sprejme takoj za stalno službo osamljen gospod. Plača din 150 mesečno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestni in re«. 1136-1

Trgovskega

sotrudnika perfektnega železnarja išče večja trgovina z mešanim blagom v mestu na deželi. Ponudbe prepišati sprave in zahtevki na ogl. odd. Jutra pod »Vestni in re«. 1136-1

Čevljar

za podružnico, dobi stalno službo z gotovino do 2000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bodočnost 97«. 1369-1

Izurjeno veziljo

za tambur-kurbel stroj — sprejme M. Lazar, Cesta 29. oktobra, 21. 1361-1

Šivilja

samo. sprejme takoj za stalno službo v privatni hiši. Plača 400 din in vsa oskrba. Naslov v vseh posl. Jutra. 1392-1

Življenjsko blago in ostanki po neverjetno nizkih cenah

A. ŽLENDER LJUBLJANA MESTNI TRG 22

Gospodinj

za vse, vdovo, ločenke ali dekle, prijazno, snažno, zdravo, zanesljivo vajeno tudi zunanji deli isčem. Naslov na ogl. odd. Jutra pod »Poštena in marljiva«. 1362-1

Postrežnico

od 9. — 15. ure, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1284-1

Pekovskega

pomočnik: vajena in razna alca t. koji sprejme pekarsko delo. Pod

Iščem služkinjo
starejšo, ki je vajena vseh hišnih del in kuhinjskih del. Nastop takoj. Plača dobra. Ponudbe: Cesta v Rožno dolino 28-II. 1336-1

Manufakturni
dobi službo, prvo vrstna moč, v tej stroki izveščen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen manufakturni«. 1419-

Čevlarskega
pri krojevalca
urno prešivilo in več čevlarskih pomočnikov sprejemam. Jaka, Cesta na loko 20, Ljubljana. 1390-1

Službe išče
Vsaka beseda 50 par da v 3 d. za šifro ali dajanje naslova 5 d. Najmanjši znesek 12 din.

Trgov. pomočnik
začetnik, izkušen v večji trgovini, izkušen v vseh poslovalnicah. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 984-4

Mlad fant
išče zaposlitev, najraje v restavraciji ali kavarni. Vajen vseh hišnih del. Alojzij Arh, pošta Trzin, - Sv. Ana št. 83. 1005-2

Hišnik - obrtnik
želi prenesti službo hišnika. Vzrok: preveliko stanovanje. Zelo zelo spodoben. Najraje v novo hišo, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro hišnik«. 706-2

Sobarica
mlada, prijazna, poštena, zmožna šivanja, išče pri vseh službah ali v hotelu. Ponudbe pod »Vesela sobarica«. Jutra pod »Dobro hišnik«. 1269-2

Prodajalka
išče službo. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1170-2

Mesto gospodinje
išče 30 let staro, zakonito razočarano, pridna in čista gospodinja. Gre kamor koli. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nesrečna«. 1271-2

Kot ekonomka
ali družabnica gre v dobro podjetje gospodinjstva. Srednjah let. Zelo pridna in čista gospodinja. Gre kamor koli. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Siguren uspeh«. 1291-2

Pošteno dekle
z znanjem nemščine, ki opravlja vsa hišna dela. Išče službo. Jozefa Krcar, Knežji potok 15, pošta Mozelj pri Kockevju. 1228-2

Fotografski pomočnik
prvovrsten delavec lesteniškega posla. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro rešitev«. 1227-2

Gospodinja
mlada, vpludna prosa za mesto prodajalke v pekarni, slaščičarni ali sl. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena in hvaležna«. 1232-2

Natakarica
z večletno prakso išče službo za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna kavičnica«. 1266-2

Plačilna natakarica
ki govori nemško in je dobra serviska išče službo v poštenem lokalu. Stari 28 let. Jozica Cvijak, Ljubljana, Jurčičev trg 3-3. 1267-2

Absolventka
mešarske in gospodinske šole z enoletno pisarniško prakso, išče primerno mesto. Gre tudi v boljše hiše kot pomočnica gospodinji. Ponudbe prosa na ogl. odd. Jutra pod »Absolventka«. 1195-2

Dekle
pošteno in pridno išče službo pri mali družini. Vajena je v vseh hišnih del. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena«. 1199-2

Dobra kuharica
želi prenesti službo k boljši družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna 3355«. 1229-2

10.000 din kavcije
položilni trgovski pomočnik, 27 let star, samski, izborno vztrajen v vseh strokah trgovine, zmožnost knjigovodstva in samostojnega vodstva, uslužen v špecijalno-kolonialni veterinarini, išče službo skladiščnika, potnika kot vodja trgovine, podružnice ali podobno. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prvovrstni prodajalec - nemščina«. 1086-2

Kovaški pomočnik
želi prenesti službo Cenj. ponudbe na Alojzij Vovk, Trbovlje II. 1091-2

26 leten mladenič
siromašen, z znanjem strokovne in srobrarske korespondence ter strojeva išče kakršne koli službe. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1070-2

Brivski pomočnik
uslužen v Ljubljani res dober želi prenesti mesto takoj ali po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izkušen«. 1121-2

Verzirana
prodajalka v mešani stroki, mlajša moč, išče službo s 1. februarjem. Voljna tudi gospodinskega dela. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1137-2

Dekle
išče službo za sobarico in pomoč v kuhinji. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1105-2

Izkušena prodajalka
v vseh panogah trgovine, veča šivanja moč, išče službo s 1. februarjem. Voljna tudi gospodinskega dela. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1117-2

Mlad sofer
išče službo. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1170-2

Pisarniška moč
z znanjem slovenske in nemške korespondence, strojeva, stenografi, je ter vseh pisarniških del. Išče primerno zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridna in poštena«. 1169-2

Trgovski pomočnik
mešane stroke, vsojstne, ne prost želi namestitve kjerkoli. Ponudbe pod »Agilen in delaven«. na ogl. odd. Jutra. 1161-2

Tapetniški, sedlarski
in avtoričarski pomočnik mlad z mojstrskimi izveščen, išče službo v vsaki delovni točki. Naslov vseh poslovalnic Jutra pod »Prvovrstna delavska moč 24-32«. 1158-2

Trgovski pomočnik
star 28 let, neženjen, večleten samostojen poslovalca trgovine z barvami v večjem mestu, perfektno vztrajen, spretni, steklu in železu, želi prenesti mesto Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Popoln na moč«. 1147-2

Trgovski sluga
z večletno prakso želi namestitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiv sluga«. 1146-2

Služkinja
15letno dekle išče službo k otrokom ali v pomoč gospodinji. Zanesljiva in poštena. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1160-2

Postrežnica
pridna in poštena, išče zaposlitev en do dvakrat tedensko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tudi preme«. 1314-2

Dekle
staro 25 let, vajeno kuhinjskih, šivanja, govori nemški, želi mesto kuharice pri manjši družini. Gre tudi za samostojno gospodinjstvo. Nastop 1. februarja. Naslov Karolina Kovačič, Makole. 1223-2

Kuharica
samostojna, boljša, z večletnimi spricvali, poštena in pridna, išče službo za takoj. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1371-2

300 din
skrbni tistenu, ki mi preda službo ali sluge ali kaj slinčnega. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1329-2

Krojaški pomočnik
išče službo. Vajen malega in velikega dela z večletno prakso. Jaka, Cesta na loko 20, Ljubljana. 1318-2

Brivski pomočnik
v ter in dober delavec išče službo. Nastop takoj. Jutra. 1337-2

Vrtnar
star 25 let samski vojaščin, prost, vajen vseh kultur, kakor urejanje, n. s. parkov cvetličnic, in zelenjavni vrtovi. Delal sem vedel kot sadovnjak v hotelu in v trgovskih vrtnarijah ter v kmetih. Zelo se rad ukvarjam s sadovnjakom. Delam na ogl. odd. Jutra pod »Izkušen«. 1242-44

Kleparskega vajenca
tako sprejme Franjo Kosak, Riharjeva ul. 6, Trnovo. 1241-44

Mesarski in pre-kajevalski vajenec
dobita takoj mesto pri Pokišku v Trbovljah. 1200-44

Mizarski vajenec
z dveletno učno dobo, išče dobroga mojstra. Na ogl. odd. Jutra pod »Oskrbna«. 1103-44

Sprejem ačenko
Salon Lady, modistka, Tyrševa cesta, Trstenjakova 1. 1145-44

Vajenka
prejme - frizerski salon »RAKARA«, Prešernova ul. 7. 1327-44

Sprejem učenko
dobro nadarjena in »epo« pisavo v trgovini mešane stroke in glavno zalogo tobaka. Trgovina Sirel, Mikronog. 1209-44

Vajenka
15letno dekle, že nekoliko vajeno, bi se rado izučila v vsaki delovni točki. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1370-44

Ženitve in moštve
boljših krogov posreduje moštve. Prvovrstne običajne zveze. Odlični izbor. Najboljše uspehe. Informativne prospekte pošljite na prednaložilo 10 din v znak. Rezor, Zagreb. Pošta 3. 1214-44

Učenca
prejme boljša trgovina. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1384-44

Vajenec
za elektr. instalat. obrt dobi mesto. Pogoji najmanj 2 razreda srednje šole. Prednostni študenti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vajenec«. 1430-44

Pouk
Jeseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Visokoločilka
filozofka poučuje srednjšolce za hrano ali honorar. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1140-4

Italijansko konverziranje
in pouk uspešno in perfektno nudi A. Klemenc, post. predal 246. 1382-4

Pouk v nemščini
iščem Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Na dom«. 1447-4

Potniki
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Potnika
vojaščin, prostega, dobro vpeljanega, za galanterijsko in papirno stroko, sprejemamo proti 1. knji. mesečni plači ali na ogl. odd. Jutra pod »Agilen potnika«. 1261-5

Potnika, avtovozača
agilno moč sprejemam za prodajo cokolad, kandidatov v dravski banovini. Prednost z lastnim avtom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fiksus ali provizija«. 1376-5

Med mestom in deželo
posreduje Jutra. 1412-2

Vajenci (ke)
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vajenka
sprejme modistka Zupan Vera, Tavčarjeva ul. 4 v Kranju. 574-44

15 leten fant
nadarjen, se želi izučiti v trgovini z meš. blagom. Najraje v bližini Ljubljane. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1242-44

Kleparskega vajenca
tako sprejme Franjo Kosak, Riharjeva ul. 6, Trnovo. 1241-44

Mesarski in pre-kajevalski vajenec
dobita takoj mesto pri Pokišku v Trbovljah. 1200-44

Mizarski vajenec
z dveletno učno dobo, išče dobroga mojstra. Na ogl. odd. Jutra pod »Oskrbna«. 1103-44

Sprejem ačenko
Salon Lady, modistka, Tyrševa cesta, Trstenjakova 1. 1145-44

Vajenka
prejme - frizerski salon »RAKARA«, Prešernova ul. 7. 1327-44

Sprejem učenko
dobro nadarjena in »epo« pisavo v trgovini mešane stroke in glavno zalogo tobaka. Trgovina Sirel, Mikronog. 1209-44

Vajenka
15letno dekle, že nekoliko vajeno, bi se rado izučila v vsaki delovni točki. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1370-44

Ženitve in moštve
boljših krogov posreduje moštve. Prvovrstne običajne zveze. Odlični izbor. Najboljše uspehe. Informativne prospekte pošljite na prednaložilo 10 din v znak. Rezor, Zagreb. Pošta 3. 1214-44

Učenca
prejme boljša trgovina. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1384-44

Vajenec
za elektr. instalat. obrt dobi mesto. Pogoji najmanj 2 razreda srednje šole. Prednostni študenti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vajenec«. 1430-44

Pouk
Jeseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Visokoločilka
filozofka poučuje srednjšolce za hrano ali honorar. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1140-4

Italijansko konverziranje
in pouk uspešno in perfektno nudi A. Klemenc, post. predal 246. 1382-4

Pouk v nemščini
iščem Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Na dom«. 1447-4

Potniki
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Potnika
vojaščin, prostega, dobro vpeljanega, za galanterijsko in papirno stroko, sprejemamo proti 1. knji. mesečni plači ali na ogl. odd. Jutra pod »Agilen potnika«. 1261-5

Potnika, avtovozača
agilno moč sprejemam za prodajo cokolad, kandidatov v dravski banovini. Prednost z lastnim avtom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fiksus ali provizija«. 1376-5

Med mestom in deželo
posreduje Jutra. 1412-2

Dragocenosti
Vsakovrstno zlato kupuje po najvišji cenah

CERNE - juvelir
jubljana Wolfrova ul. 1106-6

Staro zlatino
zlato z bobovic, avstr. kron, zlatnike in briljante kupuje CUDEN, Prešernova 1. 65-36

Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Za lekarnarje
prodam komplet THOMS 13 delov 1931 let. Bagatelno 1800 din, Beograd, post. pretinac 489. 1306-8

Valvazor
Ehre des Herzogthums Krain, druga izdaja po zmerni ceni naprodaj. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1399-8

Radio
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Radio aparat
kvalitetni standard. Sestavljen iz 350 cm. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1350-6

Radio aparate
Kapsch, Mediator, Blau, gunkl itd. najugodnejše cene. Gubit pri Tehnik Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20. 1406-6

Radio »Tefag«
skoraj nov 5-11 in novi prvovrstni šivalni stroj. Ugodno prodam ali delno zamenjam za spec. jago. Vpraski, Potehnika, Vošnjakova 4. 1403-9

Oblatila
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Smoking
nov, srednja postava prodam za polovično ceno. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1380-13

Glasbila
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Harmonij ali klavir
star, še rabljiv, iščem v najem. Udir, Lesce. 1198-26

Staro violino
model »Straduari« prodam. Kupim fotograf. aparat, 10x15, ali zamenjam. Ogrižek Karl, Makole-Poljčane. 1118-26

Gramofon
malo rabljen, dobro ohranjen, prodam s ploščami. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1168-26

Pridelki
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Prodaj
zaradi opustitve obrtmanjso zalogo sortirane vina in vso vinoko posodo v velikosti od 50 do 700 l. Oddam tudi lokal za vinsko trgovino, stanovanjem. Na gorenjski strani. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 995-33

Medarna
Ljubljana, Židovska ul. št. 6, nudi sortiran prvovrstni cvetlični med po najnižji ceni. 82-33

Vino
prvovrstno buzijsko, rdeče in belo, prodava ravna telj Černeč Oskar, Ceje, Cankarjeva 11. 1428-33

Prodaj
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vodne turbine
transmisije in žage po nizkih cenah prodaja. Strojno podjetje ing. Borštnar, Ljubljana, Jernejeva c. 18. 1280-6

Loparji, veslice
in držala poceni naprodaj pri večjem odjemu polovico cene. Pekarna Sašek, Ljubljana. 1288-6

Pražilnik za kavo
(Kuge, Roster) prodaj. Al. Perpar, Jesenice, Ilirska ulica 15. 1197-6

Telefonska hišna avtomat, centrala
rabljena, z 12 aparati se pod roko prodaj. Posamezni aparati tudi na prodaj. Ponudbe na Sin ger, Zagreb, Praska 2. 1258-6

Prodaj
iz kamenine, kalupi, elektr. destilacijski in oksidacijski peč za kemične vrste. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prilika«. 1101-6

Trgovska oprema
za specijalno ali delikateso, skoraj novo in zelo elegantno iz hrastovega lesa, vse z niklom in steklom opremljeno, na prodaj kompletno ali samo posamezni deli z rolo in sipami. Polzeve se v vili Stuchy, Bled I. 1106-6

Maske!
Poceni prodam kostum za ciganko in rokoko. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1151-6

Štedilnik
dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov: Lovro Šilbar, Sv. Jerneja c. 24. 1156-6

Mozaik
(2,50 X 2 m) najlepši okras za vsako vežo ali pročelje hiše, prodam. Ogleda se lahko pri Usenik, Borštnik, trg 2. 1324-6

Blagajna
Wertheim št. 3 ugodno prodam. Naslov vseh poslovalnic Jutra. 1294-6

Gramofon
plošče, ogledalo, porcelan, pohištvo in razno naprodaj. Gledališka 12. prtl. levo. 1299-6

Mizni štedilnik
pisalni stroj Adler, levo preprogo 2x3 m, velike trgovske stelaže in puile, razno pohištvo in mnogo drugih predmetov naprodaj: ABC - Medvedova c. 8, Ljubljana, tel. 24-44 poleg grokolodova. 1350-6

Biedermajer garniture
in krasno vzloženo komodo prodaj Golob Marija, Ljubljana, Galusova nabrežje 29. 1406-6

Otroški voziček
odlično ohranjen, modern, globok prodaj. A. Cirman, Drenkova 3, Ljublj. VII. 1408-6

Naročanje
iz Kupčeve drvesnic in trsnice na Ptujski vrt. Semam in cenik na razpolago. 63-6

SERIRAJ V »JUTRU«

Kupim
Beseđa 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Briljantne uhan
od 4.000 dajanje kupi optik Zajec, Stritarjeva ul. 6, Ljubljana. 1273-7

Indio kupuje
staro železo in kovine, sušene odpadke, žakije, papir, steklo beo in steklenice. Celovška c. 50. telefon 40-67. 1235-7

Zložljivo posteljo
kupim, brez modrocv. Ponudbe pod »Čista, na ogl. odd. Jutra. 1188-7

Vinske sode
dobro ohranjene po 5 do 600 litrov za beje v. no kupim. Naslov: Fr. Priatelj, Ljubljana, Moste. 1165-7

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica, kuhinje,
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Spalnica
kompletna, z modroci, dobro ohranjena, poceni prodaj. Mara Andlovic Galusova nabrežje 27. 1409-12

Oblastveno koncesijonirano M. Gogala na Bledu

ima v zalogi vsakovrstne lesene in kovinaste krste za prevoz in grobnice od preproste do najfinije izdelave. Obenem vam nudi vse zraven spadajoče potrebnosti, dekoracijo sobe itd. po znatno znižanih cenah. — V slučaju potrebe kličite telefon št. 352 in zahtevano se vam v najkrajšem času dostavi na dom. Postrežba točna, plačilni pogoji ugodni.

BUFFET

z letnim prometom Din 750.000.— se takoj odda. — Ponudbe pod šifro »Center Ljubljane« na ogl. odd. Jutra.

za popravila in preizkušnje vseh avtomoto- in avijonskih elektrostrojev in aparatov se z zaupanjem obrnite na trvdko

D. PERKON Ljubljana
Celovška 38

ki razpolaga z moderno urejenimi delavnicami in strokovno izvežbanim osebjem.

Pojačanje vseh dinam za kolesa

Telefon 30-78

Telefon 30-78

Otroški vozički
najnovjših modelov

Dvokolesa,
motorji, tricikli

Šivalni stroji
pogrešljivi

Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Manufaktura STARIN & KESSLER

lastnik Starin Franc

Kresija

Pogačarjev trg 3

Se priporoča z veliko zalogo manufakturnega blaga po najnižjih cenah. Oglejte si zalogo!

Idor hoče imeti veselje in užitek — naj si kupi

SABA RADIO

Vsak kupec, ki pride osebno, dobi velik popust!

Radio BREMEC, Celje

Velika zaloga v orig. zaprtih kartonih.

NIČ VEČ PLEŠAVOSTI - JAVNE ZAHVALE

Dolžnost mi nalaga, da se vam javno zahvalim, ker mi je po zaslugi Vaše »MORANE« izginil prhljaj, ponehalo je izpadanje las in zdaj po četrti steklenici, se mi že kažejo mladi in zdravi lasje, pa vas prosim, da mi pošljete takoj še peto steklenico, da kuro popolnoma skomčam. Jaz »MORANO« povsod in na vsakem kraju priporočam. Hvaležni vam

Petar Smokvič, Gušče.

»MORANA« je zdravilo, ki zasluži vsako hvalo in priporočilo. Moji lasje so vsak dan bolj izpadali, a zdravila nisem mogla nikjer dobiti in nič od vsega, kar sem uporabljala, mi ni koristilo. Končno sem sklenila, da poskusim tudi znamenito slavno vašo vodo »MORANO« ter se vam zdaj po izvršeni kuri lahko iz srca zahvalim in priznam, da sem s pomočjo vaše čudodelne vode »MORANE« zopet dobila nazaj svoje zdrave, čiste in bujne lase. »MORANO« vsakomur priporočam.

Jovanka Medić, Dobropolje.

Srečam sem, da vam lahko pišem, da mi je vaša voda »MORANA« že po prvi steklenici odpravila prhljaj, a po drugi steklenici obustila izpadanje las. Mladi lasje mi že poraščajo pa vas prosim, da mi pošljete še dve steklenici. — Hvaležni vam

Josef Krajšek, Menger.

»MORANA« je zdravilo, ki je popolnoma dovršeno. — Moram priznati da sem vse poskusil, pa ni nič koristilo, lasje so mi vedno bolj izpadali. Edino »MORANA« mi je pomagala, da nisem več plešast. »MORANO« vsakomur priporočam, ker sem na sebi izkusil.

Stevko Diklić, Pojež.

Z vašo znamenito vodo »MORANO« sem popolnoma zadovoljen. Vsem svojim znancem sem jo priporočil. Hvaležni vam

Anton Dasić, Dišnik.

»MORANA« je voda, ki jo vsakomur priporočam. Na sebi sem jo preizkusil. Moji lasje so bili skoro vsi izpadli. S pomočjo »MORANE« sem zopet dobil svoje zdrave in goste lase.

Jakobec Tomo, Dvor.

Nimam besedi, da se vam zahvalim, kajti edino »MORANA« mi je pomogla, da imam zopet svoje zdrave in goste lase.

Vasa Uznik, Kozja.

Cena steklenici »MORANE« z ometom in poštnino Din 50. Pošljamo po povzetju.

»MORANA« — SPLIT.

NAJLEPŠE ZAVESE samo v trgovini

Sever, Marijin trg 2

Točno plačaj »Jutru« naročnino, varuj svojcem zavarovalnino!

NAGLUŠNI!

Znano je, da je gluhost najbolj razširjena na Angliškem. Zato ni čudno, da so raziskovanja, ki naj bi to nadlogo odpravila, in tej deželi najbolj napredovala. Po več letih znane, strokovne preiskovanja je dala družba European Vibraphon Co., London W 1, svoj aparat VIBRAPHON v promet. Po razmeroma kratkem času je dosegel aparat VIBRAPHON nepoporne priznanje strokovnjakov in vseh krogov in najbolj razširjeno uporabo v številnih deželah. Vseučilišne klinike so preiskovale vpliv VIBRAPHONA, o katerem so spisalje številne znanstvene knjžice.

VIBRAPHON je majhen, srebrn aparat, ki se skoro nepoopaženo nosi v ušesu, brez baterije, brez žic in brez vsakega drugega priveska. Daje moč Vam priložnost, da preizkusite VIBRAPHON tekom enega meseca, brez obveznosti nakupa ter Vas prosimo, da izpolnite kupon in nam ga pošljete. Vam bomo poslali čisto brezplačno naše obširne prospekte, zdravniška potrdila in številna priznanja naših odjemalcev obenem s pogojl za

30 dnevno poskušnjo

(dep. 12. G.) Zagreb
Boškovičeva 3.

APARATI **VIBRAPHON**

Zobozdravnika ali dentista

pri asistentu z dobro plačo sprejme takoj ali s 1. februarjem t. l.

Dr. ANDREJEVIČ, zobni specialist
SUBOTICA, TRG SVOBODE 2.

PRO DAM

v Petrovčah pri Celju,

tik ob žel. postaji

več stavbnih parcel

STEFAN CIMERMAN, Trbovlje I.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

V hiši kavarne »EVROPE«

se oddajo za avgust

poslovni prostori

v katerih posluje sedaj Zavarovalnica »Jugoslavija«. — Več se poizve pri GREGORC & CO. — Ljubljana.

Komercijalni uradnik

z večletno prakso v pisarniškem vodstvu, visokošolsko naobrazbo, obvladujoč svetovne jezike želi menjati mesto samo v večje podjetje. Ponudbe pod »Perfektom« na oglasni oddelek »Jutra«.

Dotrpela je previdna s sv. zakramenti dobra

soproga, zlata mamica in sestra, gospa

MINKA GRIL roj. PLEVEL

SOPROGA ZEL. URADNIKA

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 23. januarja ob 4. uri pop. iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Globoko žalujoči družini
JANEZ GRIL — PLEVELOVA

ZAHVALA

Vsem, ki so nas v dneh polnih bridkosti, ob smrti našega ljubljenega sina

RADKOTA

SLUSATELJA JURID. FAKULTETE V LJUBLJANI

tolažili in z nami trpeli, ga v tako častnem številu spremili na zadnji zemeljski poti, mu poklonili toliko cvetja, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo!

Prav posebno se še zahvaljujemo pred. duhovščini, gg. zdravnikom drž. bolnice za njih požrtvovalni trud, da bi mu rešili mlado življenje, akad. društvu Jugoslavija, upravnemu odboru ljublj. plavalnega podsaveza ter gosp. pravniku Kobetu za ganljiv poslovljni govor ob odprtem grobu.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1939.

Rodbina vp. finančnega rač. ravnatelja
TAUSES FRANA in ostalo sorodstvo.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljam žalostno vest, da je moja nadsva ljubljena soproga, gospa

ANA ČULK

roj. GRAFONER

danes ob pol 11. dopoldne zaspala v Gospodu.

Pogreb drage in nepozabne pokojnice bo v ponedeljek 23. januarja ob 4. popoldne izpred hiše žalosti na Dečkovem trgu na mestno pokopališče.

CELJE, dne 21. januarja 1939.

FILIP ČULK, soprog.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

ZACETEK: 5. MARCA

60% POPUSTA NA NEMŠKIH
ŽELEZNICAH, ZNATNI POPU-
STI V DRUGIH DRŽAVAH.

Vsa pojasnila dajejo:

ZVANIČNI BIRO LAJPCIGSKOG
SAJMA

Beograd — Knez Mihajlova 33-L.

in častni zastopniki:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA,
Tyrševa 33. — Telefon 27-62 in

JOS. BEZJAK — MARIBOR,
Gosposka ulica 25. — Tel. 20-97.

ČAJ ZA ŽELODEC

Dr. HAVLIČKA

regulira prebavo, krvni pritisk, debelenje, pospešuje presnavljanje, izločevanje kvarnih sokov itd. Omot din 19.— Poskusite takoj in pišite še danes na

GRADSKA LEKARNA, ZAGREB 5, Gornji grad

Ogl. S. br. 1900-1935.

Kdor oglašuje ta napreduje!

ZAHVALA

Vsem, ki so nas ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene hčerke edinke

HEDVIKE PETEK

tolažili in jo spremili na njeni zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni č. gg. duhovnikom, gg. zdravnikom dr. Martincu, dr. Hrovatu in dr. Blankeju za njihovo požrtvovalnost, njenemu dobremu učitelju in šolskemu upravitelju gosp. Ljudevitu Belšaku za njegove ganljive, in prof. dr. Cajnkariju za tolažilne besede ob odprtem grobu. Zahvaljujemo se za spremstvo gimn. ravnatelju g. prof. Francu Aliču, gospe razrednici prof. Podgornikovi, dalje njenim sošolkam in sošolcem, prav posebno pa izrekamo zahvalo sošolki gđ. Poljančevi za njene v srce segajoče poslovilne besede ter vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so spremili našo edinko na njeni zadnji poti in njen grob zasuli z gomilo vencev in cvetjem.

VELIKA NEDELJA, 22. januarja 1939.

ZALUJOČI STARISI

ZAHVALA

Vsem prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali in spremili v tako velikem številu našega dobrega soproga in očeta, gospoda

Hermana Kolbezna

uradnika TPD v p., posestnika in peš. kapetana I. kl.

ter mu pokrili grob s cvetjem, izrekamo našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno hvalo pa smo dolžni g. dr. Jenšterju za ves trud in nego, gospodu dr. Radšlu, č. g. monsignoru Gašpariču za poslednjo tolažbo, uradniku TPD, rezervnim oficirjem, Sokolu in sokolski godbi, pevcem »Zvona«, gasilcem, bojevnikom ter lovskim tovarišem, posebno pa njegovemu najboljšemu prijatelju g. Haucku st.

Končno hvalo pa izrekamo govornikom ob grobu, gg. Omerzu Karolu za rez. oficirje in Teržanu Ivanu za lovsko družino.

TRBOVLJE, dne 20. januarja 1939.

Žalujoča soproga HERMINA
in otroka HERMINCA in HERMAN.

ZAHVALA

Za dokaze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mamice, babice in prababice, gospe

Magdalene Hauck

roj. GABLICK

se tem potom prisrčno zahvaljujemo. Naša iskrena hvala vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in pokrili njen grob s cvetjem. Posebna hvala č. g. monsignoru Gašpariču za poslovilne besede ob odprtem grobu, Delavski godbi in pevskemu društvu »Zvon« za prelepe tolažbe polne žalostinke.

TRBOVLJE, dne 20. januarja 1939.

Žalujoča rodbina:

HAUCK JOŽE, podjetnik

Vsemogočni je poklical k Sebi našo preljubo mamico

Marijo Vencajz

roj. ŽUŽEK

danes zjutraj ob pol 6. po kratki bolezni, prevideno s tolažili sv. vere.

Predrago ranjko spremimo na njeni zadnji poti v nedeljo, dne 22. t. m. ob 2. uri pop. od doma Tyrševa cesta 17, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 8. uri zjutraj v farni cerkvi pri frančiškanih. LJUBLJANA, dne 21. januarja 1939.

Žalujoče rodbine:
VENCAJZ, dr. BREJC, dr. ŠENOA
in ostalo sorodstvo.

INSERIRAJ V »JUTRU«!

MEINEL-HEROLD
MARIBOR št. 101

A. Uhelj, B. Vibraphon v nvanjem sluhovodu, C. bobnič, D. kladevce, E. nakovalce, F. siremenice, G. školjka, H. Evstahijeva cev.

KUPON 12 G.

Pošljite mi brezplačno in brezobvezno prospekte in pogoje za 30 dnevno poskušnjo

Ime:

Naslov:

APARATI VIBRAPHON (Dep. 12. G.) Zagreb, Boškovičeva 3.